

Bundel - Vergadering Algemeen Bestuur GSP van 14 juli 2023

- 01 Opening en vaststellen agenda
 - Agenda AB vergadering 14 juli 2023
- 01.a Aanwijzing leden en plaatsvervangende leden
 - 1a Aanwijzen leden AB en voorzitter
- 02 Mededelingen en ingekomen stukken
- 02.a Toekomstbestendige governance Groningen Seaports
 - 2a0 Oplegger toekomst bestendige governance.docx
 - 2a1 Oplegger procesontwerp GSP.pdf
 - 2a2 Procesontwerp Governance GSP.pdf
 - 2a3 Routekaart governance Groningen Seaports - Lysias Advies.pdf
- 02.b Wet gemeenschappelijke regelingen
 - 2b Wet gemeenschappelijke regelingen.docx
- 02.c Update Herfinanciering (CFO H. Sanders)
- 02.d LTA
 - 2d LTA.pdf
- 03 Verslag van de vergadering van 12/5/2023
 - 3 Verslag vergadering AB GR Havenschap GSP, d.d. 12-05-2023.pdf
- 04 GR aangelegenheden
- 04.A Concept jaarrekening 2022
 - 4a Voorstel aan het Algemeen Bestuur jaarrekening 2022.docx
 - 4a1 Concept accountantsverslag Havenschap Groningen Seaports 2022.pdf
 - 4a2 Concept Jaarrekening 2022 GR Havenschap GSP 31032023.pdf
- 04.B Programmabegroting 2024
 - 4b1 Voorstel aan het Algemeen Bestuur Begroting 2024.docx
 - 4b2 Concept Programmabegroting 2024 GR Havenschap Groningen Seaports 31032023.pdf
- 05 Aandeelhoudersaangelegenheden
- 05.a Akkoord Bow Gasunie over verrekening
 - 5a Akkoord BOW Gasunie
 - 5a1 - AvA besluit verhuur Bow aanlanding LNG - 15 april 2022
 - 5a2- AVA besluit verhuur Bow Vastgoed tbv LNG 8 juli 2022
- 06 Rondvraag
- 07 Sluiting

Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Groningen Seaports

Ons kenmerk: 2023
Onderwerp: Agenda AB vergadering
d.d. 14 juli 2023

Aan de leden van het Algemeen Bestuur van GR Havenschap
Groningen Seaports

Delfzijl, 6 juli 2023

Geachte leden van het Algemeen Bestuur,

Namens de voorzitter nodig ik u hierbij uit voor het bijwonen van een vergadering van het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Groningen Seaports, die zal worden gehouden op vrijdag **14 juli a.s. van 09.30 – 11.00 uur** op het kantoor van Groningen Seaports, Handelskade Oost 1 Delfzijl.

De agenda voor deze vergadering luidt als volgt:

- 1. Opening en vaststellen agenda**
 - 1a. Aanwijzing leden en plaatsvervangende leden (besluitvorming)
- 2. Mededelingen en ingekomen stukken**
 - a0 Oplegger toekomstbestendige governance Groningen Seaports (ter kennisname)
 - a1 Toekomstbestendige governance
 - a2 Procesontwerp governance
 - a3 Routekaart governance
 - b. Wet gemeenschappelijke regelingen (ter kennisname)
 - c. Update Herfinanciering (CFO H. Sanders)
 - d. LTA
- 3. Verslag van de vergadering van 12/5/2023** (ter vaststelling)
- 4. GR aangelegenheden**
 - A. Concept Jaarrekening 2022
 - 4a. Voorstel Algemeen Bestuur inzake jaarrekening 2022 (ter kennisname)
 - 4a1 concept accountantsverslag 2022 GR GSP
 - 4a2 concept jaarrekening 2022 GR GSP (besluitvorming)
 - B. Programmabegroting 2024
 - 4b1 voorstel AB inzake programmabegroting 2024 GR (ter kennisname)
 - 4b2 concept programmabegroting 2024 GR GSP (besluitvorming)
- 5. Aandeelhoudersaangelegenheden**
 - 5a Akkoord BOW Gasunie over verrekening (besluitvorming)
 - 5a1 Besluitvorming 15 april 2022 inzake BOW
 - 5a2 Besluitvorming 8 juli 2022 inzake BOW
- 6. Rondvraag**
- 7. Sluiting**

Ter besluitvorming voor het Algemeen Bestuur

Datum AB- vergadering: 14 juli 2023

Nummer: 2023GR05072023

Agendapunt: 1a

Voor akkoord

Secretaris a.i.:

H.W. Poelman

Datum

6 juli 2023

paraaf

Onderwerp: Aanwijzen AB leden en voorzitter

Op 15 maart 2023 hebben er verkiezingen plaatsgevonden voor provinciale staten. Als gevolg van de verkiezingen is er een nieuw college van gedeputeerde staten gevormd. Provinciale staten van Groningen hebben op 5 juli jl. een definitief besluit genomen over de vertegenwoordiging in het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke Regeling. Vervolgens doen de staten een voordracht aan het Algemeen Bestuur tot de aanwijzing van de voorzitter van de Gemeenschappelijke Regeling. Aanwijzing leden AB

Grondslag voor dit besluit van provinciale staten zijn de artikelen 8.1 en 9.1 van de regeling:

“De staten wijzen uit hun midden en uit het college van het college van gedeputeerde staten vier (4) leden aan om zitting te nemen in het algemeen bestuur. Tenminste twee (2) van de aan te wijzen leden maken deel uit van het college van burgemeester en wethouders.”

“De staten wijzen uit hun midden en uit het college van uit het college van gedeputeerde staten twee (2) plaatsvervangende leden voor het algemeen bestuur aan. Tenminste één (1) van de aan te wijzen plaatsvervangende leden maakt deel uit van het college van burgemeester en wethouders”.

Als vertegenwoordiger in het AB zijn aangewezen:

- de heer B. Schmaal (GS)
- de heer J. Hamster (GS)
- de heer E.J. Bennema (PS)
- de heer H. Nieboer (PS)

Als plaatsvervangende vertegenwoordiger in het AB zijn aangewezen:

- de heer H. Emmens (GS)
- de heer D.J. Hoogers (PS)

De leden worden aangewezen voor een periode, gelijk aan de zittingsduur van provinciale staten.

Aanwijzing voorzitter

Artikel 22 van de regeling geeft een opdracht aan het AB om uit zijn midden een voorzitter aan te wijzen. Dit op voordracht van provinciale staten. Dit moet een AB lid zijn, dat ook deel uitmaakt van het college van Gedeputeerde staten. PS dragen de heer B. Schmaal voor.

Voorstel:

de heer B. Schmaal overeenkomstig de voordracht van provinciale staten van Groningen aan te wijzen als voorzitter van de Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Groningen Seaports.

Ter kennisname aan het Algemeen Bestuur

Datum AB- vergadering: 14 juli 2023

Nummer: 2023GR30062023

Agendapunt: 2a1

Voor akkoord

Secretaris a.i.:

H.W. Poelman

Datum

30 juni 2023

paraaf

Onderwerp: Toekomstbestendige governance Groningen Seaports

Aanleiding:

Op dit moment vindt een onderzoek plaats naar een toekomstbestendige governance en het opstellen van een strategisch kader met betrekking tot de activiteiten in de Eemshaven en de haven van Delfzijl. In bijgevoegd memo wordt het procesontwerp voor de governance-aanpassing en het strategisch kader uiteengezet en toegelicht. De opdracht aan Lysias Advies mondt (eind zomer 2023) uit in een uitgewerkt advies voor (1) de governance van GSP en (2) een vast te stellen strategisch kader en concept aandeelhoudersstrategie. Dit voorliggende procesontwerp geeft ook inzicht in de periode daarna. In beide processen ligt de regie bij de Raden en Staten van de drie in GR GSP deelnemende overheden.

Advies:

Ter kennisname aan het AB.

MEMO

Aan: Gemeenteraad Eemsdelta
Van: College Eemsdelta
Datum: 21 juni 2023
Zaaknr: Z/23/391898 / DOC-23427869

Betreft: Oplegger procesontwerp GSP

Geachte heer, mevrouw

Aanleiding

Op dit moment vindt een onderzoek plaats naar een toekomstbestendige governance en het opstellen van een strategisch kader met betrekking tot de activiteiten in de Eemshaven en de haven van Delfzijl. In bijgevoegd memo wordt het procesontwerp voor de governance-aanpassing en het strategisch kader uiteengezet en toegelicht. De opdracht aan Lysias Advies mondt (eind zomer 2023) uit in een uitgewerkt advies voor (1) de governance van GSP en (2) een vast te stellen strategisch kader en concept-aandeelhouderstrategie. Dit voorliggende procesontwerp geeft ook inzicht in de periode daarna. In beide processen ligt de regie bij de Raden en Staten van de drie in GR GSP deelnemende overheden.

Eerdere behandeling in de raad van Eemsdelta

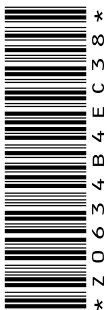
Eerder dit jaar is een routekaart opgesteld met daarin vier beslispunten aangaande de governance van Groningen Seaports. Deze routekaart is aangeboden onder nummer Z/23/194499/DOC-23374673 aan de Raad en besproken op 16 februari. Ter informatie treft u de routekaart in de bijlage.

Toelichting

Om tot een stellingname met betrekking tot het meest geschikte governance-model te komen zullen de drie overheden antwoorden moeten geven op de vragen of beslispunten zoals deze verwoord zijn in het rapport van Lysias Advies 'Routekaart Governance GSP'. Hiermee is Lysias Advies – in opdracht van de drie betrokken overheden - aan de slag. In bijgevoegd memo wordt u geïnformeerd over hoe het proces er uit ziet, over hoe de Raad/ PS hierbij wordt betrokken en welke onzekerheden er in het proces zijn. Zowel het (vaststellen van het) strategisch kader als het (vaststellen van) governance-aanpassingen ligt bij de gezamenlijke Raden en Staten. AB en DB van GR GSP worden geïnformeerd, maar hebben geen formele rol in beide processen. De Raden en Staten worden in het proces om een zienswijze gevraagd op een voorgenomen governance-wijziging. Deze zienswijze zal plaatsvinden op een door de colleges voor te leggen uitgewerkt voorstel voor een richtinggevend besluit van Raden en Staten. In dit voorstel wordt antwoord gegeven op de beslispunten en een voorkeursmodel uitgewerkt en toegelicht. Voor het opstellen van deze zienswijze(n) hebben Raden en Staten vervolgens een termijn van acht weken.

Rol en bevoegdheden Raad Eemsdelta in deze fase

Deze brief heeft tot doel u te informeren over het proces; dit ook op nadrukkelijk verzoek van het AB van GR GSP. Een ontwerp van het proces om te komen tot een toekomstbestendige governancestructuur met betrekking tot de activiteiten in het havengebied van Delfzijl en de Eemshaven door Groningen Seaports en een daarbij passend strategisch kader waarbinnen GSP NV de gezamenlijke doelstellingen kan bereiken.

Extern betrokkenen

Naast de drie overheden (Provincie Groningen, gemeente Eemsdelta en gemeente Het Hogeland) zijn bij dit proces het AB, DB en de secretaris van de GR GSP, de directie en RvC van GSP NV en Lysias Advies als onafhankelijk adviesbureau betrokken.

Vervolg

Tot de zomer is Lysias Advies samen met de betrokken partijen aan het werk met het beantwoorden van de vragen en het uitwerken van een voorstel voor de best passende governancestructuur en het strategisch kader. Wens van alle betrokkenen is een nieuwe governancestructuur en aandeelhouderstrategie (op basis van het strategische kader) per 1 januari 2024. Gelet op de geschetste onzekerheden en afhankelijkheden is deze datum niet 'heilig'. We prefereren betrokkenheid en zorgvuldigheid boven snelheid. Volgens het procesontwerp wordt kort voor of net na het zomerreces uw zienswijze op voorliggende voorstel gevraagd.

Afsluitend

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van de gemeente Eemsdelta

Ben Visser
Burgemeester

Ronald Koch
Secretaris

Bijlage 1: Routekaart Governance GSP
Bijlage 2: Procesontwerp Governance GSP

MEMO Procesontwerp Governance & Strategisch kader Groningen Seaports

Aan: Colleges en Raden/Staten Gemeenten Eemsdelta en Het Hogeland, Provincie Groningen
Van: Lysias Advies
Datum: 12 juni 2023
Status: Definitief – Ter informatie

Inleiding

In dit memo wordt het procesontwerp voor de governance-aanpassing en het strategisch kader uiteengezet en toegelicht. Dit is het vervolg op de routekaart met vier beslispunten die eerder dit jaar door Lysias Advies is aangeboden en toegelicht in de Raden en Staten van respectievelijk de gemeenten Eemsdelta en Het Hogeland en Provincie Groningen. De vier beslispunten gaan over (a) strategische kaderstelling en aandeelhouderstrategie (b) zeggenschapsverhoudingen (c) gronden en (d) de publieke taken.

De opdracht aan Lysias Advies mondt (eind zomer 2023) uit in een uitgewerkt advies voor (1) de governance van GSP en (2) een vast te stellen strategisch kader en concept-aandeelhouderstrategie. Dit voorliggende procesontwerp geeft ook inzicht in de periode daarna; een proces, waarbij de regie bij Raden en Staten ligt, dat een onzekere doorlooptijd kent. Een proces bovendien waar zorgvuldigheid prevaleert boven snelheid.

Processen

We onderscheiden twee hoofdprocessen:

1. Aanpassing governancestructuur
2. Ontwikkeling strategisch kader en doorvertaling naar een nieuwe aandeelhouderstrategie

Voor beide processen zijn de Gemeenteraden van Het Hogeland en Eemsdelta en Provinciale Staten van Groningen gezamenlijk aan zet.

(1) Zo wordt het strategisch kader een regionale aangelegenheid waarin beschreven wordt wat de lange termijn doelstellingen zijn voor het gebied en welke leidend zijn voor de rol die GSP NV daarin kan pakken. De rollen van het AB en het DB zijn daarmee feitelijk verlegd (en dus verbreed) naar de colleges en de Raden/Staten. Uiteraard worden AB en DB van GR GSP geïnformeerd.

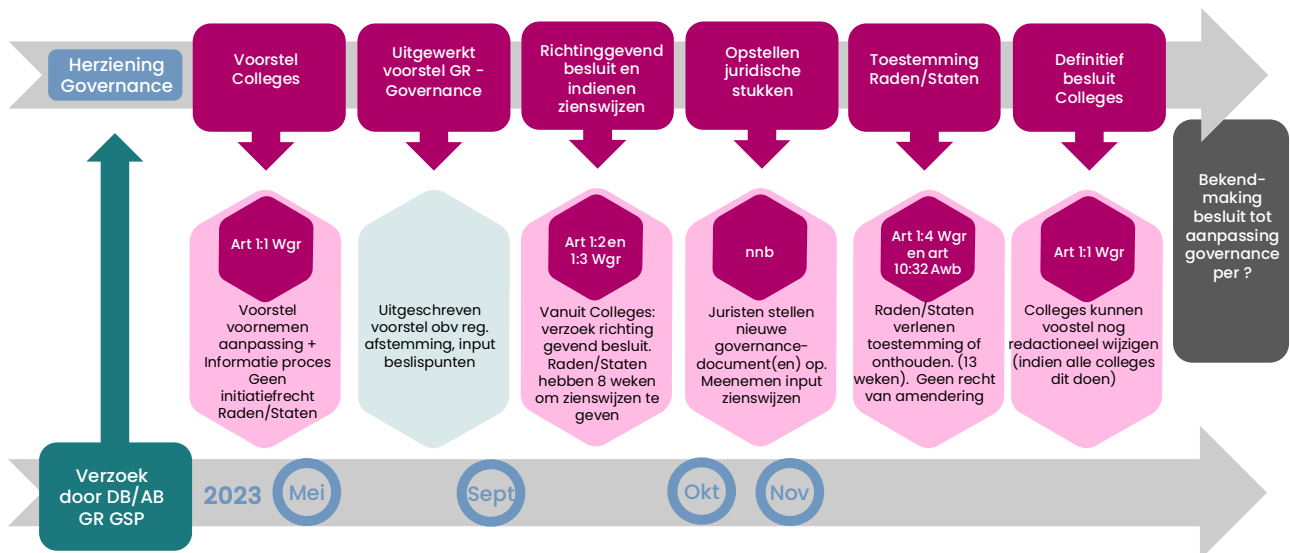

(2) Een aanpassing (of beëindiging) van een gemeenschappelijke regeling (klein of groot) verloopt altijd via de samenwerkende raden en staten. Zeker is dat de huidige samenwerking zal worden aangepast, afhankelijk van de uitkomsten op de geschetste beslispunten wordt bepaald in welke vorm en mate.

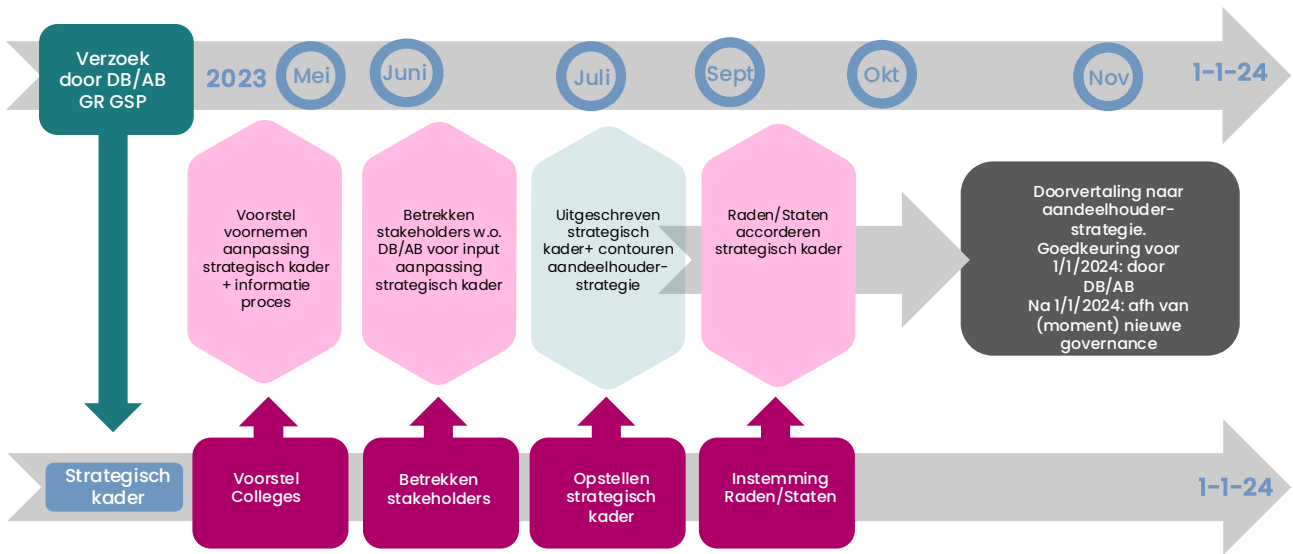
Concreet betekent dit dat de drie betrokken colleges op beide sporen een voorstel opstellen, via het DB het AB van GR GSP betrekken en informeren en voorleggen aan de raden en staten.

Procesontwerp

In 2022 heeft het AB van GR GSP de drie moederorganisaties gevraagd een routekaart op te stellen naar een toekomstbestendige governancestructuur. Deze routekaart is in februari 2023 aan de Raden/Staten aangeboden en behandeld en ook in maart 2023 ter informatie aan het AB gestuurd. Het AB heeft de drie overheden gevraagd een procesontwerp op te stellen. Dat ligt nu voor.

Let op: de tijdslijnen wijken af. De twee groene vlakken zijn producten van

Afhankelijkheden en onzekerheden proces

Zorgvuldigheid gaat boven snelheid. Wens van alle betrokken is een nieuwe governancestructuur en aandeelhouderstrategie per 1 januari 2024. Deze 1^e januari 2024 is niet 'heilig' en afhankelijk van veel interne en externe factoren; waaronder (1) formele procedures, (2) medewerking partijen, (3) lopende processen/dossiers (4) de mate van consent tussen de overheden over de governance en (5) de juridische uitwerking. We gaan hieronder in op deze vijf punten.

(1) Formeel proces – zienswijzen en toestemming

Formeel gezien is aanpassing van de governance per 1 januari 2024 eigenlijk al niet meer haalbaar. De formele besluitvormingsprocedure duurt simpelweg te lang. Voor de toestemming alleen hebben de raden/staten al dertien weken, met de mogelijkheid om nog eens 13 weken te verlengen. Daar komen nog 8 weken bij voor de zienswijze. Tussendoor moeten de samenwerkende colleges met elkaar afstemmen en aan het opstellen van de ontwerperegeling of governance-documenten (voor zienswijzen) gaat natuurlijk ook werk vooraf. Dit geldt voor alle wijzigingen van gemeenschappelijke regelingen, groot of klein.

De wet voorziet in de mogelijkheid dat een raad (of staten) laat weten af te zien van de zienswijzeprocedure. Dat moet de raad dan zo spoedig mogelijk laten weten. De ironie is dat daar natuurlijk wel een raadsbesluit voor nodig is, en zo'n raadsbesluit kost meestal enige tijd om tot stand te brengen. De zienswijzen van Raden en Staten zijn belangrijk en krijgen een plek in het proces. In bovenbeschreven proces worden de zienswijzen gevraagd op het voorstel tot aanpassingen, niet op de uitgewerkte regeling. Voor die zienswijzen hebben Raden en Staten dan acht weken de tijd.

Er is – tenslotte - een mogelijkheid dat beide raden en de staten akkoord gaan met kortere beslistermijnen. Gelet op al lang lopende proces en de betrokkenheid van AB en DB van GR GSP is dit een (door colleges aan te vragen) mogelijkheid. Hiertoe kan besloten worden als de zienswijzen daar aanleiding toe geven.

(2) Colleges (portefeuillehouders), AB-DB GR GSP, GSP NV en betrokken ambtenaren

In het proces zijn veel partijen en mensen betrokken. Gelet op de volgtijdigheid (en voorbereiding door ambtenaren en colleges) van de gepresenteerde stappen zijn medewerking en tijd cruciaal voor het halen van de gewenste doorlooptijd. Voor zowel het strategisch kader als voor de governance-aanpassingen zijn de Raden en Staten aan zet. Stukken zullen via de colleges worden aangeboden aan de Raden/Staten. DB-leden en AB-leden worden geïnformeerd. GSP NV en de secretaris van GR GSP worden net als de ambtenaren van de drie overheden betrokken bij de voorbereiding en toeleiding. Bestuurlijk gezien worden beiden processen begeleidt door de betrokken portefeuillehouders, ambtelijk gezien door een stuurgroep bestaande uit de twee gemeentesecretarissen en de concerndirecteur van de Provincie Groningen.

(3) Masterplan Zeehavens – Havenvisie GSP NV

Doel van het strategisch kader is dat GSP NV een werkbaar kaderstelling meekrijgt. Werkbaar in de zin dat doelstellingen worden meegegeven waar GSP NV vervolgens invulling aangeeft. Dit raakt nauw aan lopende processen rond het Masterplan Zeehavens, de Havenvisie van GSP NV en andere op te stellen of opgestelde beleidslijnen zoals koersdocumenten, omgevingsvisie en meer. Zeker waar het nog lopende processen zijn wordt gezorgd dat tijdlijnen passen; dit om dubbel en onnodig werk te voorkomen.

(4) Samenwerking en overeenstemming tussen drie overheden

Zowel het strategisch kaders als de governance-aanpassing worden vastgesteld door de Raden en Staten van de drie overheden. Dat betekent dat het proces parallel en gezamenlijk wordt doorlopen. Dat betekent ook dat voorstellen tegelijkertijd door de drie colleges aan de Raden en Staten worden voorgelegd ter informatie en/of besluitvorming en dat die voorstellen gelijkloend zijn. Dit proces wordt begeleid door de al genoemde stuurgroep.

(5) Uitwerking

Wanneer Raden en Staten hebben ingestemd met voorliggende voorstellen dienen deze te worden uitgewerkt en uitgeschreven. Dit is een proces dat lang kan duren; juridisch gezien dient alles te kloppen (en volgens afspraak te zijn). Ook zullen tussen GSP NV en de overheden aanvullende afspraken over de samenwerking worden gemaakt; waarschijnlijk in de vorm van reglementen of andersoortige afspraken. Hoewel al na de uitwerking door Lysias Advies voorzichtig gestart kan worden met de juridische documenten is het rekening te houden met een doorlooptijd oplopend tot een jaar.

Routekaart Governance Groningen Seaports

ly:ias

Inhoud

Samenvatting	4
1. Herziening governance GSP	7
1.1. Begeleiding naar toekomstbestendige governance Groningen Seaports	7
1.2. Huidige governance in beeld	8
1.3. Leeswijzer	9
Hoofdadvisie Routekaart Governance Groningen Seaports	10
2. Routekaart	10
2.1. Beslispunt 1: Kaderstelling	10
2.2. Beslispunt 2: Herziening zeggenschap	12
2.3. Beslispunt 3: Grondpolitiek	12
2.4. Beslispunt 4: Havenmeester	14
2.5. Spelregels	14
3. Potloodschets, beslisboom en tijdspad	16
3.1. Potloodschets(en)	16
3.2. Beslisboom	18
3.3. Voor- en nadelen	20
3.4. Tijdspad	22
Verdiepende hoofdstukken	25
4. Veranderende tijden	26
4.1. Inleiding: verschillen tussen toen en nu	26
4.2. Gezamenlijke ambities, belangen en motieven	26
4.3. De doelstellingen en de aard van de activiteiten	27
4.4. Waarden voor de samenwerking	27
5. Verwachtingen	28
5.1. Inleiding: uiteenlopende verwachtingen	28
5.2. Verzelfstandiging	28
5.3. Transparant en slagvaardig	29
5.4. Beperking financiële en juridische risico's	31
5.5. Toegang tot risicodragend vermogen	31
6. Governance GSP	33
6.1. Inleiding: functioneren governance	33
6.2. GR GSP – Openbaar lichaam en gemengde regeling	34
6.3. GSP NV; een overheids NV	36
6.4. Verantwoordingslijnen	37

Bijlage 1: Denkmodel governance	40
Bijlage 2: Geïnterviewde personen, werksessie en stuurgroep	41
<i>Geïnterviewde personen</i>	41
<i>Werksessie</i>	42
<i>Stuurgroep</i>	42

Colofon

Opdrachtgever:	Provincie Groningen Gemeente Het Hogeland Gemeente Eemsdelta
Adviesteam Lysias:	Frank Burkels, Rob Tutert, Jeroen Schutz
Datum:	18 januari 2023
Versie:	Definitief
Fotografie:	Groningen Seaports NV, stadsgids Eemsdelta, Adobe Stock, Groninger Internet Courant, Koos Boertjens en rechtenvrij

Samenvatting

Ontwikkeling routekaart

Lysias Advies is gevraagd de gemeenten Het Hogeland en Eemsdelta en de provincie Groningen te begeleiden om te komen tot een routekaart voor een toekomstbestendige governance met betrekking tot de activiteiten in het havengebied. Een vorm passend bij de ambities en doorontwikkeling van Groningen Seaports NV en een vorm die tegelijkertijd recht doet aan de herijkte rol en positie van de betrokken partijen.

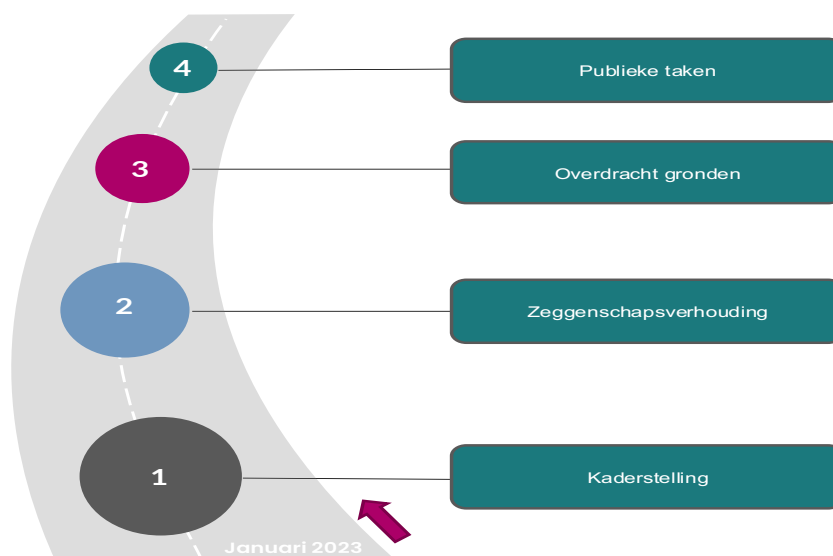
Wens tot herziening governance

Uit analyse van documenten, eerder opgestelde rapporten (door Necker van Naem en Deloitte) en de gevoerde gesprekken constateren we drie achterliggende oorzaken van de wens tot herziening:

- (1) De tijden (en omstandigheden) zijn veranderd sinds de verzelfstandig van GSP NV;
- (2) De verwachtingen over en visie op sturing en slagvaardig handelen tussen de 'publieke' kant en GSP NV lopen uiteen;
- (3) De governance van het huidige model, een Overheids-NV met een Gemeenschappelijke (gemengde) Regeling als 100% aandeelhouder, functioneert ondermaats.

Routekaart met beslispunten

Het is verleidelijk om de geconstateerde knelpunten en uitgangspunten bij de verzelfstandiging als vertrekpunt te nemen voor aanpassing van de governance. We zien echter dat een aantal knelpunten en behoeften vanuit de publieke en private kant anders worden beleefd en dat de wereld in Noordoost-Groningen niet meer dezelfde is dan die ten tijde van de verzelfstandiging in 2013. Dat maakt dat we voor de passende governancestructuur redeneren vanuit vier beslispunten en vervolgens aangeven welke knelpunten door een bepaalde vorm worden opgelost.

Het belangrijkste en eerste beslispunt gaat over de focus op sturing vanuit kaderstelling, een strategische kaderstelling die integraal en (boven) regionaal plaats vindt en wordt vastgesteld door de twee gemeenteraden en provinciale staten. Nu ligt de kaderstellende rol bij het Algemeen Bestuur van de GR wat niet langer past in de huidige tijd en het uitgangspunt van dualisering van decentraal bestuur. De huidige zeggenschapsverhoudingen (financieel en stemrecht) dienen te worden herzien. Het derde beslispunt raakt de vraag of de overdracht van het (juridisch) eigendom van de in beheer zijnde gronden aan GSP NV mogelijk en gewenst is. Ten slotte is het goed te bezien of bij een governance-aanpassing de publieke taken van de twee gemeenten (aangaande het havenmeesterschap) niet op een meer zuivere manier kan worden vormgegeven.

Naar een passend governance model

We hebben een potloodschets gemaakt van vier mogelijke governance modellen:

- (1) Gemeenschappelijke regeling (gemengde regeling) als 100% aandeelhouder van GSP NV en bloot- en juridisch eigenaar van de gronden;
- (2) Gemeenschappelijke regeling (collegeregeling) als 100% aandeelhouder van GSP NV en bloot- en juridisch eigenaar van de gronden;
- (3) Direct aandeelhouderschap van de overheden in GSP NV en een GR als grondbank;
- (4) Direct aandeelhouderschap van de overheden in GSP NV met overdracht eigendom gronden aan GSP NV.

Tussenvarianten of gecombineerde varianten zijn mogelijk.

In onderstaand overzicht zijn de vier specifieke beslispunten gerelateerd aan de vier governance modellen. Andersom kan de matrix ook gelezen worden; welke uitkomst op een beslispunt is benodigd voor een bepaald model. Besluitvorming (via een beslisboom) verloopt via raden en staten, uiteraard met inachtneming van de mogelijke consequenties voor de slagkracht van GSP NV en de transparantie van het verlengd lokaal bestuur.

Beslispunten		GR gemengde regeling	GR college-regeling	NV met GR grondbank		Direct aandeelhouderschap
Strategisch kaderstelling	GR	✓	✗	✗		✗
	Raden /staten	✗	✓	✓		✓
Zeggenschaps-verhouding	Aanpassen	✓	✓	✓		✓
	Niet aanpassen	✓	✓	✗		✗
(Juridisch) eigendom gronden	GR	✓	✓	✗	✓	✗
	GSP NV	✗	✗	✗	✓	✓
Publieke taken	Binnen structuur	✓	✓	✓		✗
	Buiten structuur	✓	✓	✓		✓

Richtinggevend advies

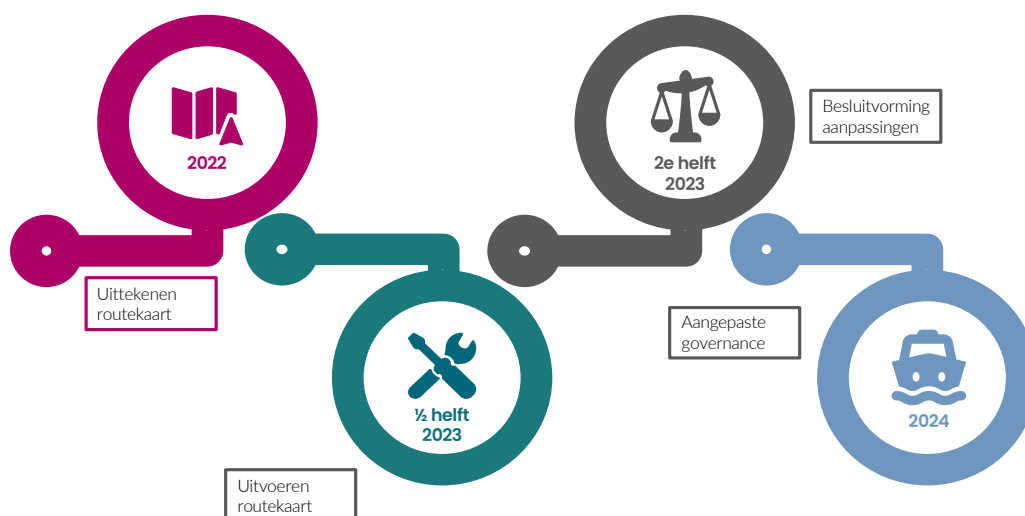
Wij concluderen dat het huidige governancemodel, met een GR (gemengde regeling) als 100% aandeelhouder en juridische eigenaar van de gronden, onvoldoende past bij de huidige tijd en dat ondanks een theoretisch mogelijke verbeterslag, de gesignaleerde knelpunten onvoldoende kunnen worden opgelost. Aanpassing van de governance is dus nodig.

We adviseren ook te onderzoeken of het juridisch eigendom door middel van eeuwigdurend erfpacht kan worden overgedragen aan GSP NV en wat daarvan de juridische en financiële effecten zijn op onder andere de borgstelling, hypothecaire leningen, staatssteun en de financierbaarheid van de activiteiten van GSP NV. Mits de consequenties voor GSP NV en de overheden gemitigeerd kunnen worden, en er voldoende draagvlak is voor juridische overdracht vanuit de staten en raden, kan de governancestructuur worden omgevormd tot direct aandeelhouderschap met een aangepaste zeggenschapsrelatie. Het blooteigendom van de gronden kan in die constructie worden ondergebracht in een 'slapende GR' of worden geborgd via een overeenkomst.

Tijdspad

Er wordt al jaren gesproken over het vereenvoudigen en moderniseren van de governancestructuur en de urgentie hiertoe wordt door betrokkenen meer en meer gevoeld. Zonder de zorgvuldigheid uit het oog te verliezen is het zinvol een datum voor inwerkingtreding van de nieuwe structuur vast te stellen: 1 januari 2024. Dat betekent dat na kennisname van deze routekaart door de raden en staten, de overheden mét GSP NV aan de slag kunnen met de uitwerking van de (consequenties van de) vier beslispunten. Daarmee samenhangend hebben wij een aantal adviezen geformuleerd.

Met voldoende snelheid kan dan – na installatie van de nieuwe provinciale staten – de nieuwe governancestructuur in de tweede helft van 2023 ter besluitvorming aan de raden en staten worden aangeboden. Na aanpassing van de governance per 1 januari 2024 kunnen de spelregels voor de samenwerking verder worden geëxpliciteerd en vastgelegd.

1. Herziening governance GSP

1.1. Begeleiding naar toekomstbestendige governance Groningen Seaports

Verzoek tot herziening governance

Lysias Advies is gevraagd de drie deelnemers in GR Groningen Seaports (hierna GR GSP), de gemeenten Het Hogeland en Eemsdelta en de provincie Groningen, te begeleiden om te komen tot een routekaart voor een toekomstbestendige governance met betrekking tot de activiteiten in het havengebied. Een vorm passend bij de ambities en doorontwikkeling van Groningen Seaports NV (hierna GSP NV) en een vorm die tegelijkertijd recht doet aan de herijkte rol en positie van de (huidige en eventueel toekomstige) betrokken partijen.

Aanleiding

Dit proces is in gang gezet door het Dagelijks Bestuur van de GR en in een versnelling terecht gekomen door een uitzending van Nieuwsuur in mei 2021, waarin diverse aantijgingen zijn gedaan richting het bestuur van de GR GSP en de directie van GSP NV. Onderzoeksbureau Necker van Naem¹ heeft daar onderzoek naar uitgevoerd. Naast dat het rapport ingaat op de aantijgingen is geconcludeerd dat de organisatiestructuur kan worden verduidelijkt door onder andere de rollen beter te scheiden en de controlemechanismen te vereenvoudigen. In mei 2022 kwam ook adviesbureau Deloitte² met een rapport waarin suggesties (inclusief voorkeursvariant) zijn gedaan ter vereenvoudiging van de organisatiestructuur.

Opdracht

Uit deze rapporten concludeerde het Algemeen Bestuur (hierna het AB) van GR GSP dat in de praktijk de werking van de huidige structuur ten minste complex is, waarbij de huidige aansturings- en controlemechanismen soms als te star worden ervaren. Het AB concludeerde ook dat de publieke ambities in het Havengebied de afgelopen jaren zijn veranderd. Het AB heeft de drie samenwerkende

¹ Economische ontwikkeling doorgrond. Grondtransacties en uitbreiding Eemshaven Zuidoost. Mei 2022. Necker van Naem

² Doorontwikkeling governance Groningen Seaports. Mei 2022. Deloitte Financial Advisory BV

overheden in GR GSP gevraagd een routekaart op te stellen; een in de tijd uitgezet pad met beslispunten dat leidt tot een toekomstbestendige governancestructuur. Lysias Advies is door de drie overheden gevraagd deze opdracht uit te voeren. Dit onder begeleiding van een stuurgroep bestaande uit de twee gemeentesecretarissen en de concerndirecteur van de provincie.

Vertrekpunt en aanpak

We startten in deze opdracht dus niet vanaf nul. Gezamenlijk vormden de twee bovengenoemde rapporten het vertrekpunt voor onze opdracht. De analyses uit het rapport van Deloitte herkennen en onderschrijven wij. In deze rapportage proberen we de discrepantie tussen de 'bedoeling' en de 'praktijk' van de governance te duiden, waarbij we dankbaar gebruik hebben gemaakt van de al gemaakte analyses. Op basis van een denkmodel (Bijlage 1) hebben we gesprekken gevoerd met diverse belanghebbenden zowel binnen GSP NV, GR GSP en binnen de betrokken overheden. Ook is een werksessie georganiseerd voor betrokken ambtenaren vanuit de drie overheden. Voor een volledige lijst van gesprekspartners en de samenstelling van de stuurgroep volstaan we hier met een verwijzing naar Bijlage 2. Ook zijn visies, verslagen, (juridische) documenten, etc. bestudeerd.

1.2. Huidige governance in beeld

Groningen Seaports

Groningen Seaports NV voert het beheer over de zeehavens Eemshaven en Delfzijl en de aangrenzende industriegebieden in de provincie Groningen. Ook omvat het beheergebied van Groningen Seaports de twee binnenhavens, de Farmsumerhaven en de Oosterhornhaven. Verder voert Groningen Seaports het strategisch management en beheer over het Bedrijvenpark Fivelpoort en de railterminal Groningen Railport in Veendam. Het beheergebied grenst voor een belangrijk deel aan het werelderfgoed Waddenzee en het Eems-Dollard estuarium. Naast Fivelpoort Beheer BV (100%) en Groningen Railport NV (65,92%) heeft GSP NV ultimo 2022 deelnemingen in Sunport Delfzijl BV (49%), Windpark Mondriaan BV (20%), Windpark Mauve BV (20%), Zonnepark Valgenweg BV (25%), Helios Eemshaven BV (20%) en Bioplastics Investment Groningen BV (50%).

Verzelfstandiging in 2013

GSP NV is per 1 januari 2013 verzelfstandigd. Deze verzelfstandiging hield in dat de door het openbare lichaam Havenschap Delfzijl/Eemshaven (een gemeenschappelijke regeling) waarin de overheden samenwerkten gedreven onderneming werd ingebracht in een naamloze vennootschap; GSP NV. GSP NV werd daarmee een zogenaamde Overheids-NV. In het verdiepende hoofdstuk 5 wordt dieper ingegaan op de motieven van de verzelfstandiging.

GR: Gemengde regeling

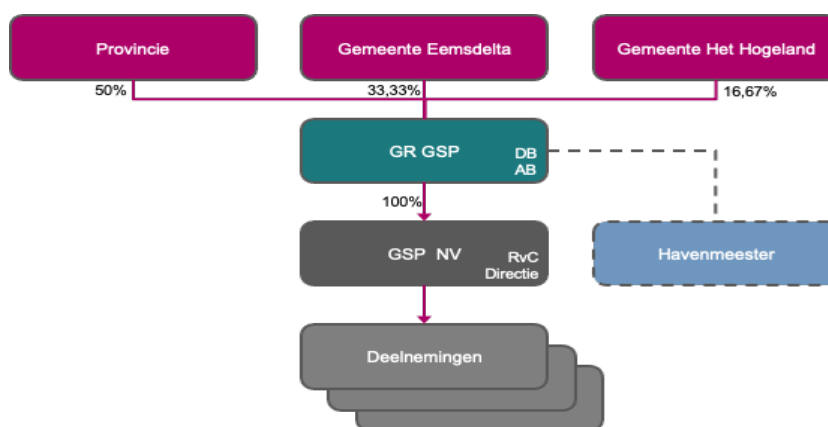
Met de verzelfstandig werden de activiteiten dus meer op afstand gezet, maar nadrukkelijk niet geprivatiseerd. De (gezamenlijke) publieke belangen en taken in het gebied maakten dat de overheden betrokken bleven via de GR met een openbaar lichaam als 100% aandeelhouder van GSP NV. De GR bleef een gemengde regeling (artikel 13 lid 1 Wgr) met een AB bestaande uit raadsleden, leden van de provinciale staten (PS), wethouders en gedeputeerden. Na een aantal gemeentelijke herindelingen is de huidige situatie ontstaan; een GR van gemeenten het Hogeland en Eemsdelta en de provincie Groningen.

Democratische legitimatie en rollen

De democratische legitimatie van (het bestuur van) het gemeenschappelijk openbaar lichaam als aandeelhouder is afkomstig van de deelnemers. Dit wordt verlengd lokaal bestuur genoemd. Verlengd bestuur betekent in de ogen van de wetgever dat er nauwe banden zijn met de deelnemers. In het geval van GSP zitten die op (1) de bestuurssamenstelling (2) de verantwoordingsrelaties (3) de financiële banden en (4) het eigendom van gronden. In hoofdstuk 6 gaan we in op de gekozen structuur, bevoegdheden rollen en verantwoordelijkheden.

Huidige governancestructuur op hoofdlijnen

In figuur 1.1 hebben we de huidige governancestructuur schematisch weergegeven:

Figuur 1.1: Governancestructuur op hoofdlijnen

1.3. Leeswijzer

Deze rapportage bestaat uit twee delen:

- (A) **Hoofdadvies**; na dit inleidende hoofdstuk, presenteren we in hoofdstuk 2 de routekaart. In hoofdstuk 3 volgen de mogelijke varianten voor de governance met beslisboom en tijdspad.
- (B) **Verdieping**; In de verdiepende hoofdstukken (4 tot en met 5) gaan we in op de oorzaken achter de wens tot herijking van de governance en onderbouwen we de conclusies uit het hoofdadvies. Dit is gedaan om het hoofdadvies compact en leesbaar te houden, maar de lezer ook de mogelijkheid te bieden tot verdieping. We duiden achtereenvolgens de ontwikkelingen in de tijd, verschillen in verwachtingen en de governance beginselen.

We sluiten af met twee bijlagen:

- (1) Denkmodel
- (2) Lijst met geïnterviewden en aanwezigen ambtelijke werksessie

Hoofdadvisie Routekaart Governance Groningen Seaports

2. Routekaart

Beslispunten in de tijd

Voordat een definitieve keuze voor een toekomstbestendig governance model kan worden gemaakt is het wenselijk om een aantal knopen door te hakken en richtinggevende uitspraken te doen. Dit dient op het niveau van de drie overheden te gebeuren en dus in de respectievelijke gemeenteraden en staten. Met de uitkomsten op de hieronder uiteengezette beslispunten komt een passende governancestructuur in beeld. We benoemen in dit hoofdstuk ook een aantal zaken die niet cruciaal zijn voor de besluitvorming over de governance; we noemen dit hier adviezen. In hoofdstuk 3 presenteren we een aantal mogelijkheden voor de governance die passen bij een bepaalde uitkomst op een beslispunt.

2.1. Beslispunt 1: Kaderstelling

Strategisch en tactisch kader

Een passend en helder kader is het belangrijkste sturingsmechanisme. Kaderstelling bestaat uit twee delen. (1) Een strategisch kader vanuit de overheden voor dit deel van Noordoost-Groningen (het gebied Delfzijl-Eemshaven) met daarbinnen de activiteiten in het havengebied en de rol van GSP NV daarin en (2) een meer tactisch kader vanuit de NV met inzicht in hoe de doelstellingen, zoals geformuleerd in het strategisch kader bereikt gaan worden.

Huidige kaderstelling door AB voldoet niet

Dit is niet zoals kaderstelling momenteel is geregeld, er is geen onderscheid tussen strategisch en tactische kaderstelling. Dit is verklaarbaar. Waar voorheen de opdracht aan GSP NV betrekkelijk eenvoudig te duiden was (kort gezegd werkgelegenheid, duurzaamheid en rendement) zien we dat in de huidige tijd meer wordt gevraagd. De thematiek is breder en ruimte wordt schaars. De noodzaak van een strategisch kader neemt toe.

In de huidige situatie wordt kaderstelling op papier overgelaten aan het AB van de GR. Daar wordt het gesprek over de strategie of koers echter niet of nauwelijks gevoerd. Met het breder worden ('brede welvaart') van de thematiek is de GR ook niet langer het passende gremium waar kaderstelling plaatsvindt; dat hoort toe aan de raden en staten van de betrokken gemeenten. Het strategisch kader

dient te worden vertaald naar de aandeelhouderstrategie. Deze hanteert uit 2016. De hierin genoemde uitgangspunten, doelstellingen en spelregels voldoen niet meer als kader in de huidige tijd.

Ad. 1 Strategisch kader

Het strategisch kader is een integraal kader voor een groter gebied dan alleen de zeehavens, met daarin aandacht voor de rol die GSP NV kan vervullen in de brede doelstellingen. Een dergelijk kader zal door de raden en staten moeten worden vastgesteld.

Voor het strategisch kader zien we dat er regionaal verschillende zaken lopen. Zo loopt het Masterplan Zeehavens (geïnitieerd vanuit de provincie) en werken gemeenten aan (eigen) kaders en criteria zoals het in ontwikkeling zijnde koersdocument van de gemeente Eemsdelta of de plannen van gemeente Het Hogeland met de Provincie in de Oostpolder. Ten slotte zien we in Groningen nog een aantal 'hoger' liggende kaders, zoals de Strategische Agenda 2022-2026 'Metropoolregio Groningen: koploper in transitie' en de recent aangescherpte aandachtsgebieden uit het Nationaal Programma Groningen. Deze (en andere rijksbrede) kaders zouden hun weg moeten gaan vinden in een regionaal of zelfs bovenregionaal strategisch kader. De centrale actoren hierin zijn de beide gemeenten en de provincie. Mogelijke betrokkenheid van het rijk dient hierbij aandacht te krijgen. Dit vanwege het nationale belang van de zeehavens en een deel van de activiteiten (o.a. energievoorziening) in het gebied.

Advies: breng visie en strategie onder (boven)regionale regie

Hernieuwen aandeelhouderstrategie

De aandeelhouderstrategie moet worden herzien en vernieuwd. Dit kader kan scherper worden geformuleerd en worden voorzien van een prioritering aan de hand van de uitkomsten van het strategische traject/strategische trajecten. Nu zijn alle elementen in de aandeelhouderstrategie nog breed gedefinieerd en gelijkwaardig aan elkaar, waarbij rendement en financiële zelfstandigheid doorgaans lijken te prevaleren boven inhoudelijk keuzes. Het huidige breed te interpreteren kader lijkt op het eerste gezicht de handelingsvrijheid van GSP NV te vergroten, maar zorgt er juist voor dat de behoefte aan grip en controle vanuit de overheden toenemen. Een strak gedefinieerd kader biedt meer duidelijkheid en de mogelijkheid tot een groter mandaat voor GSP NV binnen dat kader.

In lijn met beslispunt 1 wordt een aangescherpte aandeelhouderstrategie te zijner tijd (dat kan voor of na aanpassing van de governance) vastgesteld door de raden en staten.

Advies: Breng de aandeelhouderstrategie in lijn met (boven)regionale visie(s), en pas prioritering van aangescherpte doelstellingen binnen de aandeelhouderstrategie toe.

Ad 2. Tactisch kader

Het meer tactische kader is momenteel in ontwikkeling; De havenvisie is een traject van GSP NV (in opdracht van het AB) dat invulling geeft aan de ambities van GSP NV en stakeholders in het havengebied. Wij hebben geen kennis genomen van de inhoud van de havenvisie, maar deze lijkt breed opgezet. De betrokken overheden, waaronder ook AB-leden, geven aan dat ze zich maar zijdelings en onvoldoende betrokken voelen bij het opstellen van de Havenvisie, terwijl het AB hier binnen de huidige governance wel primair voor aan de lat staat. Nu loopt dit traject nog, dus er is

mogelijk ruimte voor enerzijds de inbreng van de overheden of anderzijds bespreking van de verwachtingen hierover.

In onze optiek zou de havenvisie een tactische invulling moeten zijn van het strategisch kader en aandeelhouderstrategie door GSP NV. In beginsel geldt dat tactische invulling plaats vindt nadat de strategische contouren in samenhang zijn vastgesteld. Van dergelijke volgtijdigheid is nu geen sprake. Dat maakt dat herijking van de havenvisie na het opstellen van een strategisch kader mogelijk nodig is.

Advies: Maak onderscheid in strategisch kader en tactisch kader en betrek het AB tot een eventuele governance-aanpassing bij het tactisch kader.

Rollen raden/staten en het AB

Als strategische koersbepaling voor activiteiten in het havengebied (en daarbuiten) door de raden/staten wordt vastgesteld, hetgeen door het bovenregionale en integrale karakter ervan voor de hand ligt, dan zijn vertegenwoordigers vanuit raden en staten in het AB in beginsel niet meer nodig. De tactische kaderstelling is dan feitelijk geen beleidsdocument met keuzes maar een strakke uitvoering van de bovenregionale strategie. Dit sluit aan bij de dualisering van het decentrale overheidsbestuur en zorgt ervoor dat raden/staten op een correcte wijze sturing en controle kunnen uitoefenen richting de colleges van B&W/GS. Overigens heeft de provincie Groningen aangegeven³ bij voorkeur niet deel te nemen in een gemengde gemeenschappelijke regeling.

Beslispunt 1: *Beleg strategische kaderstelling buiten de GR. Te besluiten door raden/staten.*

2.2. Beslispunt 2: Herziening zeggenschap

De huidige financiële verdeling/zeggenschap binnen de GR staat in de verhouding 60 – 40 tussen de Provincie enerzijds en de gemeente Eemsdelta en Het Hogeland anderzijds. Een eventueel batig saldo wordt tussen de gemeenten verdeeld naar evenredigheid van het inwonertal op 1 januari van dat betrokken jaar. De stemverhouding binnen het AB ligt op 50%, 33,3% en 16,67% voor respectievelijk de Provincie, gemeente Eemsdelta en gemeente Het Hogeland. Het verdient aanbeveling te onderzoeken of deze stem- en zeggenschapsverhouding voldoende recht doen aan de (financiële) belangen en risico's van de deelnemende overheden.

Beslispunt 2: *Bepaal de meest passende zeggenschapsverhouding. Breng dit in relatie met de (te lopen) financiële belangen en risico's bij de overheden. Te besluiten door raden/staten*

2.3. Beslispunt 3: Grondpolitiek

Uitgifte van gronden

Er vinden – naar het oordeel van het AB – te vaak verkopen (onder optie) plaats van gronden. De lijn zou volgens een belangrijk deel van de AB-leden moeten zijn dat gronden (door de NV) altijd in erfpacht

³ PS-besluit 2016/138 en PS-besluit 54/2017

worden uitgegeven met als doel om daarmee (1) regie te kunnen blijven houden op bestemmingen voor de grond, ook op langere termijn en (2) rendement voor de NV te genereren. Vanuit GSP NV wordt aangegeven dat het voornamelijk perceptie betreft en dat er beperkt overheidsgronden worden verkocht (anders dan inkoop van derden en verkoop).

Advies: Herzie bij de herijking van de aandeelhouderstrategie ook het gronduitgiftebeleid

Eigendom gronden

Het merendeel van de gronden in het beheersgebied zijn nu in eigendom van de GR. De GR is blooteigenaar en verpacht deze gronden voor onbepaalde tijd en tegen een jaarlijks erfpachtcanon van nihil aan GSP NV. De GR bezit derhalve het juridisch eigendom. Dit heeft een aantal consequenties:

- Sterke regulering op de grondposities door de GR. Instemming GR is vereist bij uitgifte van gronden;
- Veel administratieve handelingen nodig (via de GR) bij onderverpachting, verkoop, financiering, vergunningen en andere juridische aangelegenheden;
- Grondposities komen niet op de balans van de NV. Mede hierdoor is GSP NV afhankelijk van de GR voor hypothecaire leningen; en,

De achterliggende gedachte vanuit de overheden was ten tijde van de verzelfstandiging om met het juridisch eigendom van de grondposities de grip op (strategische) grondposities in de havens te behouden. Een gedachte die door een deel van de AB-leden nog steeds wordt gedeeld. Ook financieel kan deze constructie een voordeel betekenen aangezien de GR volgens betrokkenen een lagere rente kan bedingen dan GSP NV.

Dit is anders dan bijvoorbeeld in Rotterdam waar de gronden tegen een eeuwigdurend erfpacht zijn overgedragen aan Havenbedrijf Rotterdam. Voor Amsterdam geldt (voor een deel van de gronden) hetzelfde. Dit betekent dat het juridisch eigendom van die haventerreinen is overgedragen aan het verzelfstandigde havenbedrijf.

Financiering

Aan de grondpolitiek zit ook een financierings- en borgstellingsconstructie van de GR naar de NV. Naast eigenaar van de gronden is de GR ook hypotheekhouder van de gronden die door de GR aan de NV in erfpacht zijn uitgegeven en borgsteller van de financiering die de NV met een externe financier is aangegaan.

Overdracht juridisch eigendom aan GSP NV

Uiteindelijk is het de vraag of de nadelen voor GSP NV opwegen tegen de (gepercipieerde) voordelen. Immers, door de innige verbondenheid van GSP NV met de overheden én de mogelijkheid om restricties over gronduitgifte (via de aandeelhouderstrategie) mee te geven aan GSP NV, blijft grip op strategische gronden, bij overdracht van het (juridisch) eigendom goed mogelijk. Een groot deel van de administratieve 'rompslomp' kan op deze manier wel worden opgelost.

Het is daarom – in navolging van het rapport van Deloitte zinvol om te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om de grondpolitiek aan te passen en procedures te vereenvoudigen. Neem

daarmee ook de opties mee van de door Deloitte geïntroduceerde grondbank en de overdracht van (juridisch) eigendom, zoals in Rotterdam. Hierbij dient in ieder geval aandacht te zijn voor staatssteunaspecten en de organisatorische, juridische, financiële en fiscale uitwerking.

Beslispunt 3: onderzoek de consequenties van overdracht van (juridisch) eigendom van de gronden aan de NV en/of vereenvoudiging van de grondprocessen. Te besluiten door raden/staten

2.4. Beslispunt 4: Havenmeester

Publieke taken

De publieke taken betreffen de bevoegdheden in verband met het nautisch beheer, de scheepvaart, de havens en de vaarwegen, van de twee gemeenten. Deze bevoegdheden zijn via mandaatverlening door de twee burgemeesters overgedragen aan de GR. De GR heeft de uitvoering hiervan opgedragen aan de havenmeester die in dienst is bij GSP NV. Aangezien de provincie 50% van de stemmen heeft in de GR zou de provincie invloed kunnen laten gelden over de publieke bevoegdheden van de gemeenten. Uit de gesprekken blijkt dat men geen problemen ervaart met de uitvoering van de taken, al is dit vanuit rolzuiverheid onwenselijk. Ook de havenmeester geeft aan geen redenen te zien de huidige constructie aan te passen. Uiteindelijk betekent enige aanpassing van de governance wel dat bekeken moet worden of de publieke taken op een juiste manier belegd worden.

Beslispunt 4: neem de publieke taken in ogenschouw bij aanpassing governance. Uitvoering door GSP NV ligt in de rede.

2.5. Spelregels

Herziening spelregels is nodig

Ongeacht de uitkomst op bovenstaande beslispunten zal de set van spelregels binnen de governance van GSP moeten worden herzien. Onder deze set verstaan wij de rollen, verantwoordelijkheden, sturingsfilosofie en professionele ondersteuning.

Rolduidelijkheid –en vastheid

Op het vlak van rolzuiverheid is winst te behalen door het goed benoemen, vastleggen en naleven van de bestuurlijke rollen en verantwoordingslijnen. Het professioneel invullen van rollen houdt ook in dat men ambtelijk (naast de secretaris van GR GSP) ondersteund wordt. Belangrijke rollen zijn die van 'eigenaar' en 'opdrachtgever'. Die zijn in het geval van GSP niet onderscheiden. Het verdient aanbeveling om deze rollen in het toekomstige governancemodel duidelijker te scheiden en te beleggen, zowel bestuurlijk als ambtelijk.

Mandaat directie en RvC

Wanneer het strategische kader is vertaald naar een herziene aandeelhouderstrategie en er is ook akkoord op het tactisch kader dan kan worden gezien in welke mate het mandaat van directie en RvC kan worden verruimd. Immers, met een goed gedefinieerd kader kan daarbinnen het mandaat ruimer worden gesteld. Het mandaat bij GSP NV ligt nu op €0,45mln (directie) en €5,0mln (RvC).

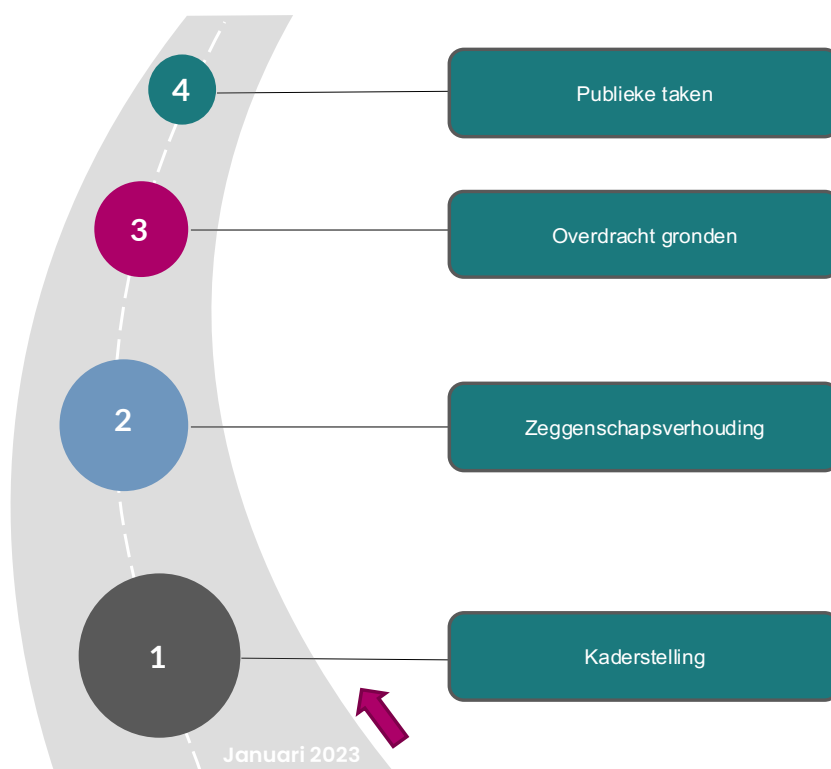
(In)formele afstemming NV - overheden

Het contact tussen GSP NV en de overheden verloopt via de GR en de bestuurders (Directie GSP NV, DB- en AB-leden). Dat is de formele lijn. Contact tussen GSP NV met ambtenaren van de drie overheden is er maar zeer beperkt. Informeel contact en afstemming met én tussen de overheden over voorgenomen besluiten en uitvoering kan er voor zorgen dat de kenniskloof wordt verkleind en de routing (en goedkeuring) van besluiten eenvoudiger verloopt.

Vertrouwelijkheid en openbaarheid

Op grond van art. 3.3 lid 2 WOO zijn de stukken van de GR openbaar. Dit betreft de vergaderstukken en verslagen van het AB alsook de agenda's en besluitenlijsten van het DB. Als er sprake is van zwaarwegend belang kan hier in omstandigheden van worden afgeweken. Het is goed om te bezien in hoeverre bepaalde transacties voldoende zwaarwegend zijn om stukken niet (volledig) openbaar te maken.

Advies: Herstructureer na besluit aanpassing van de governancestructuur de bijbehorende rollen, de sturingsfilosofie en verantwoordelijkheden

Figuur 2.1 Routekaart

3. Potloodschets, beslisboom en tijdspad

In dit hoofdstuk presenteren we een viertal mogelijke governance-structuren en relateren we deze aan de beslispunten uit het vorige hoofdstuk. Ook benoemen we voor- en nadelen. In paragraaf 3.4 schetsen we een mogelijk tijdspad.

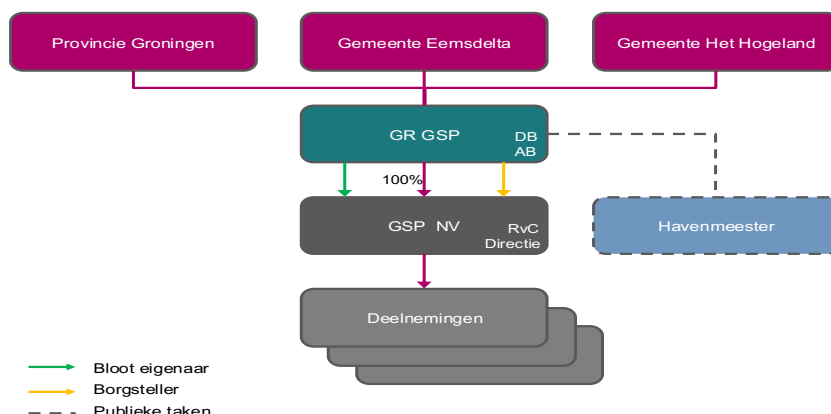
3.1. Potloodschets(en)

In de routemap is een viertal beslispunten gedefinieerd. De uitkomsten van deze beslispunten zijn bepalend voor een toekomstbestendig governance-model. Deze modellen gaan allen uit van GSP NV als overheids NV, dus met de drie overheden als aandeelhouder (rechtstreeks of via de GR). We presenteren en beschrijven de vier modellen op volgorde van de eenvoud tot aanpassing. In paragraaf 4.2 relateren we de vier modellen aan de beslispunten en bespreken we de voor-en nadelen.

1. *GR gemengde regeling met overheids NV*

Dit betreft het huidige model, dus met raads- en statenleden in het AB, zoals weergegeven in onderstaande figuur. De rollen en verantwoordelijkheden worden beter ingevuld en nageleefd (zie ook hoofdstuk 6).

De gronden (bloot-eigendom) blijven bij de GR. Indien mogelijk gaat het juridisch eigendom (in navolging van het economisch eigendom) via eeuwigdurend erfpacht over naar de NV. De GR blijft de opdrachtgever van de publieke taken van de havenmeester. De havenmeester blijft in dienst van de NV en voert de publieke taken uit namens de GR.

Figuur 3.1. GR Gemengde regeling met overheids NV/ GR collegeregeling met overheids NV

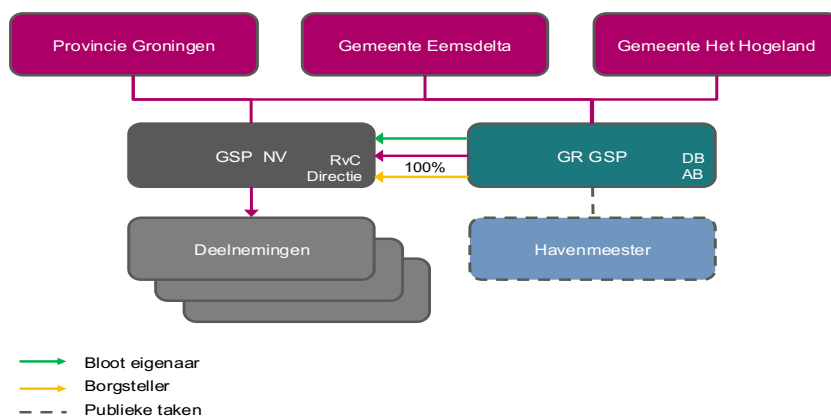
2. GR omvormen naar collegeregeling met overheids NV

Ook dit model is weergegeven in figuur 3.1. Kaderstelling (strategisch kader) gebeurt door de raden/PS, uitvoering door DB en AB bestaande uit collegeleden van B&W/GS. Het AB wordt kleiner in omvang, bijvoorbeeld naar 6 (drie keer twee) personen (inclusief DB). Op deze manier kan invulling gegeven worden aan de rollen van 'eigenaar' en 'opdrachtgever'.

De gronden (bloot-eigendom) blijven bij de GR. Indien mogelijk gaat het juridisch eigendom (in navolging van het economisch eigendom) via eeuwigdurend erfpacht over naar de NV. De GR blijft de opdrachtgever van de publieke taken van de havenmeester. De havenmeester blijft in dienst van de NV en voert de publieke taken uit namens de GR.

3. Direct aandeelhouderschap en GR voor publieke taken en gronden

Dit is de door Deloitte uitgewerkte voorkeursvariant. In deze schets zijn de provincie en de twee gemeenten rechtstreeks aandeelhouders van de NV. Iedere deelnemer wordt direct (via twee collegeleden) vertegenwoordigd in de aandeelhoudersvergadering. De overheden (via de raden/PS) geven als aandeelhouders strategische kaders mee aan de NV. Het is de taak van het bestuur van de NV deze kaders tot uitvoering te brengen.

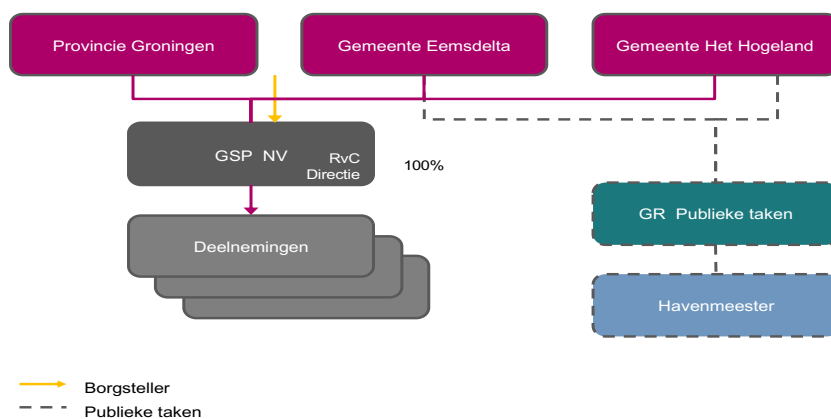

Figuur 3.2. Direct aandeelhouderschap en GR voor publieke taken en gronden

In de door Deloitte uitgewerkte variant blijven de gronden juridisch in eigendom van de GR (Grondbank). Een alternatief op deze variant kan zijn dat de GR het juridische eigendom (via eeuwigdurend erfpacht) van de gronden overdraagt aan GSP NV.

4. Direct aandeelhouderschap en overdracht gronden aan NV

De laatste potloodschets is die van direct aandeelhouderschap met overdracht van de gronden aan de NV. De provincie en de twee gemeenten zijn rechtstreeks aandeelhouders van de NV. Iedere deelnemer wordt direct (via twee collegeleden) vertegenwoordigd in de aandeelhoudersvergadering. De overheden (via de raden/PS) geven als aandeelhouders strategische kaders mee aan de NV. Het is de taak van het bestuur van de NV deze kaders tot uitvoering te brengen. Het volledig eigendom van de gronden gaat over naar de NV. Voor de publieke taken wordt of een nieuwe GR tussen de twee gemeenten opgericht, of er volstaat een direct mandaat vanuit de burgemeester aan de Havenmeester die in dienst blijft bij de NV.

Figuur 3.3 Direct aandeelhouderschap en overdracht eigendom gronden

3.2. Beslisboom

Beslispunten en varianten governance

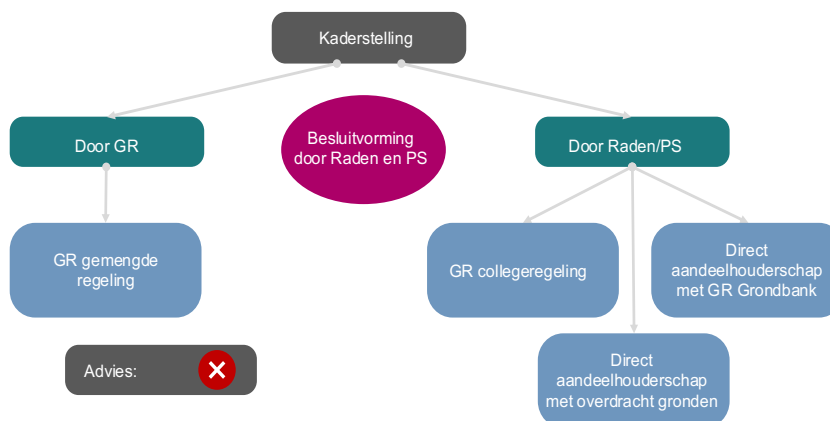
In onderstaand overzicht zijn de vier specifieke beslispunten uit hoofdstuk 2 gerelateerd aan de vier governance modellen uit paragraaf 3.1. We hanteren hier het adagium 'structure follows strategy'. Dat betekent dat we niet uitgaan van een bepaald model als vertrekpunt, maar de uitkomsten op de beslispunten leidend laten zijn. Andersom kan de matrix ook gelezen worden; welk uitkomst op een beslispunt is benodigd voor een bepaald model. Besluitvorming (via een beslisboom) verloopt via raden en staten, uiteraard met inachtneming van de mogelijke consequenties voor de slagkracht van GSP NV en de transparantie van het verlengd lokaal bestuur.

Beslispunten		GR gemengde regeling	GR college-regeling	NV met GR grondbank	Direct aandeelhouderschap
Strategisch kaderstelling	GR	✓	✗	✗	✗
	Raden /staten	✗	✓	✓	✓
Zeggenschaps-verhouding	Aanpassen	✓	✓	✓	✓
	Niet aanpassen	✓	✓	✗	✗
(Juridisch) eigendom gronden	GR	✓	✓	✗ ✓	✗
	GSP NV	✗	✗	✗ ✓	✓
Publieke taken	Binnen structuur	✓	✓	✓	✗
	Buiten structuur	✓	✓	✓	✓

Figuur 3.4 Relatie beslispunten - governance modellen

Van de vier beslispunten zijn er twee daadwerkelijk 'scherprechter' voor de governance: (1) Kaderstelling en (2) Overdracht gronden. Zeggenschap en de publieke taken zijn niet bepalend voor een bepaald governance model. Andersom geldt overigens dat direct aandeelhouderschap in GSP NV altijd betekent dat de zeggenschap herzien en dat de publieke taken opnieuw belegd moeten worden.

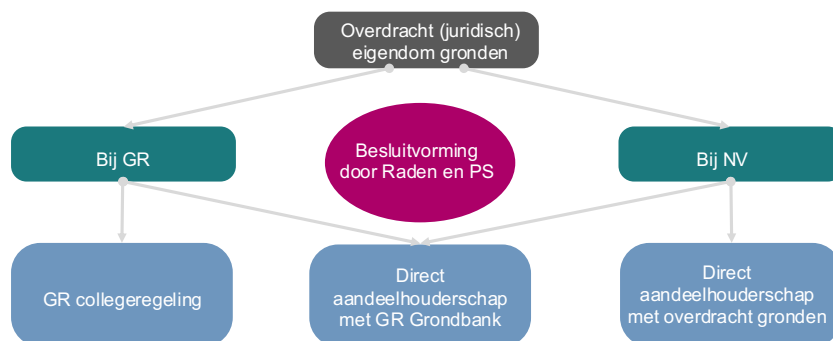
(1) Beslispunt Kaderstelling

Figuur 3.5 Beslisboom kaderstelling

De (strategische) kaderstelling gebeurt nu bij het AB van GR GSP. We concluderen dat er van kaderstelling door het AB maar beperkt sprake is en dat – met het meer integraal worden van de doelstellingen voor het gebied – kaderstelling bij de raden en staten dient te worden belegd. Dat betekent dat we adviseren het huidige model (gemengde regeling bij kaderstelling door GR) aan te passen.

(2) Beslispunt Overdracht gronden

Figuur 3.6 Beslisboom overdracht gronden

De gronden in het beheersgebied zijn nu in eigendom van de GR. De gronden zijn voor onbepaalde tijd verpacht aan GSP NV. Zoals we concludeerden levert dit veel administratieve en financiële rompslomp op en een schijnzekerheid bij de GR (en overheden) als het gaat om control of grip op toekomstig gebruik van de gronden. Wij adviseren te onderzoeken of de erfpacht voor onbepaalde tijd om kan worden gezet in een eeuwigdurend erfpacht. Dit betekent dat het juridisch eigendom overgaat naar GSP NV. Beperkende voorwaarden over verkoop van gronden door GSP NV kan worden vastgelegd in de aandeelhouderstrategie. Het onderzoek behelst met name de consequenties op financieel vlak (hypothecaire verzwaring van gronden en borgstelling).

Mochten raden en staten besluiten dat de gronden toch (onder dezelfde voorwaarden) bij de GR blijven dan is het mogelijk om de bestaande GR om te vormen naar een collegeregeling. Ook kan de Deloitte-variant met direct aandeelhouderschap (en een collegeregeling als grondbank) uitkomst bieden.

3.3. Voor- en nadelen

Het is verleidelijk om de geconstateerde knelpunten en uitgangspunten bij de verzelfstandiging als vertrekpunt te nemen voor aanpassing van de governance. We zien echter dat een aantal knelpunten en behoeften vanuit de publieke en private kant anders worden beleefd en dat daarmee ook geen sprake is van een gedeeld toetsingskader. Evengoed zijn de door Deloitte geschetste knelpunten een belangrijke reden voor de aanpassing van de governance. In deze paragraaf geven we de voor- en nadelen van de vier 'potloodschetsen' op hoofdlijnen aan.

Gemengde regeling bij kaderstelling door GR

In theorie zou de huidige governancestructuur kunnen werken als de strategische kaderstelling binnen GR GSP wordt belegd. Dit zet de raden en staten eigenlijk meer op afstand dan gewenst; daar dient immers te worden besloten welke richting men op wil met het gebied en welke rol GSP daarin speelt.

De rollen en verantwoordelijkheden zouden dan strakker moeten worden uitgewerkt en nageleefd. Ook de ondersteuning in de GR dient te worden uitgebreid, zodat de kenniskloof wordt verkleind. Binnen een nieuw vast te stellen kader kan de slagkracht van GSP NV enigszins toenemen omdat het mandaat kan worden verruimd. Het AB/DB ziet enkel nog toe op de uitvoering en alleen zaken die niet in het kader passen worden nog voorgelegd aan het AB.

Dit model lost – naast de strategische kader – zeker niet alle door Deloitte benoemde knelpunten op. De administratieve rompslomp rond de gronden blijft inclusief de financiële afhankelijkheid, de verantwoording van AB leden naar de raden en staten zorgt voor ‘dubbele petten’ en de transparantie verbetert niet. Ten slotte past dit model niet goed voor de provincie Groningen dat graag wil aansluiten bij het dualiseringsprincipe⁴ voor het decentrale overheidsbestuur. Alles overwegend adviseren wij de huidige structuur niet te behouden.

Collegeregeling

Een collegeregeling sluit aan bij de dualisering van het decentrale overheidsbestuur en zorgt ervoor dat de raden/staten sturing en controle kunnen uitoefenen richting de colleges van GS en B&W. De gronden blijven bij de GR en de GR blijft ook de opdrachtgever van de publieke taken van de havenmeester. De havenmeester blijft in dienst van de NV en voert de publieke taken uit namens de GR al is de rolzuiverheid met de provincie als deelnemer ook in de variant in het geding.

Een deel van de geschetste knelpunten wordt met deze variant ondervangen. Naast dat kaderstelling bij de raden en staten is belegd zijn de lijnen tussen NV en GR ingekort. Ook kan het mandaat worden verruimd als de aandeelhouderstrategie is geactualiseerd. Dit zorgt voor korte doorlooptijden al zijn de administratieve rompslomp en financiële afhankelijkheden rond de gronden niet volledig opgelost en blijven deze in de praktijk belemmerend. Mocht besloten worden dat het juridisch eigendom wordt overgedragen aan GSP NV dan kan deze regeling in theorie nog steeds, al ligt direct aandeelhouderschap (al dan niet met een ‘slapende’ GR voor het bloot-eigendom van de gronden) meer voor de hand.

Direct aandeelhouderschap met GR als grondbank

Deloitte heeft in mei 2022 een voorkeursvariant opgesteld; een variant die op draagvlak kan rekenen van de AB-leden. Draagvlak voor een uitkomst is belangrijk, vandaar dat we deze variant hier presenteren.

Bij de geschetste voorkeursvariant blijft het juridisch eigendom van de gronden bij een GR; die gaat fungeren als grondbank. Er is door Deloitte niet aangegeven of dit een college- of gemengde regeling moet zijn. Beide opties kunnen in theorie. Aangegeven is dat de GR zich uitsluitend richt op de passieve rol van blooteigenaar van de gronden, maar het juridisch eigendom wordt niet overgedragen.

Duidelijk is dat maar slechts een deel van geschetste knelpunten met deze variant wordt opgelost, terwijl de structuur in wezen complexer wordt. Zo neemt de GR Grondbank in deze variant besluiten over de gronden en liggen daar de hypothecaire verzwaringen. De opdrachtgeversrol loopt via de directe aandeelhouder hetgeen inderdaad voor een deel van de besluitvorming een versnelling en vereenvoudiging kan betekenen. Als in de aandeelhouderstrategie (als uitvloeisel van de strategische kaderstelling) bepalingen komen over gronduitgifte door GSP NV dan kan zich de ingewikkelde situatie voordoen dat zowel de GR als de aandeelhouder een tegenstrijdig besluit wensen te nemen. Wij

⁴ PS-besluit 2016/138 en PS-besluit 54/2017

kunnen ons dan ook voorstellen dat na het afleggen van de routekaart een andere variant als meer geschikt naar boven komt.

Direct aandeelhouderschap met overdracht gronden

De directie (en RvC) van GSP NV zien in direct aandeelhouderschap met overdracht van gronden het model dat nagenoeg alle geschetste knelpunten wegneemt. Deze variant – in combinatie met een aangescherpt kader – geeft inderdaad een antwoord op de meeste knelpunten. De structuur wordt eenvoudiger, de administratieve handelingen fors minder en de lijntjes met de overheden (via het direct aandeelhouderschap) korter. Met een aangescherpt kader kan ook het mandaat van GSP NV worden verruimd. Het is dan ook goed om te onderzoeken wat de consequenties zijn van overdracht van de gronden. Een variant hierop zou nog kunnen zijn dat de gronden onder eeuwigdurend erfpacht overgaan naar GSP NV. Hoewel de overheden als 100%-aandeelhouder voldoende mogelijkheden hebben om te sturen en indirect over de gronden kunnen beschikken, is eeuwigdurend erfpacht mogelijk verstandiger als er zich in de toekomst nieuwe aandeelhouders aandienen. Toetreding van nieuwe aandeelhouders is (vanwege waardebeoordeling van aandelen) in deze variant ingewikkelder. Ook zal voorkomen moeten worden dat zeggenschap over de gronden door toetreding van nieuwe aandeelhouders niet verwatert. Indien gronden onder eeuwigdurend erfpacht worden uitgegeven kan het ‘Deloitte-model’ mogelijk uitkomst bieden met een GR als ‘slapende’ grondbank.

Richtinggevend advies

Uiteindelijk is het de vraag of alle knelpunten met een aangepast governance model volledig kunnen worden ‘opgelost’ en of de consequenties van een aanpassing zowel aan de private als de publieke ‘kant’ aanvaardbaar zijn. Mogelijk is een ‘middenweg’, waar de publieke en private belangen bij elkaar komen, de pragmatische uitkomst.

Wij concluderen dat het huidige governance model, met een GR (gemengde regeling) als 100% aandeelhouder en juridische eigenaar van de gronden, onvoldoende past bij de huidige tijd en dat ondanks een theoretisch mogelijke verbetering, de gesignaleerde knelpunten onvoldoende kunnen worden opgelost. We adviseren ook te onderzoeken of het juridisch eigendom door middel van eeuwigdurend erfpacht kan worden overgedragen aan GSP NV en wat daarvan de juridische en financiële effecten zijn op onder andere de borgstelling, hypothecaire leningen en de financierbaarheid van de activiteiten van GSP NV. Mits de consequenties voor GSP NV en de overheden gemitigeerd kunnen worden en er voldoende draagvlak is voor juridische overdracht vanuit de staten en raden, kan de governance structuur worden omgevormd tot direct aandeelhouderschap met een aangepaste zeggenschapsverdeling. Het blooteigendom van de gronden kunnen worden ondergebracht in een ‘slapende GR’ of worden geborgd via een overeenkomst.

3.4. Tijdspad

Snelheid gewenst maar onzeker

De wens tot herziening van de governance leeft breed bij de betrokkenen. Bovendien al lang. Voortvarendheid op de routekaart is dan ook gewenst. Het eerste half jaar van 2023 is een belangrijk half jaar. Een half jaar waarin de vier beslispunten uit de routekaart, ondanks de aanstaande provinciale statenverkiezing, met voldoende snelheid en zorgvuldigheid kunnen worden voorgelegd

aan raden en staten. Wij presenteren hier een strakke planning om in 2024 aan de slag te gaan in de nieuwe governancestructuur.

Procedures aanpassing GR

Sinds de nieuwe Wgr (1 juli 2022) hebben de raden/PS een uitgebreidere rol vooraf en bij wijzigingen van gemeenschappelijke regelingen. De wetgever vindt dit bij uitstek momenten waarop raden hun opvatting kunnen geven. Dit geldt met name voor college-regelingen, maar ook voor andere samenwerkingsvormen dan GR-en. Het geven van een opvatting moet gebeuren in de vorm van een zienswijze over de ontwerpregeling. De raden/PS krijgen daar acht weken voor. Daarna is het aan de colleges iets met de zienswijzen te doen en de raden net als voorheen om toestemming te vragen.

Voor de toestemming heeft de raad/PS dertien weken, met de mogelijkheid om nog eens dertien weken te verlengen. Daarbij kan meteen inzichtelijk worden wat er met de zienswijzen is gebeurd. Dat hoeft niet eerst of apart plaats te vinden. Belangrijk hierbij: onvoldoende verwerken van de zienswijzen zou een reden kunnen zijn om de raads- of statentoestemming te onthouden, wegens strijd met het algemeen belang

Mogelijkheden tot versnelling

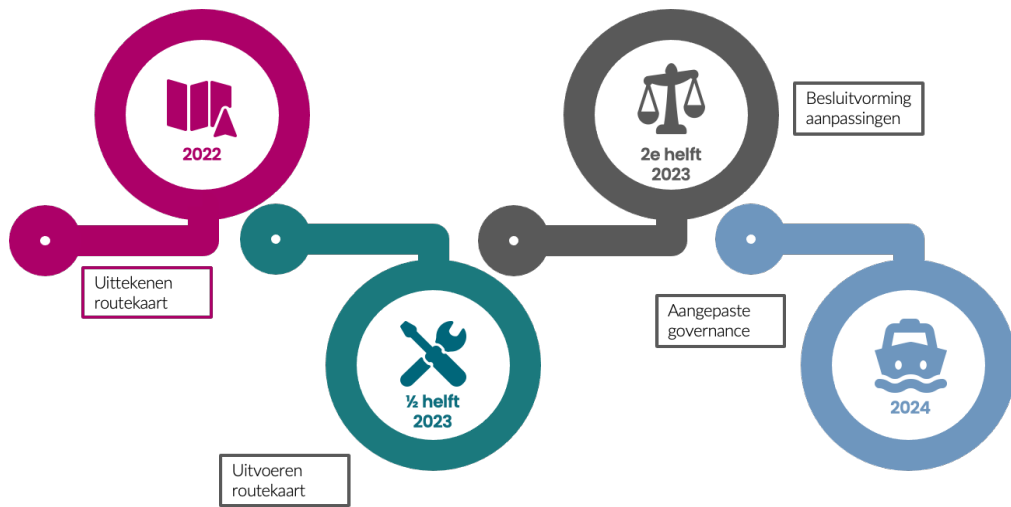
Een snelle wijziging van de gemeenschappelijke regeling lijkt er op papier dus niet in te zitten. Tenzij beide raden en PS akkoord gaan met korte beslistermijnen of afzien van de zienswijzen. De Wgr voorziet in de mogelijkheid hiertoe. Het verdient aanbeveling om kort na het aanbieden van deze routekaart de staten en raden te vragen af te zien van de inbreng van zienswijzen, aangezien raden en staten nauw betrokken worden bij de beslispunten in deze routekaart. Dit maakt de inbreng van zienswijzen 'dubbelop'. Bij behandeling van de geschetste beslispunten kan vervolgens desgewenst een voorstel worden gedaan tot het inkorten van de beslistermijn van 13 weken. Uiteindelijk is dat aan beide raden en staten.

1e helft 2023

De eerste helft van 2023 staat in het teken van het uitvoeren van de routekaart en het besluiten op de daarin genoemde beslispunten. In beginsel in de volgorde zoals gepresenteerd, al kan een aantal stappen parallel worden gezet. Dit proces begint met het voorleggen van de routekaart aan de raden en staten in februari 2023; zodat er tijdens het vormen van de nieuwe provinciale staten een uitwerking kan worden voorbereid op de voorliggende beslispunten, inclusief benodigde (financieel-technische) verdieping.

2e helft 2023

Enige uitloop naar de 2e helft van 2023 is mogelijk; dat half jaar staat grotendeels in het teken van de besluitvorming over en (de juridische) voorbereiding van aanpassingen. De concept-governance dient juridisch worden uitgewerkt en ter besluitvorming worden voorgelegd aan de raden en staten. Dit met inachtneming van de wettelijke termijnen en eventuele afspraken hierover. Per 1 januari 2024 zou de nieuwe situatie in werking kunnen treden en de spelregels verder worden uitgewerkt. Goede uitlijning van dit proces (in samenwerking met GSP NV) is van cruciaal belang om 1 januari 2024 te halen.

Figuur 3.7: Tijdspad op hoofdlijnen

Verdiepende hoofdstukken

Uit analyse van documenten, rapporten en de gevoerde gesprekken constateren we dat – al jaren - een gevoel van onbehagen bestaat bij de huidige (werking van de) governance van GSP. Dit onbehagen proberen we in deze verdiepende hoofdstukken te duiden, daarmee ook inzicht verschaffend in de daaruit voortkomende wens tot herziening van de governance van GSP.

De achterliggende oorzaken van de wens tot herziening van de governance liggen op drie terreinen:

- (1) Veranderende tijden (hoofdstuk 4)
- (2) Publiek–private verwachtingen (hoofdstuk 5)
- (3) Functioneren governance (hoofdstuk 6)

De groei en professionalisering van GSP NV en de verbreedde blik op de doelstellingen nopen tot het nadenken over twee lopende sporen die onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn (1) visie op en kaders voor de activiteiten in het havengebied en (2) een herziening van de governance GSP.

Er is een discrepantie merkbaar op het eerste spoor, waarbij het formele kader (de aandeelhouderstrategie⁵) onvoldoende in de pas loopt bij de ontwikkelingen in het gebied (en de veranderende gezamenlijke ambities). Dit kent zijn weerslag op het tweede spoor; een governance die onvoldoende sturing mee geeft/kan geven.

⁵ Aandeelhouderstrategie GSP 2016

4. Veranderende tijden

4.1. Inleiding: verschillen tussen toen en nu

Denkmodel ter duiding

In bijlage 1 presenteren we een denkmodel om te toetsen in welke mate het huidige governance model nog voldoet en wordt beïnvloed door veranderende omstandigheden:

- De ambities, gezamenlijke belangen en de motieven van de betrokkenen
- De doelstellingen en aard van de activiteiten
- Waarden voor samenwerking

4.2. Gezamenlijke ambities, belangen en motieven

Ambitie verschuift

Groningen Seaports bestaat om op verantwoorde en duurzame wijze de economische activiteiten – waaronder werkgelegenheid – in de havens en aanpalende gebieden te stimuleren. De unieke ligging van het gebied, de leefomgeving en economisch belang ervan voor de regio Noordoost-Groningen, geeft GSP een bijzondere verantwoordelijkheid. Een verantwoordelijkheid waarbij begrippen als leefbaarheid en ‘brede welvaart’ een grotere rol zijn en zullen gaan spelen. De gezamenlijke ambitie verschuift dus.

Van werkgelegenheid (en rendement) naar maatschappelijk verantwoorde impact

De motieven voor samenwerking van de drie overheden komen overeen (gezamenlijk belang) en zijn de afgelopen jaren ook veranderd. Er werd jarenlang sterk en met name ingezet op (groei van) werkgelegenheid; met bijkomende financiële voordelen, zoals OZB-inkomsten en gedeelde ontwikkeling van ondersteunende infrastructuur. Meer en meer komt er oog voor de negatieve consequenties van de sterk ontwikkelde bedrijvigheid (zoals milieudruk, zwaar verkeer en horizonvervuiling) en wordt de inwoner centraal gesteld. Dan gaat het over het aantrekken van de juiste werkgelegenheid en het kunnen huisvesten van de (nieuwe) inwoners in een leefbare, natuurlijke en schone omgeving.

4.3. De doelstellingen en de aard van de activiteiten

Toename (diversificatie) activiteiten en aantrekkingskracht havengebied

De activiteiten in het havengebied zijn sinds de verzelfstandiging van Groningen Seaports enorm toegenomen. GSP NV is erin geslaagd om veel bedrijvigheid naar het Noorden te halen. In de beginjaren waren economische groei, werkgelegenheid en duurzaamheid de belangrijkste pijlers of doelstellingen. Meer en meer leeft bij GSP NV en de betrokken overheden dat economische ontwikkeling (verbeteren vestigingsklimaat en groei werkgelegenheid) niet langer op 1, 2 en 3 staat, maar dat groei verantwoord moet gebeuren. De rol van GSP NV zoals omschreven in het bedrijfsplan 2022-2026 veranderd mee met de doelstellingen; naast de primaire activiteiten treedt GSP NV ook op als (adviseur op) gebiedsontwikkeling, intermediair, clustercoördinator en lobbyist.

4.4. Waarden voor de samenwerking

Dienen publiek belang en uitvoering publieke taken

De waarden voor de samenwerking zijn gelegen in het publiek-private karakter. Ook met de zelfstandige GSP NV (via verlengd bestuur) staat het uitvoeren van de publieke taken voorop. Deze zijn leidend. Vanuit GSP NV bezien zijn professionaliteit en slagkracht belangrijke waarden, waarden die onder druk staan van de huidige governancestructuur. Met name de betrachte transparantie binnen GR GSP (informatieplicht) staat soms op gespannen voet met concurrentiële noodzaak tot geheimhouding. Ook de lange aanlevertijd voor en lage frequentie van AB-vergaderingen maakt dat slagkracht onder druk staat.

Verlengd lokaal bestuur

Bestuurlijk gezien vindt een debat plaats of staten- en raadsleden afgevaardigd dienen te worden als algemeen bestuurder in GR-en. Enerzijds is de democratische legitimatie (met name de betrokkenheid van raden en staten) vanwege rechtswege beschermd (en recent uitgebreid) in de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr), anderzijds is vanuit een aangescherpte dualisering-gedachte de wens van verschillende overheden dit bij verlengd lokaal bestuur beter te scheiden. Zo heeft de provincie Groningen in 2018 besloten dat statenleden – in beginsel – geen zitting meer hebben in een AB van een GR.

5. Verwachtingen

5.1. Inleiding: uiteenlopende verwachtingen

GSP NV is een overheids NV en daarmee een vorm van verlengd lokaal bestuur. Dit is vormgegeven via GR GSP met 100% aandeelhouderschap in de uitvoerder. In verlengd bestuur zit typisch een spanning tussen het algemeen of publiek belang versus het bedrijfsbelang waaronder slagkracht. De verwachtingen over de invulling van het publiek belang en het bedrijfsbelang lopen op onderdelen uiteen.

Het publieke belang loopt op papier via de ‘opdrachtgeverslijn’ via de overheden in GR, het AB en het DB naar de NV (RvC en directie). Daar wordt invulling aan gegeven door de aandeelhouderstrategie en doorvertalingen daarvan naar bijvoorbeeld de havensvisie en de jaarlijkse bedrijfsplannen. Het bedrijfsbelang loopt precies andersom en wordt bestendigd via het ‘eigenaarschap’ met continuïteit als belangrijkste drijfveer.

De verwachtingen vanuit de private en de publieke ‘kant’ lopen langs dezelfde lijnen. Vanuit GSP NV zijn slagkracht en concurrerend kunnen handelen zeer relevant. Vanuit de overheden wordt grip of controle en transparantie belangrijk geacht. Het belang van slagkracht speelt daar minder. In dit verdiepend hoofdstuk gaan we hier verder op in.

5.2. Verzelfstandiging

De verzelfstandiging van Groningen Seaports had drie hoofddoelen⁶:

1. Het scheppen van een transparantere en slagvaardiger bestuursstructuur

De NV-structuur moest de slagkracht en de transparantie van het bestuur van de onderneming vergroten. De dynamiek in het Eemsdelta-gebied vergde en vergt een slagvaardige, marktgerichte en

⁶ Verzelfstandigingsdocumentatie Havenschap Delfzijl/Eemshaven

professionele organisatie. De transparantie speelde een rol omdat de deelnemers in de GR eraan hechtten om voor zover mogelijk te voldoen aan de Corporate Governance Code (Code Tabaksblat)

2. Beperking van financiële en juridische risico's voor de overheden die deelnemen in de GR

Het argument van beperking van de risico's kwam steeds sterker op de voorgrond richting 2013. De Eemshaven en de haven van Delfzijl ontwikkelden zich snel en er werden grootschalige investeringen gedaan in de verdere ontwikkeling van beide havens en de infrastructuur die nodig is om de bedrijfsvestigingen in het gebied mogelijk te maken. Investerings, voor bijvoorbeeld havenbekkens, kades, wegen en rioleringen, waar veelal vreemd vermogen op de kapitaalmarkt voor werd aangetrokken. Ook de contracten met grote multinationals waar GSP zaken mee doet, bracht een andere risicodimensie met zich mee. Risico's die in de nieuwe structuur bij GSP werden gelegd.

3. Verbetering van de toegang tot risicodragend vermogen.

De nieuwe structuur zou ook de toegang tot het risicodragend vermogen moeten vergroten. Er werd gedacht aan toekomstige nieuwe (overheids)partijen als aandeelhouder en er was sprake van een 'bruidsschat'; een aanzienlijk eigen vermogen, dat zou GSP - naar de verwachting op termijn - in staat stellen passende bancaire financieringen aan te trekken. Borgstelling door de GR voor financiering van projecten bleef evenwel belangrijk; op die wijze konden leenvoorwaarden relatief gunstig blijven.

In de paragrafen hieronder gaan we in op de drie hoofddoelstellingen en maken we – met name op basis van gesprekken – de balans op.

5.3. Transparant en slagvaardig

Dit onderwerp raakt de kern van de analyses uit het Deloitte rapport. De NV (directie en RvC) stellen dat de verzelfstandiging eigenlijk niet ver genoeg is doorgevoerd om echt slagvaardig te worden.

Slagvaardigheid – Mandaat en doorlooptijden

De omvang van het mandaat van de directie (en de RvC) wordt vanuit de NV als te beperkt ervaren. Dat betekent dat veel besluiten over investeringen, grondtransacties en deelnemingen de 'lange' besluitvormingslijn moeten volgen van: voorstel – directiebesluit – RvC – DB – AB. Als de directie een dergelijk besluit wil nemen, duurt het vervolgens minimaal twee maanden totdat een eindbeslissing door het AB kan worden genomen. Dit komt omdat het AB gemiddeld vier keer per jaar bijeenkomt (vooraf vastgelegd) en een voorbereidingstijd van twee weken in acht wordt genomen. Dit beperkt, zo concludeerde ook Deloitte, de slagvaardigheid van de NV. Bepaalde transacties laten zich niet makkelijk in een vast (en lang) tijdspad persen. Aan de andere kant worden AB-leden soms overvallen door de (hoeveelheid) stukken die men ontvangt en die men (in gevallen zonder ondersteuning of met summiere annotatie) binnen twee weken dient te doorgronden.

Vanuit de publieke kant, en dan met name bij de leden van het AB wordt juist ervaren dat GSP NV zelfstandig en slagvaardig kan opereren en dat ook doet. De betrokkenheid bij voorgelegde besluiten voelt beperkt, waarbij niet zelden het gevoel van 'tekenen bij het kruisje' bestaat. Ook wordt veel ruimte ervaren in de kaders waarbij de veranderde ambities in het gebied (zie hoofdstuk 4) nog niet goed zijn opgenomen. Binnen de ambtelijke ondersteuning van de drie overheden wordt eveneens afstand

gevoeld met GSP NV waardoor voorbereiding van DB- en AB-vergaderingen maar beperkt professioneel gebeurt. Dit versterkt vervolgens weer het gevoel van onmacht bij een aantal AB-leden.

Slagvaardigheid - Gronduitgifte

De hoofddoelstelling⁷ van gronduitgifte is het realiseren van economische ontwikkeling een werkgelegenheid ten behoeve van de vestiging van bedrijven die ook bijdragen aan duurzaamheid. Afgeleide doelstelling is het genereren van middelen vanuit grondexploitatie.

Groningen Seaports NV heeft bij de verzelfstandiging de terreinen in het beheersgebied in erfpacht gekregen van GR GSP. Deze gronden zijn voor onbepaalde tijd in erfpacht uitgegeven aan Groningen Seaports NV, tegen een jaarlijkse erfpachtcanon van nihil. Het economisch eigendom ligt bij GSP NV. GR GSP bezit het juridisch eigendom. Bij verkoop van gronden (door GSP NV aan een derde) levert dit vertraging op, met name doordat het juridische ingewikkelde transacties (en besluitvorming) oplevert. Bijkomend punt is dat de financierbaarheid van investeringen voor GSP NV beperkt is doordat men niet beschikt over het juridisch eigendom van de gronden. Dit maakt dat financiering via (garantstelling) van overheden verloopt.

Deloitte constateerde in hun rapport dat het controlemechanisme zijn doel mist. Door de hoeveelheid aan juridische beperkingen en toetsmomenten moet de NV bij grondtransacties vele administratieve handelingen verrichten om vervolgens hiervoor goedkeuring bij het DB op te halen.

Onderverpachting of verkoop

GSP NV acht het noodzakelijk om in uitzonderlijke gevallen gronden (al dan niet onder optie) te verkopen, met name vanuit financieel oogpunt of vanuit een nadrukkelijke wens van de klant. Men verwacht dat dit de komende jaren steeds minder vaak gaat voorkomen. Vanuit de overheden wil men graag vasthouden aan het principe van uitgifte onder erfpacht vanwege de structurele inkomsten en om op die manier regie te houden op het (strategisch) grondgebruik in het havengebied. Hoewel hier dus een verschil van visie (of verwachtingen) is zien we dat niet terug in de besluitvorming; de discussie over verkoop of erfpacht wordt nauwelijks in het AB wordt gevoerd. Dit heeft te maken met het door GSP NV uitgewerkte (en door het AB goedgekeurde) gronduitgifte- en vestigingsbeleid⁸, waarin is aangegeven dat vanuit financieel of vestigingsoogpunt kan worden afgeweken van erfpacht. Hoewel de AB-leden de verwachting hebben dat erfpacht de norm is, blijkt de praktijk (goed beargumenteerd) soms dus anders.

Transparantie – Openbaarheid

Het borgen van openbaarheid van stukken en het vertrouwelijk omgaan met bepaalde (bedrijfsgevoelige) informatie van derden kan conflicteren. Op grond van art. 3.3 lid 2 WOO zijn de stukken van de GR inderdaad openbaar. Dit betreft de vergaderstukken en verslagen van het AB alsook

⁷ Gronduitgifte en vestigingsbeleid, GSP NV. Maart 2018

⁸ Gronduitgifte- en vestigingsbeleid 28-6-2018

de agenda's en besluitenlijsten van het DB. Als er sprake is van zwaarwegend belang kan hier in omstandigheden van worden afgeweken.

In de praktijk lopen de verwachtingen op de openbaarheid uiteen. Vanuit de NV als partner op een concurrentiele markt is openbaarheid uiteraard niet vanzelfsprekend. Informatie over partijen, (financiële) afspraken horen niet automatisch (via het AB) in de openbaarheid te komen. Aan de andere kant is voor de AB-leden specifieke informatie soms onontbeerlijk om een voorliggend besluit over bijvoorbeeld gronduitgifte of investering voor een vestiging te kunnen nemen.

Transparantie - Informatievoorziening DB/AB

Daar komt bij dat de informatievoorziening tussen de NV en BV deels loopt via de informele weg. Ieder kwartaal vindt een informeel overleg plaats tussen de directie en RvC, waarbij het DB op uitnodiging aanwezig is. Hiervoor worden geen stukken (in verband met openbaarheid – zie vorig punt) rondgestuurd. Aangezien van een DB-vergadering alleen de agenda's en besluitenlijsten openbaar gemaakt dienen te worden (art. 3.3 lid WOO) is het de vraag of dit nodig is. Besluitvorming vindt vervolgens volledig plaats via de formele route.

5.4. Beperking financiële en juridische risico's

Risicobeperking blijft dominant

In de oude situatie waarin de GR de onderneming hield (en dus de haven en de gronden exploiteert), lag de volledige aansprakelijkheid bij de GR; de GR droeg juridische en economische risico's die daaruit voortvloeiden. Bij het niet (kunnen) nakomen van financiële verplichtingen waren de deelnemers in de GR gehouden deze te voldoen.

Sinds de verzelfstandiging is het GSP NV dat nieuwe overeenkomsten aangaat en zijn de risico's 'op afstand geplaatst'. Daarmee was de verwachting dat sturing op GSP NV minder 'risico-avers' zou kunnen worden ten opzichte van de situatie van voor de verzelfstandiging. Dit wordt momenteel niet zo ervaren. In de huidige structuur met een RvC, (DB) en AB kan fors grip gehouden worden, waardoor de risico's voor de aandeelhouder (en achterliggende overheden) tot een minimum beperkt blijven.

Kennishiaat

Het vergt specifieke kennis en ervaring om financiële en juridische risico's juist en zorgvuldig in te schatten. Ervaring en kennis die bij de RvC zit. Voor AB-leden, zo blijkt uit gesprekken, is het lastig om deze risico's goed in te schatten. Zij hebben een kennisachterstand; dat kan leiden tot (bovenmatig) risico-avers gedrag of dat zij zich juist – zonder verdieping – conformeren aan de eerdere toets door de RvC.

5.5. Toegang tot risicodragend vermogen

Aantrekken vermogen

De verwachting met de verzelfstandiging was dat GSP NV op termijn als NV relatief eenvoudig andere (overheids)partijen als participant aan kon trekken. Evenzo kon de NV toegerust worden met een aanzienlijk eigen vermogen. Nieuwe participanten hebben zich nog niet aangediend. In de huidige structuur met een GR als 100%-aandeelhouder is dat weliswaar in theorie mogelijk, maar in de praktijk

bijna net zo lastig als directe toetreding in een GR. Of er een voldoende grote 'bruidsschat' is meegegeven om passende bancaire financiering aan te trekken is geen onderdeel geweest van ons onderzoek.

Rendement dominant

Via de aandeelhouderstrategie is aan GSP NV een rendementseis van 6,5% meegegeven aan projecten. Hier wordt in de praktijk sterk opgestuurd blijkt uit de gesprekken. In welke mate dit rendement wordt beïnvloed door eventuele borgstelling door de GR is niet onderzocht.

6. Governance GSP

6.1. Inleiding: functioneren governance

Gedeelde en (gepercipieerde) tegenstrijdige belangen

Alle deelnemers in de GR onderschrijven het belang van een governancestructuur die de slagvaardige organisatie en transparant bestuur ondersteunt. Uit de vorige twee hoofdstukken werd al duidelijk dat naast dit gedeelde inzicht er verschillende verwachtingen zijn over wat de slagvaardigheid van de organisatie en transparantie inhouden. Wij constateren dat deze belangen als gepercipieerd tegenstrijdig worden ervaren, terwijl gezocht moet worden naar een middenweg. Een overheids NV is simpelweg geen 'normale' NV, publieke belangen (dit is breder dan de publieke taken) dienen op democratische wijze te worden ingevuld.

Gemankeerde rolinvulling governance

In het verlengde daarvan constateren wij dat het AB onvoldoende in positie wordt gebracht. De rol van het AB is kaderstellend en controlerend; dit werkt als communicerende vaten. Als de kaders helder, actueel en goed gedefinieerd zijn werkt de controletaak veelal als verantwoording achteraf. Andersom leiden 'open kaders' tot een grotere behoefte tot controle. In het geval van GSP worstelt een deel van de AB-leden met hun rol (ook richting de eigen raad), met een kennisachterstand (ten opzichte van GSP NV én DB) en wordt gewerkt met een verouderd kader. Het AB pakt zelf de kaderstellende rol ook onvoldoende op, er wordt geen gesprek gevoerd over de visie of strategie, terwijl ook de controlerende rol (mede vanwege de kennisachterstand) beperkt lijkt tot het accorderen van stukken. Ambtelijke ondersteuning voor de AB-leden verschilt per deelnemende overheid.

Verantwoordingsrelaties onduidelijk

Bij een gemengde regeling, dus waarin raads- en/of statenleden zitting hebben, legt het lid van het algemeen bestuur verantwoording af aan hun raad of provinciale staten. Het lid van het algemeen bestuur kan daarbij overigens alleen ter verantwoording worden geroepen over wat hij zelf in het algemeen bestuur heeft gedaan. Het dagelijks bestuur is een collegiaal bestuursorgaan en legt verantwoording af aan het algemeen bestuur. Er geldt geen verantwoordingsplicht ten aanzien van het eigen college van B&W/GS of de raad/PS. Wel geldt een actieve informatieplicht.

In de praktijk zien we dat verantwoording feitelijk niet via de (afzonderlijke) AB-leden loopt, maar via behandeling van jaarstukken (begroting/jaarrekening) van de NV, ingebracht door college/GS. Onduidelijk is welke afspraken er liggen over de inhoud van de door de raad/PS gewenste informatie.

Havenmeester

De uitvoering van de publieke taken die via de GR (en mandaatverlening door de twee burgemeesters) zijn belegd bij de havenmeester zijn gemeentelijke bevoegdheden. Aangezien de provincie de grootste stem heeft in de GR zou de provincie in beginsel over deze gemeentelijke bevoegdheden kunnen gaan. Dit is vanuit rolzuiverheid bezwaarlijk. Overigens geven de betrokkenen aan dat de huidige uitvoering van de bij de havenmeester belegde publieke taken in de praktijk wel werkt doordat de Provincie zich niet met deze publieke taken bemoeit. Daarnaast heeft de huidige inbedding een praktisch (want ondergebracht bij de NV) en een financieel (want gedekt door middelen NV) voordeel.

Verskillende rollen en petten

De verschillende rollen van aandeelhouder, hypotheekhouder, borgsteller, publieke verantwoordelijkheid voor de havenmeester en grondeigendom lopen in de GR door elkaar. Aangevuld met de rollen van vergunningverlener en handhaver buiten de GR. Daar komt bij dat de DB- en AB-leden ook een dubbele pet hebben richting de eigen organisatie in de verantwoordingslijnen. Ten slotte kan het voor de buitenwacht soms onhelder zijn in welke hoedanigheid bijvoorbeeld een DB-lid optreedt; als lobbyist, vertegenwoordiger van GSP of als wethouder/gedeputeerde. Deloitte is in hun rapportage hier uitgebreid op ingegaan.

In de paragrafen hieronder wordt uiteengezet hoe de huidige governance behoort te functioneren.

6.2. GR GSP – Openbaar lichaam en gemengde regeling

Bestuurlijke samenwerking havenactiviteiten

Binnen GSP-verband is sprake van een bestuurlijke samenwerking. Hierbij werken uitsluitend overheidslichamen met elkaar samen op de behartiging van gemeenschappelijke openbare belangen. De samenwerking is vormgegeven binnen de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr); hetgeen verklaard wordt vanuit het openbare belang van de activiteiten en het 'automatische' formele gegeven van democratische legitimatie. Wettelijk geldt een voorkeur voor publiekrecht voor bestuurlijke samenwerking (art. 158 lid 2 Provinciewet en art. 160 lid 2 Gemeentewet).

Artikel 4.1 van de GR-regeling beschrijft de gemeenschappelijke openbare belangen:

- De publieke taken in verband met het nautisch beheer, de scheepvaart, de havens en de vaarwegen in het beheersgebied; en
- De economische ontwikkeling, de exploitatie van havens, wegen, werken, industrieterreinen en wateren binnen het beheersgebied, mede om daardoor de bedrijvigheid en werkgelegenheid en duurzaamheid in de provincie Groningen te bevorderen.

Democratische legitimatie

De democratische legitimatie van (het bestuur van) het gemeenschappelijk openbaar lichaam is afkomstig van de deelnemers. Dit wordt verlengd lokaal bestuur genoemd. Verlengd bestuur betekent

in de ogen van de wetgever dat er nauwe banden moeten zijn met de deelnemers. Die nauwe banden komen onder meer tot uitdrukking in de:

- Bestuurssamenstelling;
- Verantwoordingsrelaties, en
- Financiële banden.

Gemeenschappelijke regeling – Openbaar lichaam Havenschap Groningen Seaports

Een gemeenschappelijke regeling is een publiekrechtelijke overeenkomst tussen bestuursorganen. De Wgr onderscheidt vijf mogelijke gemeenschappelijke regelingen, waarvan het gemeenschappelijk openbaar lichaam de meest voorkomende (en zwaarste) vorm is. Het openbaar lichaam heeft rechtspersoonlijkheid en kan op eigen titel privaatrechtelijke rechtshandelingen verrichten; zoals het (ver)kopen van roerende en onroerende zaken. In artikel 4.2 van de Gemeenschappelijke regeling Havenschap Groningen Seaports (hierna regeling GR GSP) de taken van GR GSP opgesomd:

- Het vervullen van de publieke taken in verband met het nautisch beheer, de scheepvaart, de havens en de vaarwegen in het beheersgebied. De GR GSP heeft deze taak opgedragen aan en laat dit uitvoeren door GSP NV; en
- Het voor GSP NV, zolang dit naar het oordeel van GR GSP nodig is, garant staan voor door de NV te stellen zekerheden, alsmede
- Overeenkomsten met haar aan te gaan die bijdragen aan de verwezenlijking van de statutaire doelstelling van de N.V.

Ook is de GR Openbaar lichaam Havenschap Groningen Seaports eigenaar van de erfpacht uitgegeven terreinen in het beheersgebied van GSP.

Geleed bestuur – voorzitter – DB – AB

Een openbaar lichaam heeft van rechtswege een geleed bestuur. Dit houdt in dat het ten minste een algemeen bestuur, een dagelijks bestuur en een voorzitter heeft (art. 12 lid 1 Wgr). Het algemeen bestuur staat aan het hoofd van het gemeenschappelijk openbaar lichaam en is eindverantwoordelijk voor wat binnen het gemeenschappelijk openbaar lichaam gebeurt (art. 12 lid 2 Wgr). De voorzitter is naast bestuursorgaan lid en voorzitter van het algemeen bestuur en van het dagelijks bestuur (art. 12 lid 3 Wgr). Het gemeenschappelijk openbaar lichaam kent een monistisch stelsel: de leden van het dagelijks bestuur zijn in beginsel altijd ook lid van het algemeen bestuur.

De voorzitter van het gemeenschappelijk openbaar lichaam is, net als de burgemeester, een bestuursorgaan. De voorzitter heeft eigen bevoegdheden, bijvoorbeeld het in en buiten rechte vertegenwoordigen van het gemeenschappelijk openbaar lichaam (art. 33d lid 1 Wgr). Daarnaast is de voorzitter altijd voorzitter van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur (art. 12 lid 3 Wgr) en ook van rechtswege lid van het dagelijks bestuur (art. 14 lid 1 Wgr). In de GR GSP is geregeld dat de voorzitter altijd deel uitmaakt van GS (art 22 regeling GR GSP).

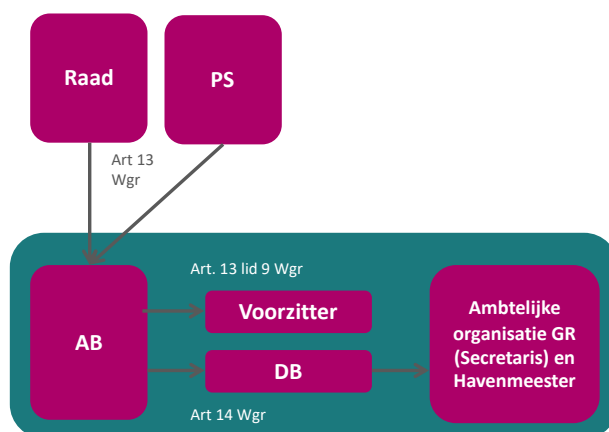
Het dagelijks bestuur is een collegiaal bestuursorgaan dat verantwoordelijk is voor het dagelijks bestuur van het gemeenschappelijk openbaar lichaam (art. 33b lid 1 onder a Wgr). Het bereidt de besluiten van het algemeen bestuur voor en voert de besluiten uit (art. 33b lid 1 onder b Wgr). Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor de ambtelijke organisatie van het openbaar lichaam en

om ambtenaren te benoemen, te schorsen en te ontslaan (art. 33b lid 1 onder c en d Wgr). Daaruit blijkt onder meer dat het dagelijks bestuur het organisatiebelang behartigt. In de GR GSP betekent dit dat het dagelijks bestuur bevoegd is om de secretaris van de GR te benoemen alsook de Havenmeester.

Het algemeen bestuur is het vertegenwoordigend orgaan binnen het openbaar lichaam. Dit betekent dat de deelnemers daarin zijn vertegenwoordigd. In de regeling GSP is dit geregeld in de artikelen 7 en 8. Anders dan bij het dagelijks bestuur, is het algemeen bestuur geen collegiaal bestuursorgaan. Het algemeen bestuur is een vertegenwoordigend orgaan. Ieder lid van het algemeen bestuur vertegenwoordigt het bestuursorgaan dat hem heeft aangewezen. Leden van het algemeen bestuur stemmen dan ook niet verplicht zonder last en ruggespraak. Dat betekent overigens niet dat zij ook automatisch met last en ruggespraak stemmen. Dat is afhankelijk van het type bestuursorgaan dat een lid van het algemeen bestuur aanwijst. In het geval van GR GSP zijn dat de raden en PS.

Gemengde regeling

Bij een gemengde regeling waaraan de raad/PS deelneemt worden de leden van het algemeen bestuur aangewezen door de raad/PS. Bij GR GSP kiezen de raden/PS uit raadsleden/PS-leden (drie x twee) en wethouders/gedeputeerden (ook drie x twee). Schematisch ziet dit er als volgt uit:

Figuur 7.1: Benoemingslijnen GR GSP

De leden van het algemeen bestuur van een openbaar lichaam hebben stemrecht. Dit orgaan is immers het vertegenwoordigende orgaan.

6.3. GSP NV; een overheids NV

GR GSP is 100% aandeelhouder van GSP NV; een overheids NV

Per 1 januari 2013 is de onderneming die GR GSP dreef verzelfstandigd in GSP NV. Het belangrijkste motief was dat het drijven van de onderneming door een naamloze vennootschap de risico's voor de deelnemende overheden verkleint. Daarnaast diende de NV-structuur de slagkracht en de transparantie van het bestuur van de onderneming te vergroten. De onderneming uit de GR werd door GSP NV voortgezet.

Organen GSP NV – AvA – bestuur en RvC

GR GSP houdt 100% van de aandelen in GSP NV en heeft dus – bij hoofde van de voorzitter – stemrecht in de eigenaarsvergadering; de Algemene vergadering van Aandeelhouders (AvA). De AvA is dus het gremium waar de overheden (via GR GSP) hun ‘eigen’ belang dienen. De AvA is echter ook het gremium waar alle belangen samenkomen en die de belangen moet wegen.

De AvA controleert ook de andere organen van de NV, of althans: de andere organen moeten de AvA inlichtingen verschaffen (raad van commissarissen) of zelfs verantwoording afleggen (bestuur/directie).

Naast een ‘eigenaarsvergadering’ hebben privaatrechtelijke rechtspersonen een bestuur (of directie). Dit bestuur is belast met het besturen en vertegenwoordigen van de rechtspersoon. De leden van het bestuur/directie hebben zich te richten naar het belang van de rechtspersoon en de daarmee verbonden onderneming, zo bepalen artikel 2:129 lid 5 en artikel 2:239 lid 5 BW.

Bij de statuten van GSP NV is voorzien in een raad van commissarissen. De commissarissen worden in beginsel door de algemene vergadering van aandeelhouders benoemd; deels op voordracht van de overheden in GR GSP. De RvC heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in de vennootschap. Ook is de RvC adviseur van het bestuur/de directie. De raad van commissarissen richt zijn taken uit in het belang van de vennootschap (art. 2:250 lid 2 BW resp. art. 2:140 lid 2 BW).

Bepaalde besluiten van het bestuur/de directie zijn bij de statuten aan goedkeuring van de RvC onderworpen (art. 2:239 lid 3 BW resp. art. 2:129 lid 3 BW). Het bestuur/de directie moet de RvC de gegevens verschaffen die de RvC voor de uitoefening van zijn taak nodig heeft (art. 2:251 lid 1 BW resp. art. 2:141 lid 1 BW). De RvC moet op zijn beurt de algemene vergadering van aandeelhouders alle verlangde inlichtingen verschaffen, tenzij een zwaarwichtig belang der vennootschap zich daartegen verzet (art. 2:217 lid 2 BW resp. art. 2:107 lid 2 BW).

Doorwerking rollen AB binnen GSP: kaderstellen en controleren

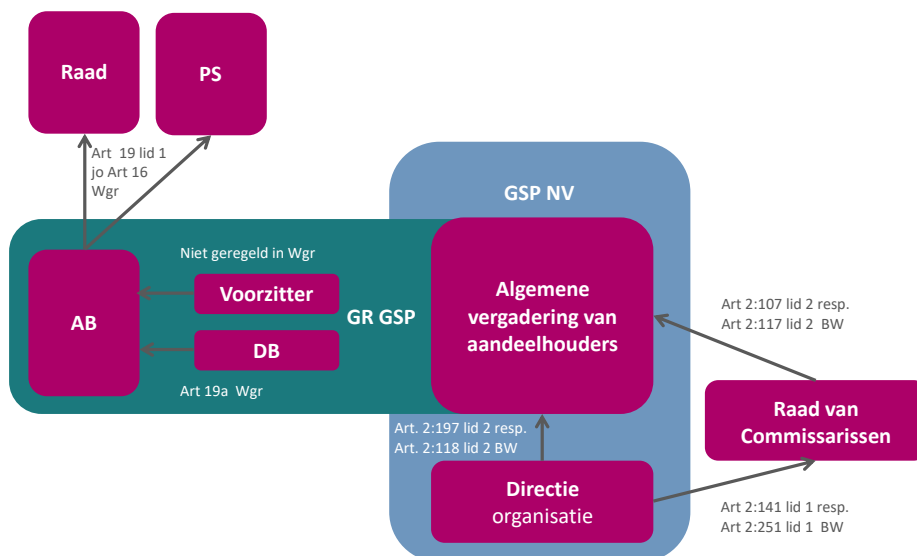
De taken van het AB zijn kaderstellen en controleren. Kaderstellen houdt in dat het AB op hoofdlijnen bepaalt wat er nodig is in het Havengebied. De NV gaat hier (via het DB) vervolgens mee aan de slag. Maar daarmee verdwijnt de verantwoordelijkheid van het AB nog niet; het AB ziet er op toe of de NV alle plannen die in een kader zijn gevat wel uitvoert en of deze naar behoren en binnen budget worden volbracht. De mate van controle hangt af van de rechtsvorm en de inhoud van de statuten. In het geval van GSP NV is een deel van de controlerende taak belegd bij de RvC.

6.4. Verantwoordingslijnen

Verantwoordingslijnen in beeld

Het bestuur/de directie van de vennootschap legt verantwoording voor zijn handelen af aan de AvA. Een deel van de verantwoordingslijnen lopen via de RvC naar de AvA. De verantwoordings- en informatielijnen lopen via de AvA door in GR GSP.

De verantwoordingslijnen zijn hieronder in kaart gebracht.

Figuur 7.2: Verantwoordingslijnen Gemengde Gemeenschappelijke Regeling met Overheids NV

Verantwoording DB aan AB

Het dagelijks bestuur is een collegiaal bestuursorgaan. Hiermee is het bestuursorgaan als geheel verantwoordelijk voor het door het dagelijks bestuur gevoerde bestuur. Ook de afzonderlijke leden zijn verantwoording schuldig over het door het dagelijks bestuur gevoerde bestuur, ook als zij het daarmee in het dagelijks bestuur niet eens waren. Het dagelijks bestuur en zijn leden leggen verantwoording af aan het algemeen bestuur. Er geldt geen verantwoordingsplicht ten aanzien van het college/GS of de gemeenteraad/PS. Een wethouder of gedeputeerde zit niet in het dagelijks bestuur als vertegenwoordiger van het college/GS of de raad/PS, maar als vertegenwoordiger van het algemeen bestuur.

Verantwoording door AB

Het algemeen bestuur staat aan het hoofd van het openbaar lichaam (art. 12 lid 2 Wgr). Dat betekent dat het algemeen bestuur eindverantwoordelijk is binnen het openbaar lichaam. Het algemeen bestuur legt dan ook aan niemand verantwoording af over wat het heeft gedaan. Dat zou ook niet passen bij een vertegenwoordigend orgaan dat bij meerderheid beslist. Het is natuurlijk mogelijk dat een lid van het algemeen bestuur tegenstemt. Omdat het algemeen bestuur geen collegiaal bestuursorgaan is, kan dit lid dan ook niet ter verantwoording worden geroepen over de keuzes van het algemeen bestuur, maar uitsluitend 'voor het door hem in dat bestuur gevoerde bestuur'. Het lid van het algemeen bestuur kan dus alleen ter verantwoording worden geroepen over wat hij zelf in het algemeen bestuur heeft gedaan aangaande de kaderstellende en controlerende rol (art. 16 lid 1 Wgr).

Informatieplicht DB-AB, AB-achterban en DB-raad

Met de herziening Wgr in 2022 is een actieve informatieplicht van het DB aan het AB ingevoerd. Deze informatie is openbaar en ook voor gemeenteraden opvraagbaar. De raad/PS kan met de

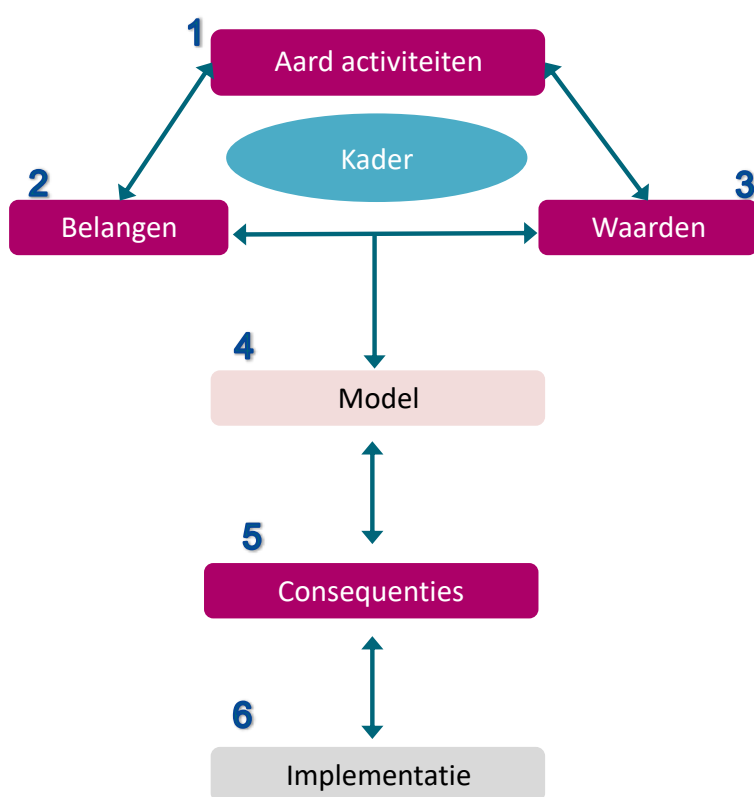
vertegenwoordiger in het AB afspreken dat deze informatie, indien relevant, ook beschikbaar komt voor de raad/PS.

Het algemeen bestuur moet de raad/PS ook inlichtingen verschaffen als een of meer leden van de raad hierom verzoeken (art. 17 lid 1 Wgr). Het college/GS heeft – ondanks het ontbreken van een rechtstreekse verantwoordingslijn - een actieve informatieplicht (art 17 lid 2 en 3) aan de raad. Het verdient aanbeveling af te spreken wat daar in de ogen van de raad onder valt bij GR GSP. De raad wil waarschijnlijk geïnformeerd worden over nieuwe ontwikkelingen, financiële kwesties, belangrijke investeringen; ons onderzoek heeft zich niet specifiek hierop gericht.

Bijlage 1: Denkmodel governance

In onze aanpak hanteerden we een denkmodel om terug en vooruit te kijken. We zoomden eerst uit naar de context waarbinnen de haven gerelateerde activiteiten worden uitgevoerd om vervolgens voor de 'blokken' 1, 2 en 3 de verschillen tussen 'toen en nu' te duiden.

- 1. Aard activiteiten.** Wat zijn de doelstellingen en taken/functies die GSP uitvoert?
- 2. Belangen / Motieven.** Op basis van welke ambities, gezamenlijke belangen en motieven wordt gehandeld?
- 3. Waarden.** Welke waarden staan centraal?
- 4. Governance-model.** Hoe kan de governance van de functies vanuit het kader georganiseerd worden? Welke alternatieve modellen zijn er?
- 5. Welke consequenties** heeft het model (organisatie, financiering, juridisch,...)
- 6. Implementatie.** Wat betekent het model voor de spelregels en werkwijze?

Bijlage 2: Geïnterviewde personen, werksessie en stuurgroep

Geïnterviewde personen

Interviewlijst GSP		
	Naam	[Functie] en organisatie
15 nov 2022	Frans Keurentjes	Voorzitter RvC GSP NV
22 nov 2022	Cas König	CEO GSP NV
	Harold Sanders	CFO GSP NV
	Angela Dikkema	Secretaris GSP NV
24 nov 2022	IJzebrand Rijzebol	Voorzitter DB GR GSP – Gedeputeerde provincie Groningen
	Gea Boerma	Concerndirecteur provincie Groningen
24 nov 2022	Eltjo Dijkhuis	Lid DB GR GSP – Wethouder gemeente Het Hogeland
	Paul van Vilsteren	Gemeentesecretaris gemeente Het Hogeland
	Richard Wiltjer	Concerncontroller gemeente Het Hogeland
29 nov 2022	Hans Ronde	Lid DB GR GSP – Wethouder gemeente Eemsdelta
	Rik Bruggeman	Concerncontroller gemeente Eemsdelta
	Zwanet Mulder - Wilts	Bestuursadviseur gemeente Eemsdelta
30 nov 2022	Arien Swart	Secretaris AB – DB GR GSP
30 nov 2022	Paul Nijland	Provincie Groningen
	Gerwin Wiersma	Provincie Groningen
	Dennis Schuldink	Provincie Groningen
	Marcel Hölterhoff	Provincie Groningen
8 dec 2022	Martijn Dijkema	Gemeente Het Hogeland
	Gerard Kleinsmit	Gemeente Het Hogeland
	Andrew Piso	Gemeente Het Hogeland
	Richard Wiltjer	Gemeente Het Hogeland
8 dec 2022	Lex Geesink	Gemeente Eemsdelta
	Zwanet Mulder – Wilts	Gemeente Eemsdelta
	Rik Bruggeman	Gemeente Eemsdelta
	Jan Loots	Gemeente Eemsdelta
8 dec 2022	Angela Dikkema	Secretaris GSP NV
12 dec 2022	Iwan Poucki	AB-lid en gemeenteraadslid gemeente Eemsdelta
14 dec 2022	Jan Menninga	AB-lid en wethouder gemeente Eemsdelta

	Naam	[Functie] en organisatie
15 dec 2022	Edward Stulp	AB-lid en gemeenteraadslid gemeente Eemsdelta
15 dec 2022	Dries Zwart	AB-lid en statenlid provincie Groningen
15 dec 2022	Bernd de Jong	AB-lid en gemeenteraadslid gemeente Het Hogeland
15 dec 2022	Frans Keurentjes	Voorzitter RvC GSP NV
	Dertje Meijer	Lid RvC GSP NV
16 dec 2022	Charlotte Vierenhalm	GSP NV
	Rob van Essen	GSP NV
	Henri Kats	GSP NV
19 dec 2022	Arjen Nolles	AB-lid en wethouder gemeente het Hogeland
21 dec 2022	Pieter van der Wal	Havenmeester
21 dec 2022	Janny Klei	AB-lid en gemeenteraadslid gemeente het Hogeland
21 dec 2022	Fleur Gräper-van Koolwijk	AB-lid en gedeputeerde provincie Groningen
21 dec 2022	Geert Jan Steenberg	AB-lid en statenlid provincie Groningen
10 jan 2023	Cas König	CEO GSP NV
	Harold Sanders	CFO GSP NV
	Angela Dikkema	Secretaris GSP NV

Werkssessie

Werkssessie 13 december 2022 [Groningen]	
Naam	Organisatie
Richard Wiltjer	Gemeente het Hogeland
Gerard Kleinsmit	Gemeente het Hogeland
Martijn Dijkema	Gemeente Het Hogeland
Zwanet Mulder-Wilts	Gemeente Eemsdelta
Rik Bruggeman	Gemeente Eemsdelta
Lex Geesink	Gemeente Eemsdelta
Nikolina Vujasin	Provincie Groningen
Marcel Hölterhoff	Provincie Groningen

Stuurgroep

Bijeenkomsten op 12 december 2022 en 12 januari 2023	
Naam	Organisatie
Gea Boerma	Concerndirecteur provincie Groningen
Paul van Vilsteren	Gemeentesecretaris het Hogeland
Ronald Koch	Gemeentesecretaris Eemsdelta

Ter kennisname aan het Algemeen Bestuur

Datum AB- vergadering: 14 juli 2023

Nummer: 2023GR20072023

Agendapunt: 2b

Voor akkoord

Secretaris a.i.:

H.W. Poelman

Datum

30 juni 2023

paraaf

Onderwerp: Wet gemeenschappelijke regelingen

Inleiding:

Per 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen gewijzigd met het oog op de verbetering van de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen. Enkele wijzigingen zijn daarbij al direct per 1 juli 2022 in werking getreden:

1. Een nieuwe procedure voor wijziging van de gemeenschappelijke regeling (art. 1 Wgr);
2. Aangepaste begrotingscyclus (art. 34, 34b en 35 Wgr);
3. Actieve informatieplicht (art. 17 Wgr);
4. Regionaal enquêterecht (art. 155g en 155h Gemeentewet), en
5. Aangepaste bevoegdheden lokale rekenkamer (art. 184 Gemeentewet).

De wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen introduceert ook enkele andere instrumenten, waarbij het een keuze van de deelnemers is of deze ingezet worden. Deze wijzigingen moeten voor **1 juli 2024** in de Gemeenschappelijke regeling Havenschap Groningen Seaports zijn geïmplementeerd. Het gaat dan om:

6. Zienswijzen op besluiten van het openbaar lichaam;
7. Participatie;
8. Uitvoeringsvoorwaarden, en
9. Evaluatie.

Nu er onderzoek wordt gedaan naar een toekomstbestendige governance van Groningen Seaports, wordt het nu niet opportuun geacht om de Gemeenschappelijke regeling Havenschap Groningen Seaports op bovengenoemde onderdelen te wijzigen.

Advies:

De Gemeenschappelijke regeling Havenschap Groningens Seaports niet wijzigen.

Lange Termijn Agenda GR Havenschap Groningen Seaports 2022 / 2023 (16-11-2022)

Planning 2022 / 2023

	Vergadering van het Dagelijks Bestuur			Vergadering van het Algemeen Bestuur		
Verzenden	Datum	Tijd	Onderwerpen	Datum	Tijd	Onderwerp
11-11-2022	02-12-2022	14.30 –15.30	<ul style="list-style-type: none"> - Programma van eisen jaarrekening 2022 en planning proces rekening 2022 en begroting 2021 (AB) - LTA en vergaderrooster 2024 (AB) - Bedrijfsplan NV (ava) 			
Q4 overleg	02-12-2022	15.30-16.30	Tussentijdse evaluatie RvC en directie (adhs)			
02-12-2022				16-12-2022	9.30 – 11.00	<ul style="list-style-type: none"> - Programma van eisen jaarrekening 2022 - LTA en vergaderrooster 2023 - Bedrijfsplan NV (ava)
31-03-2023	14-04-2023	12.00 - 13.00	<ul style="list-style-type: none"> - Algemene financiële en beleidsmatige kader/ Ontwerpbegroting (art 58b¹ en 59² Wgr) - Jaarrekening NV (AB) - voorlopige jaarrekening (art 58b Wgr) - Rapportage stavaza borgstelling (art 8.1 ovk borgstelling) (AB)ⁱ - Rapportage havenmeesterⁱⁱ Havenmeester aanwezig? 			

¹ Het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam, het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie of het gemeenschappelijk orgaan zendt vóór 15 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, de algemene financiële en beleidsmatige kaders en de voorlopige jaarrekening aan de raden van de deelnemende gemeenten en aan provinciale staten van de deelnemende provincies.

² Het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam, het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie of het gemeenschappelijk orgaan zendt de ontwerpbegroting acht weken voordat zij aan het algemeen bestuur wordt aangeboden, onderscheidenlijk acht weken voordat zij door het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie of het gemeenschappelijk orgaan wordt vastgesteld, toe aan de raden van de deelnemende gemeenten en aan provinciale staten van de deelnemende provincies.

Lange Termijn Agenda GR Havenschap Groningen Seaports 2022 / 2023 (16-11-2022)

Vergadering van het Dagelijks Bestuur				Vergadering van het Algemeen Bestuur		
Verzenden	Datum	Tijd	Onderwerpen	Datum	Tijd	Onderwerp
			- Vaststelling vergoeding ogv dienstverleningsovereenkomst (art 4.1. DV ovk) (AB) ⁱⁱⁱ			
Q1 overleg	14-04-2023	13.00 - 14.00	- Concept Jaarrekening NV (AB)			
14-04-2023				12 mei 2023	11.00-12.30	- Rapportage stavaza borgstelling (art 8.1 ovk borgstelling) - Jaarrekening NV (ava) - Vaststelling vergoeding ogv dienstverleningsovereenkomst (art 4.1. DV ovk) (AB) ^{iv} - Rapportage havenmeester
02-06-2023	22-06-2023	15.30 - 16.00	- Vaststelling rekening 2021 (AB) (58 lid 4 Wgr) ³ - Vaststelling begroting 2023 (AB) (58 lid 2 Wgr) ⁴			
Q2 overleg	22-06-2023	16.00 - 17.00	Tussentijdse evaluatie RvC en directie (adhs)			
23-06-2023				14-07-2023	9.30 – 11.00	- Vaststelling rekening 2021 (AB) (58 lid 4 Wgr) ⁵ - Vaststelling begroting 2023 (AB) (58 lid 2 Wgr) ⁶

³ Het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam, het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie of het gemeenschappelijk orgaan zendt de jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 juli van het jaar volgende op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, aan Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

⁴ Het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam, het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie of het gemeenschappelijk orgaan zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 1 augustus van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

⁵ Het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam, het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie of het gemeenschappelijk orgaan zendt de jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 juli van het jaar volgende op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, aan Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

⁶ Het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam, het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie of het gemeenschappelijk orgaan zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 1 augustus van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Lange Termijn Agenda GR Havenschap Groningen Seaports 2022 / 2023 (16-11-2022)

Vergadering van het Dagelijks Bestuur				Vergadering van het Algemeen Bestuur		
Verzenden	Datum	Tijd	Onderwerpen	Datum	Tijd	Onderwerp
2-9-2023	15-9-2023	11.30 -12.30	- Tussenrapportage financiële stand van zaken per 1 juli GR - Tussenstand trekkingsverzoeken kasgeldleningen in mandaat afgedaan			
Q3 overleg	15-9-2023	13.00– 14.00	- Contouren Bedrijfsplan (Q1 overleg 2017)			
12-9-2023				13-10-2023	9.30 – 11.00	
10-11-2023	01-12-2023	14.30 –15.30	- Programma van eisen jaarrekening 2021 en planning proces rekening 2021 en begroting 2021 (AB) - LTA en vergaderrooster 2023 (AB) - Bedrijfsplan NV (ava)			
Q4 overleg	01-12-2023	15.30-16.30	Tussentijdse evaluatie RvC en directie (adhs)			
01-12-2023				22-12-2023	9.30 – 11.00	- Programma van eisen jaarrekening 2021 - LTA en vergaderrooster 2023 - Bedrijfsplan NV (ava)

Lange Termijn Agenda GR Havenschap Groningen Seaports 2022 / 2023 (16-11-2022)

	<u>Vakanties 2022</u>	<u>Vakanties 2023</u>
Voorjaarsvakantie	19 feb – 27 feb	25 feb – 05 mrt
Meivakantie	30 april – 8 mei	29 april – 7 mei
Zomervakantie	16 juli – 28 augustus	22 juli – 3 sept
Herfstvakantie	15 oktober – 23 oktober	21 okt – 29 okt
Kerstvakantie	24 december – 8 januari	23 dec – 7 jan

Tekst = wijziging van de planning of toevoeging

AB: doorgeleiding naar AB

Tekst = aandachtspunt

adhs: besluit n.a.v. aandeelhouderstrategie

Tekst = afgehandeld

ava: aandeelhoudersbesluit

Datum = aanleverdata besluitvorming ava

Qx: Afspraak in kwartaal overleg

- i Groningen Seaports N.V. zal de GR Havenschap Groningen Seaports jaarlijks, uiterlijk vóór 15 mei van elk kalenderjaar en voorts telkens wanneer de GR Havenschap Groningen Seaports daarom verzoekt, aan de GR Havenschap Groningen Seaports inzicht geven in:
1. De omvang van de financieringsbehoefte respectievelijk de financieringscurve in relatie tot het borgtochtenplafond.
 2. De aard en omvang van de geldleningen waarvan de looptijd eindigt in het lopende en komende boekjaar en die geherfinancierd moeten worden.
 3. De omvang van de geldleningen waarvoor door de GR borgtochten zijn afgegeven in relatie tot geldleningen waarvoor de GR geen borgtochten heeft afgegeven.
 4. De aard en omvang van zekerheden die door Groningen Seaports N.V. aan derden zijn verstrekt.
- ii Op grond van de statuten van de NV (art 16.b.5) rapporteert de havenmeester jaarlijks voor 1 maart aan het DB over de wijze waarop hij de publieke taken heeft vervuld.
- iii Groningen Seaports N.V. zal de GR Havenschap Groningen Seaports jaarlijks, uiterlijk vóór 15 mei van elk kalenderjaar en voorts telkens wanneer de GR Havenschap Groningen Seaports daarom verzoekt, aan de GR Havenschap Groningen Seaports inzicht geven in:
1. De omvang van de financieringsbehoefte respectievelijk de financieringscurve in relatie tot het borgtochtenplafond.
 2. De aard en omvang van de geldleningen waarvan de looptijd eindigt in het lopende en komende boekjaar en die geherfinancierd moeten worden.
 3. De omvang van de geldleningen waarvoor door de GR borgtochten zijn afgegeven in relatie tot geldleningen waarvoor de GR geen borgtochten heeft afgegeven.
 4. De aard en omvang van zekerheden die door Groningen Seaports N.V. aan derden zijn verstrekt.
- iv Groningen Seaports N.V. zal de GR Havenschap Groningen Seaports jaarlijks, uiterlijk vóór 15 mei van elk kalenderjaar en voorts telkens wanneer de GR Havenschap Groningen Seaports daarom verzoekt, aan de GR Havenschap Groningen Seaports inzicht geven in:

Lange Termijn Agenda GR Havenschap Groningen Seaports 2022 / 2023 (16-11-2022)

1. De omvang van de financieringsbehoefte respectievelijk de financieringscurve in relatie tot het borgtochtenplafond.
2. De aard en omvang van de geldleningen waarvan de looptijd eindigt in het lopende en komende boekjaar en die geherfinancierd moeten worden.
3. De omvang van de geldleningen waarvoor door de GR borgtochten zijn afgegeven in relatie tot geldleningen waarvoor de GR geen borgtochten heeft afgegeven.
4. De aard en omvang van zekerheden die door Groningen Seaports N.V. aan derden zijn verstrekt.

Verslag van de openbare vergadering van het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Groningen Seaports, gehouden op 12 mei 2023 van 11.00 uur tot 12.45 uur op het kantoor van Groningen Seaports, Handelskade Oost 1 Delfzijl.

Aanwezige leden:

Provincie Groningen : IJ.J. Rijzebol (voorzitter), A. Zwart;
Gemeente Eemsdelta : H.R. Kol, I. Poucki;
Gemeente Het Hogeland : E. Dijkhuis, B. de Jong, J. Klei, A. Nolles;

Afwezig: : J.A. Ronde (vicevoorzitter), F.B. Geijtenbeek, J.H. Menninga, E. Stulp, M. Wulfse;

Voorts aanwezig:

RvC GSP NV :
Directie GSP NV : C.L. König (CEO), dhr. H.V. Sanders (CFO);

Gasten: : P. van der Wal (havenmeester GSP)

Ambtelijke ondersteuning:

GR GSP : J. Mellies, H.W. Poelman (secretaris a.i.);
RvC GSP NV : Soon Ja Laverman (secretaris a.i. RvC en Directie);
Verslaglegger : Th. Poggemeier.

1. Opening en vaststellen agenda

Dhr. Rijzebol opent de vergadering en heet iedereen welkom. Hij constateert dat het quorum aanwezig is en stelt voor de agenda zodanig aan te passen dat de havenmeester bij de mededelingen het woord krijgt in plaats van bij agendapunt 4.c.

Dhr. Rijzebol meldt dat het met Ariën Swart inmiddels veel beter gaat. Op termijn zal hij zijn werkzaamheden als secretaris voorzichtig kunnen hervatten. Vooralsnog wordt hij vervangen door dhr. Erik Poelman die hierna formeel wordt benoemd tot secretaris ad interim, waarmee tevens een einde komt aan de activiteiten van José Mellies voor de GR van GSP die naast haar werk voor de provincie te lang te veel taken op haar schouders kreeg.

a. Benoemen secretaris a.i.

De vergadering stemt in met de benoeming van dhr. Poelman tot secretaris a.i., waarna dhr. Rijzebol hem veel succes wenst met zijn benoeming.
Hij constateert voorts dat de (gewijzigde) agenda wordt vastgesteld.

2. Mededelingen en ingekomen stukken

2.a Statenbesluit provincie Groningen aanwijzing tijdelijke leden Algemeen Bestuur Havenschap Groningen Seaports

Dhr. Rijzebol deelt mee dat in verband met het vertrek van Fleur Gräper per 1-05-'23 Mirjam Wulfse benoemd is tot tijdelijk lid van het AB, hetgeen ook geldt voor dhr. Geijtenbeek die dhr. Steenbergen vervangt. De benoemingen zijn tijdelijk in verband met de vorming van een nieuw College van GS. Na installatie van het College zullen nieuwe benoemingen volgen. Beide nieuwe leden konden niet aanwezig zijn in verband met verplichtingen elders.

Een bericht van verhindering is ontvangen van dhr. Keurentjes (voorzitter RvC). Eén of twee commissarissen worden nog verwacht.

Tijdelijke secretaris van de NV.

Dhr. Rijzebol verwelkomt de Directie en haar nieuwe tijdelijke secretaris, mw. Soon Ja Laverman die zich voorstelt en informeert dat zij als interim manager, secretaris, of organisatieadviseur, functioneert. De vorige secretaris heeft afscheid genomen en zij vervult de betreffende taken tot een nieuwe secretaris is aangesteld.

4.c Rapportage van de havenmeester

Dhr. Van der Wal merkt op dat er twee versies van de rapportage 2022 bestaan, een openbare en een vertrouwelijke versie in verband met de veiligheid van de haven.

Een belangrijke thema in de rapportage is bijvoorbeeld de HNL. Deze lijn heeft veel impact gehad en heeft veel aandacht gehad in de media. Het is jammer voor de HNL, maar zonder aanzien des persoons en met respect voor de afspraken die eerder met andere klanten zijn gemaakt, is het werk verricht dat mocht worden verwacht van de betrokkenen.

Dhr. Zwart informeert dat er vragen gesteld zijn aan de provincie, inhoudende of een veerdienst welkom is in een haven als de Eemshaven. Eén van de antwoorden was dat een veerdienst absoluut geen prioriteit heeft. Deze antwoorden zijn openbaar. Is dat de reden dat in de media werd geconcludeerd dat de HNL dan maar moest verdwijnen?

Dhr. König legt uit dat GSP beschikt over een Havenvisie waarin een veerdienst niet voor komt. Dat betekent dat niet gestreefd wordt naar een groei met veerdiensten. Er bestaat momenteel slechts één veerdienst, namelijk de Borkumlijn.

In 2020 zijn de eerste afspraken met de HNL gemaakt. De keuze is toen gemaakt om de HNL toe te laten onder de nadrukkelijke voorwaarde dat zij zelf voor een kade zou zorgen. De situatie is toegestaan dat de HNL tijdelijk aan de kade voor zware ladingen kon liggen, want die was op dat moment beschikbaar. Ook was bij HNL bekend dat dit vanaf oktober '22 niet meer het geval zou zijn. Nagelaten is om die eigen steiger te bouwen, daar de financiering niet rond kwam. De hele omgeving is door hen benaderd en er is niemand geweest die erin gestapt is.

GSP legt in principe openbare kaders aan. In het verleden is daar wel eens vanaf geweken en zijn enkele private kades aangelegd. Daar stonden havengeldgaranties tegenover. Een voorbeeld is RWE. RWE zal voor de kade minimaal 40 of 50 jaar betalen, ook als er geen schip ligt. Zulke afspraken waren echter met de HNL niet te maken. Daarom heeft GSP niet geïnvesteerd. De HNL zou dat zelf doen en bovendien zou de kade goedkoper worden aangelegd.

GSP heeft afgewacht en enkele voorstellen beoordeeld, maar er werd nooit een gedegen plan overgelegd waarvoor GSP haar toestemming kon geven. Overigens is met de Provincie en de NOM zeer intensief overleg gevoerd op bestuurlijk niveau over wat men hiermee aan moest.

Dhr. Rijzebol vult aan dat de contacten met de HNL nog steeds goed zijn. Met GSP en de NOM is gezamenlijk opgetreden. In de Havenvisie heeft een veerdienst geen prioriteit, maar er zijn geen bezwaren tegen de lijn naar voren gebracht. De HNL zal echter wel aan de gestelde voorwaarden moeten voldoen. Vanuit de HNL heeft men verklaard terug te zullen komen.

Dhr. Zwart vraagt allereerst of de HNL welkom is als het haar lukt om aan de voorwaarden te voldoen en voorts of de HNL gesteund zou kunnen worden door een provinciaal toeristisch plan. Volgens dhr. Zwart is dat wat Groningen nodig heeft en daar kan Seaports aan meehelpen.

Dhr. König antwoordt dat de HNL inderdaad welkom is. Deze week is een gesprek gevoerd met de Directie van HNL en de mogelijke opties zijn doorgenomen. Deze worden door projectteams nader bestudeerd.

Dhr. Rijzebol bevestigt dit. Ook de NOM kan dit bevestigen. Het is niet helemaal duidelijk of in het provinciale toeristische plan een lijndienst naar Noorwegen wordt ondersteund, maar de betreffende gedeputeerde heeft nadrukkelijk verklaard de HNL in de buurt te willen houden en wel het liefst in de Eemshaven.

Dhr. Nolles vraagt zich af in hoeverre in de Havenvisie ruimte is voor publieke diensten, zoals veerdiensten. Zou dit niet onderdeel van het beleid moeten zijn? Zou deze vraag niet ter beantwoording voor moeten liggen?

Dhr. Rijzebol antwoordt dat die vraag beantwoord kan worden op het moment dat de Havenvisie daadwerkelijk ter bespreking voor ligt.

Mw. Klei merkt op dat zij eerder de vraag naar voren heeft gebracht of de HNL passend is. Toen werd nadrukkelijk een koppeling gelegd met vrachtvervoer, waardoor de HNL wel zou passen in de Eemshaven.

Dhr. Rijzebol antwoordt dat het niet altijd lukt om een voorstel passend te maken.

Dhr. Kol vraagt hoe goed de ISPS (International Ship Port Security) is geregeld. Er wordt aan gerefereerd inzake de HNL. Hoe is dit geregeld bij de Borkumlijn?

Dhr. Van der Wal antwoordt dat dit internationale wetgeving betreft waaraan voldaan moet worden. De uitvoering daarvan ligt bij de betrokken burgemeesters en zij hebben deze taak bij de havenmeesters belegd. De havenmeesters controleren de bedrijven achter de schepen die aanmeren. Zij moeten een Port Facility Security Officer hebben en vanaf 2004 een veiligheidsplan. Inmiddels zijn de havenmeesters in september vorig jaar ge-audit door de ILT (Inspectie Leefomgeving en Transport) om na te gaan of de rol van Port Facility Security Officer naar behoren wordt vervuld. Daaruit is gekomen dat er sprake was van een verschrijving inzake de HNL. Het betekent dat het werk in het algemeen heel goed is uitgevoerd, waarvoor een compliment is ontvangen. Er wordt geen verschil gemaakt tussen bedrijven, alhoewel er op grond van ISPS wel verschil gemaakt tussen een bedrijf als een veerdienst en een bedrijf dat

kieselstenen vervoerd. Zo'n veerdienst moet uiteraard aan meer voorwaarden qua veiligheid voldoen. Dat geldt dus ook voor de AG Ems. Het ministerie heeft daarvoor een speciale regeling gemaakt voor korte internationale reizen tussen Nederland en Duitsland. Ook de AG Ems moet voldoen aan ISPS, maar op een lager niveau dan de HNL doordat in het laatste geval vanuit Nederland op een land wordt gevaren buiten de EU.

Dhr. Kol merkt op dat hem gebleken is dat bij de overtocht naar Duitsland geen grensoverschrijdende documenten werden gecontroleerd. Volgens hem is dat niet correct.

Dhr. Van der Wal antwoordt dat wel steekproefsgewijs met enige regelmaat controles worden uitgevoerd.

Dhr. Kol beaamt dat. Echter, hij heeft geconstateerd dat veelvuldig *verkeerde* documenten worden getoond en geaccepteerd. Hij vraagt hiervoor aandacht van de controlerende instanties.

Dhr. Van der Wal zal contact met dhr. Kol opnemen om hierover nader met hem te overleggen.

Dhr. Kol complimenteert GSP voor de goede werksfeer binnen het bedrijf.

Dhr. Zwart vraagt naar de terreinbewaking van het gehele gebied van de Eemshaven.

Dhr. Van der Wal antwoordt dat voldaan wordt aan de geldende richtlijnen voor ISPS. Bij ISPS wordt gecontroleerd wie de kade op of af gaat.

Behalve de kwestie van de HNL heeft ook de LNG impact gemaakt. Gisteren is afscheid genomen van P&O die een risicoanalyse heeft gemaakt van de beveiliging van de haven, ook als het gaat om terrorisme en ondermijning. Dit betreft onderwerpen die binnen GSP aandacht hebben en aandacht krijgen, zeker in relatie tot het binnenvallen van Rusland in de Oekraïne. Binnenkort komen daarover een aantal rapporten ter beschikking en in overleg met de Directie zal dhr. Van der Wal daarop een toelichting geven. Op dit moment is alles onder controle en gaat de aandacht uit naar de veranderende wereld. Dhr. Van der Wal staat open voor verdere vragen en nodigt de aanwezigen uit voor een bezoek aan de bovenste verdieping van het havenkantoor

Dhr. Rijzebol bedankt dhr. Van der Wal en wenst hem veel succes bij zijn werkzaamheden.

2.b Herfinanciering

Dhr. Sanders presenteert een statusupdate voor de herfinanciering van GSP en formuleert een verzoek aan het AB.

De hoge investeringen in de havens worden gefinancierd door leningen bij BNG. Daar de NV geen juridisch eigenaar is van de gronden, is een borgstelling van de GR nodig van € 268 mln en van € 84,5 mln voor het derivaat dat door de GR is afgegeven. Vóór de verzelfstandiging is een rentederivaat afgesloten van € 100 mln met een looptijd tot 2042. Daarmee is rentezekerheid ingebouwd van 3,6%. De bank kan het derivaat opzeggen per januari 2026 en dat betekent dat er eigenlijk nog slechts 2,5 jaar rentezekerheid bestaat.

Nu worden de borgstellingen niet maximaal gebruikt: te weten € 180 mln van de € 268 mln en € 3,7 mln van de € 84,5 mln per eind 2022.

In 2016 zijn bij de herfinanciering van GSP nieuwe leningen afgesloten met verschillende looptijden. Door de aandeelhouder is toen de wens uitgesproken de borgstellingen af te bouwen, maar daarvoor zouden de financiële resultaten eerst verbeterd moeten worden. Daarom is in 2019 begonnen met het aantrekken van kapitaal zonder borgstelling, maar wel tegen andere zekerheden.

Bij alle banken (en niet alleen bij BNG) is inmiddels sprake van veranderde omstandigheden waardoor hun beleid is gewijzigd. Dat heeft tot gevolg dat de BNG niet langer volledig in de behoefte aan kapitaal van GSP kan voorzien, terwijl ongeborgd lenen niet meer mogelijk is. Bij de verlenging van de laatste lening die onder de borgstelling is gaan vallen (van € 50 mln), is tevens door BNG verzocht dat GSP een herfinancieringstraject gaat inzetten voor de *volledige* financiering. Eind vorig jaar is GSP, gegeven de financieringsbehoefte, hiermee begonnen. GSP wordt hierbij ondersteund door een extern adviseur die ruime ervaring heeft op dit terrein, te weten EY Montesquieu.

Op verzoek van het DB is afstemming gezocht met de kennishouders binnen de ambtelijke organisaties (van provincie en gemeenten). In de periode van maart tot oktober wordt het traject doorlopen om te komen tot een concreet voorstel voor de totale financiering van GSP met een of meerdere banken. Informatie over GSP is naar de banken verstuurd en momenteel worden aanbiedingen en gesprekken met diverse binnenlandse en buitenlandse banken verwacht.

GSP wil graag zelf de regie voeren in verband met de trend van stijgende rentes en de beperkte duur van het derivaat. Momenteel ligt de rente dichtbij de 3,6% van het derivaat. De rentezekerheid van het derivaat houdt straks op te bestaan. Nagegaan wordt of GSP verlost kan worden van het derivaat. Mogelijk is straks de afkoopsom beperkt. De rente fluctueert momenteel zeer en elk rentepunt loopt in de bedragen. Dit is dus een thema dat GSP wil meenemen bij het

sluiten van een nieuwe financiering. Het derivaat zal afgekocht moeten worden en daarvoor in de plaats zal opnieuw geld moeten worden geleend en wel nu middels langlopende leningen. Het gaat bij de afkoop om een bedrag tussen de € 10 mln en € 25 mln dat in de totale financiering zal moeten worden meegenomen. Het precieze bedrag is nu onbekend, want dat kan per dag verschillen.

De geborgde lening van € 268 mln is echter te laag om ook het derivaat af te wikkelen. Daarnaast is ruimte nodig om in de toekomst tegenvallers te kunnen opvangen. De totale investeringen vereisen momenteel een financiering van € 259 mln en dat bedrag ligt dichtbij het plafond van de borgstelling. Daardoor kan het derivaat niet zonder meer worden afgekocht, terwijl dat wel van groot belang is in de totale herfinanciering.

GSP stelt voor om beide borgstellingen (van € 268 mln en € 84,5 mln) samen te voegen, waarbij duidelijk is dat het totaal van de borgstelling onveranderd blijft. Door samenvoeging van de beide borgstellingen kan GSP de best mogelijke condities creëren voor de totale financiering van GSP op basis waarvan de banken hun offertes kunnen uitbrengen.

Uiteindelijk zal in Q4 een concreet voorstel worden ingediend bij het AB. Het DB echter gaat over de borgstelling en is bevoegd hierover besluiten te nemen. Met de kennishouders in de ambtelijke organisaties is gesproken en zij hebben benadrukt dat het DB niet gaat over de *verhoging* van plafonds. Echter, duidelijk moet zijn dat het totale risico *gelijk* blijft, zodat er geen sprake is van verhoging van het plafond. GSP N.V. zou graag zien dat het DB besluit tot de samenvoeging van de borgstellingen. Aan het AB wordt verzocht om het DB daarin positief te adviseren.

Dhr. Sanders vervolgt zijn betoog met de belofte dat de kennishouders in het vervolgproces worden betrokken. Voorts zal een staatssteuntoets bij de financiering worden uitgevoerd en de vraag zal worden beantwoord wat eigenlijk de onderliggende waarde is voor de totale financiering. Zijn alle assets van GSP de borging waard? Er loopt momenteel een taxatie die hierin nader inzicht zal verschaffen.

Dhr. Rijzebol bedankt dhr. Sanders voor de uitgebreide toelichting en geeft het woord aan de vergadering voor vragen en commentaar.

Dhr. Nolles herinnert aan de grote kosten die verbonden zijn aan zo'n derivaat en aan het feit dat iedereen tegenwoordig af wil van zo'n derivaat, maar hij wil graag weten wat nu eigenlijk de argumenten zijn om afscheid te willen nemen van het derivaat.

Dhr. Sanders antwoordt dat bij het afsluiten van het betreffende derivaat is afgesproken dat ieder kwartaal wordt nagegaan hoe de rente zich verhoudt tot het percentage van 3,6%. De rente is negatief geweest en dat betekent dat grote afstand heeft bestaan tot dit percentage. De bank vraagt GSP dan om geld af te storten als zekerheid. Twee jaar geleden is 70 miljoen afgestort en dat bedrag varieert met de marktrente. Dat betekent een aanzienlijke geldbeslag. Zo'n derivaat biedt weliswaar ook zekerheid, maar deze zekerheid is nog maar tweeënehalf jaar geldig. Mogelijk is nu het moment gekomen om van het derivaat af te komen.

Dhr. Nolles begrijpt dat als het voor GSP gunstig zou zijn om het derivaat te handhaven, de bank het in 2026 wel zal opzeggen.

Dhr. Sanders beaamt dat de bank aan zet is en het derivaat al dan niet opzegt. Mogelijk is de rentestand eerder zodanig dat tegen optimale kosten het derivaat kan worden opgezegd.

Dhr. König vult aan dat als zekerheid gecreëerd wordt met een derivaat, diezelfde zekerheid kan worden gecreëerd met een langlopende lening en dan hopelijk tegen gunstiger condities. Toen twee jaar geleden € 70 mln moest worden gestort, is dit later door oplopende rente wel weer goed gekomen, maar op dat moment kon GSP dat bedrag niet gebruiken. Een langlopende lening is een veiliger mogelijkheid en eigenlijk heeft GSP nauwelijks een keuze daar de bank heeft aangekondigd het derivaat te willen opzeggen.

Dhr. Zwart vraagt of GSP liever zelf het initiatief neemt dan te moeten afwachten tot de bank het derivaat in 2026 opzegt. Ligt het moment van afkoop tussen heden en 2026?

Dhr. Sanders bevestigt dat GSP liever zelf de regie voert en de datum van afkoop bepaalt, want dan is GSP niet afhankelijk van een tijdstip in 2026 waardoor het afkopen mogelijk een bedrag van € 50 mln moet kosten. Nu is dat nog niet bekend, omdat de rente dagelijks varieert.

Het is beter om GSP in één keer af te financieren. Hoogst waarschijnlijk zal de herfinanciering van GSP door meerdere banken moeten geschieden.

Dhr. De Jong herinnert aan de kosten van € 10 mln tot € 25 mln, terwijl de bank heeft aangegeven dat het derivaat wordt opgezegd. Wordt er serieus gekeken naar een andere lening onder de huidige voorwaarden en te wachten tot opzegging door de bank?

Dhr. Sanders antwoordt dat bij het opzeggen door de bank GSP in ieder geval wordt afgerekend, maar misschien wel tegen een bedrag van € 50 mln als de rente weer daalt.

Dhr. De Jong begrijpt het. Vervolgens vraagt hij zich af waarom een borgstelling nodig is als je geen juridisch eigenaar van de grond bent. Er zijn voorbeelden van plaatsen waar op basis van

erfpachtconstructies gefinancierd kan worden. Wat maakt dat het bij GSP geen optie is?

Dhr. Sanders antwoordt dat GSP ook grond in erfpacht uitgeeft. Daar GSP niet juridisch eigenaar van de gronden is, willen banken voor het afgeven van leningen zekerheden hebben. Die zekerheden worden verstrekt via een borgstelling.

Dhr. König stelt dat het eigenlijk zo is dat GSP de erfpacht heeft van de GR en GSP geeft dan de gronden in ondererfpacht uit aan haar klanten. De GR blijft juridisch eigenaar en heeft het economisch eigendom aan GSP gedelegeerd in het geval van erfpacht. Zo zijn de afspraken.

Dhr. De Jong merkt op dat onder de leningen er leningen zijn die afgesloten zijn tegen een gunstige rente en nog jaren doorlopen. Als nu alle leningen langjarig opnieuw worden gefinancierd, wat maakt dat de goedkopere leningen ook omgezet gaan worden?

Dhr. Sanders antwoordt dat hij deze vraag via de slides probeerde te beantwoorden. Het is de bank die dit als voorwaarde stelt. Weliswaar is de lening van € 50 mln tot volgend jaar verlengd, maar daarna loopt deze af en dan komt GSP vast te zitten.

De bank heeft duidelijk te kennen gegeven dat zij niet meer als enige bank leningen aan GSP wil verstrekken en stelt als voorwaarde dat GSP een herfinancieringsplan voor het geheel opstelt.

Dhr. Dijkhuis dacht dat er voorafgaand aan de verzelfstandiging meer derivaten waren afgesloten, waarbij er een aantal kortstondig konden worden afgewikkeld. Er is een lijn gevolgd waarbij men getracht heeft ervan af te komen. De toelichting is heel verhelderend ten aanzien van de risico's en de te volgen route.

Dhr. Sanders vraagt of het AB positief kan adviseren over de samenvoeging van de borgstellingen. Dat zou GSP NV zeer helpen om dit uit te voeren.

Dhr. Rijzebol ziet alleen maar alleen voordelen van de samenvoeging. Daarover is in het DB echter nog niets afgesproken. Uit eigen ervaring weet hij dat het derivaat negatief is geweest en dat bijgestort moest worden. Het is goed dat GSP N.V. zelf het initiatief neemt om te bepalen wat het geschiktste moment is om afscheid van het derivaat te nemen, zeker als ook de bank ervan af wil. Het is goed dat de GR weet wat de borgstelling waard is. Daarom is ook die taxatie van belang, alsmede de toets op de staatsteun. Dan komt de vraag voor te liggen of het AB, gehoord hebbende de toelichting, kan instemmen met de samenvoeging van de borgstellingen. In oktober zal er een voorstel worden ingediend waarin die samenvoeging concreet gestalte krijgt. Er wordt nu in ieder geval gewerkt aan die samenvoeging.

Dhr. De Jong wil het volgende scherp krijgen. De borgstelling van € 268 mln is de kern en eigenlijk is tegen wil en dank die tweede borgstelling ter waarde van € 84,5 mln afgegeven en nu wil men dat afwikkelen. Maar in plaats van dat die borgstelling vervalt, wordt die bij de andere opgeteld. Het liefst zou die borgstelling geheel moeten vervallen, zodat de risico's teruggebracht worden. Bij de voorgestelde samenvoeging echter blijven de risico's volledig bestaan.

Dhr. Rijzebol antwoordt dat het binnen de huidige structuur niet anders kan.

Dhr. Sanders wijst erop dat het niveau van de borgstelling bij de verzelfstandiging is vastgesteld. Er golden toen een aantal uitgangspunten. Eén daarvan is hier zojuist benoemd, namelijk dat GSP *buiten* de GR gefinancierd kon worden. Daarvan is een begin gemaakt, maar dat moest weer worden teruggedraaid. De doelstellingen bij de verzelfstandiging zijn grotendeels dezelfde als toen de afspraak omtrent de borgstelling van €268 mln werd gemaakt. De commerciële gedachte was dat GSP N.V. zelfstandig zonder borgstelling leningen kon afsluiten, maar dat blijkt nu niet meer te kunnen. Vandaar dat voorgesteld wordt om de borgstellingen samen te voegen om te komen tot een gunstiger algehele financiering. Formeel beslist het DB hierover, maar het leek goed om het AB uitgebreid te informeren over deze kwestie en het AB te verzoeken om positief advies uit te brengen aan het DB. Op het moment dat het totale financieringsvoorstel, waarbij de waarde van beide borgstellingen zijn samengevoegd, gereed is, kan worden bepaald hoeveel ruimte GSP eigenlijk echt nodig heeft en kan opnieuw worden gesproken over het vaststellen van een nieuw plafond dat mogelijk lager is. De voorgenomen investeringen zijn nodig om de plannen te realiseren en de marges in de toekomst te verbeteren en het bedrijf verder uit te bouwen.

Dhr. Nolles brengt naar voren dat hij met plezier kennis heeft genomen van de gedachtegang en de voorgestelde werkwijze. Hij acht het een helder verhaal en begrijpt de goede intenties om tot een goede financiering te komen.

Dhr. Kol valt dhr. Nolles bij. Hij heeft precies hetzelfde gevoel. Hij is blij dat, ook al beslist het DB, het AB serieus wordt genomen. Het is een lastige kwestie en het is goed dat er vroegtijdig aan gewerkt wordt.

Dhr. Poucki is het met zijn collega eens, maar hij vraagt zich af of dit niet met de raad moet worden afgestemd. Vorig jaar nog is aan de raad meegedeeld dat de borgstelling wordt afgebouwd, maar nu lijkt die omhoog te gaan.

Dhr. Rijzebol stelt dat er formeel geen enkel bezwaar bestaat dat een en ander met de raad of

de Staten wordt afgestemd. Als er iets ter vaststelling voorligt, is het aan de AB-leden om zich tevoren te laten adviseren door de betreffende afdeling of de juridische medewerkers, van de raad of de Staten.

Dhr. Sanders benadrukt dat het *niet* zo is dat de totale borgstelling *omhoog* gaat. Het gaat slechts om een samenvoeging van de bestaande borgstellingen.

Dhr. Rijzebol bevestigt dat een verhoging niet aan de orde is en vraagt of dat duidelijk is en constateert dat dit het geval is.

Dhr. König concludeert dat GSP de boer op kan gaan om offertes op te vragen op basis van de totale borgstelling.

Dhr. Rijzebol bevestigt dat dit een besluit is dat het AB kan nemen, terwijl het aan het DB is verdergaande besluiten te nemen. Het AB heeft van het voorstel van de N.V. kennis genomen.

Dhr. Sanders benadrukt dat hij het AB zal blijven informeren over de stand van zaken.

2.c Lange termijn agenda

Het AB neemt kennis van de lange termijn agenda.

Dhr. Rijzebol deelt mee dat hij eergisteravond een mail heeft ontvangen van dhr. Wiertsema, die op de publieke tribune aanwezig is, en dhr. D. Bakker inzake de vaststellingsovereenkomst waarin het AB wordt verzocht om de brief van 16 juni 2022 van beide heren te beantwoorden. Indertijd heeft de secretaris, dhr. Swart, geantwoord dat onderzocht wordt of het AB inzage kan krijgen in de vaststellingsovereenkomst en dat aan de hand van wat daarin kan worden vastgesteld, dit verder zal worden besproken. De heren vragen nu inzage in de vaststellingsovereenkomst, maar dat kan sowieso niet gebeuren. Daar de brief te kort voor deze vergadering binnen kwam, kon die niet worden geagendeerd. Verder is de termijn voor de inzage van de overeenkomst, nog niet voorbij, want die loopt nog tot en met 6 juni a.s.

Na die termijn zal het DB bekijken of een vertrouwelijke vergadering nodig is en als een AB-lid dat wil, kan deze daartoe een verzoek indienen. Op dit moment is het antwoord aan de heren dat de vaststellingsovereenkomst niet openbaar is. De rest volgt na overleg in het DB.

Dhr. De Jong vraagt of de mail gericht was aan het DB of het AB.

Dhr. Rijzebol antwoordt dat de mail gericht was aan het AB.

Dhr. De Jong vraagt of de brief wordt geagendeerd voor de volgende vergadering en wat de reactie zal zijn.

Dhr. Rijzebol antwoordt dat voorlopig niet anders gereageerd kan worden dan te verklaren dat de vaststellingsovereenkomst nog ter inzage ligt voor AB-leden en dat deze geheim is.

3. Verslag van de vergadering van 16/12/2023 en 10/03/2023

Beide verslagen worden ongewijzigd vastgesteld

4. GR aangelegenheden

5.

a. Rapportage borgstelling

Dhr. Rijzebol neemt aan dat het AB inmiddels voldoende is geïnformeerd en concludeert dat niemand verder vragen wil stellen. De rapportage wordt voor kennisgeving aangenomen.

b. Rapportage dienstenvergoeding

De rapportage wordt voor kennisgeving aangenomen.

c. Rapportage havenmeester, inclusief presentatie (zie bij mededelingen, na agendapunt 2.a)

6. Aandeelhoudersaangelegenheden

a. Gronduitgifte SFP

Dhr. Zwart vraagt naar waar de afkorting voor staat.

Dhr. König antwoordt: Sustainable Fuel Production.

Dhr. Rijzebol concludeert dat het AB akkoord gaat met het voorstel tot uitgifte in ondererfpacht aan SFP.

b. Gronduitgifte DBG

Dhr. König informeert dat de DBG Bio Energy B.V. zich bezig houdt met de productie van biogas en meststoffen op een biologische manier van industrieel afval.

Dhr. Poucki vraagt hoe de periode van de erfpachtduur tot stand komt.

Dhr. König verklaart dat de sterke voorkeur van GSP uitgaat naar langdurige ondererfpacht. Uiteindelijk is pachtduur onderdeel van de onderhandeling met de klanten en dat heeft vaak met financiering te maken. Vooral bij kapitaalintensieve initiatieven is een langere pachtperiode voor de klant gunstiger.

Dhr. Sanders vult aan dat ook voor GSP een lange pachtduur gunstiger is daar ook GSP investeringen verricht en dat daartegenover langdurige pachtinkomsten belangrijk zijn.

Dhr. Zwart verzoekt om in de stukken afkortingen minstens één keer voluit te schrijven.

Dhr. Sanders zegt dat toe.

Dhr. König informeert dat DBG zich ook al heeft gepresenteerd in Borgsweer. De afkorting staat voor De Beer Güres.

Dhr. Rijzebol concludeert dat conform het voorstel wordt besloten.

c. Aandeelhoudersbesluit AWN

Dhr. Rijzebol bemerkt dat dit agendapunt niet op zijn agenda staat waarna dhr. Poelman informeert dat eergisteren een mail is rondgegaan met het voorstel de agenda met dit punt aan te vullen. Ook is onlangs de agenda in iBabs aangevuld. Op voorstel van mw. Mellies wordt besloten eerst een leespauze in te lassen waarna de behandeling wordt voortgezet.

Dhr. Rijzebol informeert dat het DB de vaststellingsovereenkomst met AWN heeft gecheckt en in orde heeft bevonden. Er staan geen onverwachte bijzonderheden in, zoals dhr. Dijkhuis heeft geconstateerd.

Mw. Klej vraagt of de genoemde onrendabele molens verdwijnen.

Dhr. König antwoordt dat de betreffende molens al weg zijn.

Dhr. Rijzebol constateert dat het AB conform het voorstel heeft besloten.

d. Jaarverslag Groningen Seaports NV

Dhr. Sanders informeert dat meer tijd en aandacht is besteed aan het Jaarverslag 2022 dan voorheen. Met tevredenheid wordt teruggekeken op het afgelopen jaar, zeker gezien het resultaat dat is behaald. Graag beantwoordt dhr. Sanders eventuele vragen.

Dhr. Kol dankt de Directie dat onderzoek is gedaan naar het personeel waaruit blijkt dat de medewerkers zeer tevreden zijn. Dat is van belang, want daardoor worden goede resultaten geboekt. Dhr. Kol refereert aan de spoofingaanvallen op GSP N.V. waarop actie is ondernomen. Hij vraagt of die actie succesvol is geweest.

Dhr. Sanders antwoordt dat met verhoogde aandacht tegen cyberaanvallen is opgetreden. Deze spoofingaanvallen vinden inderdaad plaats en tot op heden zijn deze goed afgeweerd. Er worden maatregelen genomen tegen de technieken en de manieren waarop buitenstaanders pogingen doen om de computerinfrastructuur binnen te dringen. Er zijn Security Officers in geschakeld om het kennisniveau up-to-date te maken in het bedrijf en er wordt een plan uitgerold om optimaal beschermd te zijn. Dat is een ratrace.

Dhr. Kol is blij met het feit dat er mensen op dit terrein in dienst zijn.

Dhr. Sanders benadrukt dat informatiebeveiliging blijvende en verhoogde aandacht heeft binnen GSP.

Dhr. Zwart vindt het Jaarverslag 2022 een mooi jaarverslag. Hij vraagt zich af hoe GSP dit jaarverslag publiekelijk onder de aandacht wil brengen. Wordt het ter inzage gelegd bij bibliotheken? Jammer is dat de kennis over GSP bij het publiek beperkt aanwezig is.

Dhr. Sanders antwoordt dat het jaarverslag ook op de website interactief zal worden uitgelicht. Hij neemt de suggestie mee om geprinte exemplaren te verspreiden. De komende jaren zal professioneler naar buiten worden getreden en daar hoort een Engelse versie bij.

Dhr. Zwart benadrukt het belang dat bibliotheken van jaarverslagen worden voorzien vanwege het grote aantal digibeten in de provincie.

Dhr. Sanders bedankt dhr. Zwart voor de suggestie.

Dhr. Kol vraagt naar het accountantsverslag dat hij niet in de stukken terugvond die bij de raad van Eemsmond waren ingediend. Is dat correct?

Dhr. Sanders antwoordt dat dit correct is, maar dat de verklaring er wel is.

Dhr. Poucki refereert aan de cijfers van werkgelegenheid, onderverdeeld in directe en indirecte

werkgelegenheid, en vraagt wat dat precies betekent.

Dhr. König antwoordt dat die cijfers verzameld worden door de Universiteit van Rotterdam in een onderzoek naar havens. Zij leveren getallen op basis van kengetallen ontleend aan CBS-statistieken. Voor een goede interpretatie moet men de achtergrond kennen. Zo worden alleen de mensen vermeld die werkzaam zijn in de gemeente Eemsdelta en Het Hogeland en niet mensen die buiten deze gemeenten wonen, maar toch bij GSP werken. Zo zijn er meer problemen rond deze cijfers. Al jarenlang wordt deze systematiek aangehouden en daardoor zijn deze cijfers vergelijkbaar met voorgaande jaren. Binnen de vijf grote havens is hierover regelmatig discussie.

Dhr. Sanders meldt dat de verleiding groot was om zelf cijfers te gaan verzamelen. Dan is de vraag voor anderen of die cijfers wel betrouwbaar zijn. Daarom heeft men hier van af gezien.

Dhr. De Jong acht het verslag goed geformuleerd. Hij heeft een aantal vragen. Er wordt verwezen naar de geïnduceerde bevingen en dat dit vragen oproept bij partijen, waarbij wordt doorverwezen naar de daartoe bevoegde instanties. De ervaring daarmee is niet altijd positief. Hoe is de follow-up vanuit deze organisatie? Is er dan goed contact met partijen?

De tweede kwestie. Er bestaat een structurele uitbreiding van de personele formatie in fte's, maar de verhoging van het budget daarvoor wordt niet zonder meer verklaard door de vermeerdering in fte's. Kan dit worden toegelicht?

Er is een mooi resultaat geboekt, mede door de transacties. Als er in de toekomst een minder goed resultaat wordt geboekt, wat is dan het effect op het bedrijf van de personeelsuitbreiding die een structureel karakter heeft?

Dhr. König gaat in op de bevingen. Bedrijven worden, waar nodig en gewenst, geholpen. Samen met de Provincie en het Waterschap ligt GSP overigens regelmatig in de clinch met de NAM over ontstane schades.

Dhr. Sanders gaat in op de toename in personeel. Vorig jaar was sprake van een wijziging in de organisatie waarin een aantal nieuwe mensen in het management is aangenomen. Dat zijn mensen met een hoger inkomen en dat is in de cijfers te zien. Belangrijk is de vraag of er sprake is van de nodige flexibiliteit om, als dat nodig is, terug te bewegen. Er wordt gekeken naar de markt en er worden elk vijf jaar projecties gemaakt. Belangrijk is steeds dat de organisatie op tijd klaar is voor een goede bedrijfsvoering. Dat wordt gezien als *investering* in plaats van dat wordt aangestuurd op een snelle op- of afschaling. Het gaat om de corebusiness waar mensen op sleutelposities worden aangenomen. GSP heeft ook te maken met uitstroom. Anders dan vijf jaar geleden kent GSP meer beweging. Het is nodig om te investeren in capaciteit.

Dhr. De Jong refereert aan 12 fte uitbreiding dat dan bijna € 200.000 per medewerker zou betekenen. Er zal sprake zijn van indexatie. Het is lastig om een en ander goed te interpreteren.

Dhr. Sanders merkt op dat sprake is van nog een ander effect. Met betrekking tot de personele regelingen is een voorziening genomen voor een afvloeiing. Ook dat speelt een rol en dat wordt ook in de jaarrekening vermeld, maar dat is een incidenteel effect. De grote lijn is dat de organisatie wordt opgeschaald om klaar te zijn voor de toekomst.

Dhr. Rijzebol vraagt het AB

- 1) het Jaarverslag (inclusief de Jaarrekening) van GSP N.V. over 2022 vast te stellen;
- 2) kwijting en decharge te verlenen aan de Directie van GSP N.V. voor het door hen gevoerde beleid;
- 3) kwijting en decharge te verlenen aan de Commissarissen voor het door hen in 2022 uitgeoefende toezicht;
- 4) het resultaat ad € 16.133.000,- toe te voegen aan de overige reserves,

en concludeert dat het AB aldus heeft besloten. Hij feliciteert de leden van de Directie en de Raad van Commissarissen met het behaalde resultaat.

7. Rondvraag

Dhr. König informeert dat de Eemshaven haar 50-jarig bestaan viert. Daar wordt op 7 juni aandacht aan besteed, maar op 10 juni is de open dag en er zijn 50 bedrijven die daaraan deelnemen. Niet al die bedrijven zijn op die dag open, want een deel daarvan is vertegenwoordigd in Nijlicht. Er is daarvoor een speciale website geopend: <https://www.eemshaven50jaar.nl>. Iedereen kan daarop zien wat er te doen is en men kan zich opgeven voor vaartochtjes, etc..

Dhr. Rijzebol richt zich tot José Mellies, zijn persoonlijke adviseur. Hij heeft indertijd een beroep op haar gedaan om werk te verrichten voor de GR en hij bekent medeplichtig te zijn aan de vele

werkzaamheden die zij op zijn verzoek heeft verricht. Genoten heeft hij van haar deskundigheid en bovendien, voor zover zij dat al niet was, is zij deskundig geworden. Ook namens de NV bedankt hij haar hartelijk en als blijk van grote waardering overhandigt hij haar een bos bloemen.

Sluiting

De vergadering wordt om 12:45 uur gesloten.

Voorstel aan het Algemeen Bestuur

Datum AB- vergadering: 14 juli 2023

Nummer: 2023GR20062023

Agendapunt:

Voor akkoord

Secretaris a.i.:

H.W. Poelman

Datum

23 juni 2023

paraaf

Onderwerp: jaarrekening 2022

Inleiding:

Het Algemeen Bestuur van het openbaar lichaam, stelt de jaarrekening vast in het jaar volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft. Het Dagelijks Bestuur dient de jaarrekening aan de toezichthouder te zenden, binnen twee weken na de vaststelling, doch uiterlijk 15 juli van het jaar volgende op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft (art. 58 Wgr).

Hierbij treft u de concept jaarrekening 2022 aan. Wij hebben dit concept ter informatie aan de deelnemers in de GR gezonden, samen met de concept begroting 2024.

Bij dit voorstel treft u de concept jaarrekening 2022 aan en het conceptaccountantsverslag van Eshuis registeraccountants BV. De controleverklaring is bijgevoegd. Deze verklaring maakt onderdeel uit van de jaarrekening.

Bij het opstellen van de rekening is ervoor gekozen om vast te houden aan de opbouw zoals die ook voorgaande jaren is geweest. Daarmee wordt de vergelijkbaarheid met voorgaande jaren vergroot.

Het resultaat over boekjaar 2022 bedraagt € 0, dat overeenkomt met het begrote resultaat 2022. In het Jaarverslag wordt goed en overzichtelijk melding gemaakt van actuele ontwikkelingen

In het accountantsverslag staan drie opmerkingen:

1. Inrichting nieuw rechtmatigheidsoordeel
2. Herijking staatssteuntoets.
3. Keuze in het kader van de WOO over actieve informatieplicht.

Aan de bovengenoemde opmerkingen wordt navolging gegeven.

Advies:

De concept jaarrekening 2022 vaststellen en zenden aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Mandaat: AB

Bijlage: Ontwerp jaarrekening 2022

ACCOUNTANTSVERSLAG 2022

Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Groningen Seaports

14 juli 2023

Concept

Per saldo persoonlijker

- Inhoudsopgave
- Samenvatting
- Analyse jaarrekening
- Controleverschillen
- Organisatie
- IT-audit
- Overig
- Bijlagen

Vertrouwelijk

Het algemeen bestuur van Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Groningen Seaports
T.a.v. mevrouw J. Mellies
Postbus 20004
9930 PA DELFZIJL

Behandeld door: drs. C.L. Willems RA & G.C. Helminck RA MSc EMA
Ons kenmerk: 1021963-2022-ACV
Datum: 14 juli 2023

Betreft: **[Concept] Accountantsverslag 2022**

Geachte bestuursleden,

Graag bieden wij u hierbij ons concept accountantsverslag met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2022 van de gemeenschappelijke regeling Havenschap Groningen Seaports (hierna: GR Havenschap Groningen Seaports) aan. Onze opdracht is uitgevoerd in overeenstemming met onze opdrachtbevestiging van 1 februari 2023. Dit verslag gaat in op onze belangrijkste bevindingen uit de controle van de jaarrekening 2022.

De jaarrekening 2022 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur van GR Havenschap Groningen Seaports. Wij hebben dit verslag op 28 maart 2023 besproken met de plaatsvervangend secretaris.

Wij bedanken de medewerkers van GR Havenschap Groningen Seaports voor de open en constructieve wijze van samenwerking bij het verrichten van onze controlewerkzaamheden en zijn vanzelfsprekend graag bereid een nadere toelichting te verstrekken.

Dit verslag is uitsluitend bestemd voor gebruik door het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur en mag niet door anderen worden gebruikt.

Met vriendelijke groet,

Eshuis Registeraccountants B.V.

drs. C.L. (Caroline) Willems RA

- Inhoudsopgave
- Samenvatting
- Analyse jaarrekening
- Controleverschillen
- Organisatie
- IT-audit
- Overig
- Bijlagen

Inhoudsopgave

→ Samenvatting	4
Dashboard accountantscontrole	5
Belangrijke risico's	6
→ Analyse jaarrekening	7
Inhoudelijke bevindingen	8
Financiële positie	12
→ Controleverschillen	13
→ Administratieve organisatie en interne beheersing	15
→ Overige onderwerpen	17
Overige onderwerpen	18
→ Bijlagen.....	19
Bijlage 1: Materialiteit.....	20
Bijlage 2: Onafhankelijkheid en ViO	21
Bijlage 3: Fraude.....	22
Bijlage 4: Beperking verspreidingskring	23

Samenvatting

Dashboard accountantscontrole

- Inhoudsopgave
- **Samenvatting**
- Analyse jaarrekening
- Controleverschillen
- Organisatie
- IT-audit
- Overig
- Bijlagen

Getrouwheid en rechtmatigheid

- Wij zijn voornemens om bij de jaarrekening 2022 van GR Havenschap Groningen Seaports een **XX** controleverklaring voor de rechtmatigheid en een **XX** controleverklaring voor getrouwheid.
- De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 18.000 respectievelijk € 54.000. De rapporteringstolerantie is bepaald op een absoluut bedrag van € 880, zowel voor fouten als voor onzekerheden.
- Wij hebben het door het management toegepaste proces met betrekking tot belangrijke verslaggevingspraktijken geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Wij zijn van mening dat de verslaggevingspraktijken en de toegepaste inschattingen redelijk zijn en consistent worden gebruikt.

Interne beheersing

- Wij hebben de kwaliteit van de interne organisatie en interne beheersing relevant voor de totstandkoming van de jaarrekening gecontroleerd. Wij hebben geconstateerd dat uw interne beheersing van voldoende kwaliteit is en aanknopingspunten biedt om een jaarrekeningcontrole uit te voeren.

Belangrijke aandachtspunten

- Wij doen u een aantal aanbevelingen over de inrichting van het nieuwe rechtmatigheidsoordeel en de wijze waarop governance daarin vervlochten kan worden.
- De staatssteuntoets zou herijkt worden, maar dit is tot op heden nog niet uitgevoerd.
- In de aankoop van een woning is de N.V. als koper opgetreden, terwijl op een later moment de GR het eigendom heeft verkregen.
- Vanuit de Wet Open Overheid heeft u een aantal keuzes te maken over de wijze waarop u omgaat met uw actieve informatieplicht.
- Er is door uw interne controle één ongecorrigeerd verschil geconstateerd (€ 1.550).

Financiële positie

- De financiële positie van de gemeenschappelijke regeling is op basis van de gestelde signaleringswaarden vanuit het BBV voldoende te noemen.
- Conform de afspraken over de structurering van het Havenschap is de omvang van het eigen vermogen van de gemeenschappelijke regeling jaarlijks gelijk, aangezien de gemeenschappelijke regeling jaarlijks een € 0 resultaat heeft.

- Inhoudsopgave
- **Samenvatting**
- Analyse jaarrekening
- Controleverschillen
- Organisatie
- IT-audit
- Overig
- Bijlagen

Belangrijke risico's

Post	Risico	Werkzaamheden	Conclusie
Het hiernaast genoemde risico ziet niet toe op een specifieke post, maar is op basis van onze controlestandaarden voorgeschreven bij iedere controle en de daaraan gekoppelde werkzaamheden dienen door ons uitgevoerd te worden.	Wij onderkennen het risico dat het management van de gemeenschappelijke regeling de interne beheersingsmaatregelen doorbreekt met als doel de financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling te beïnvloeden.	<ul style="list-style-type: none"> • Wij hebben de handmatige aanpassingen en correcties in de administratie over 2022 buiten de reguliere boekingsgang (zoals via het inkoopboek, verkoopboek en/of via het bankboek) gecontroleerd; • Wij hebben de besluiten en notulen doorgenomen. • Wij hebben vastgesteld dat de transacties uit hoofde van de bedrijfsactiviteiten onder de reguliere bedrijfsvoering vallen. • Wij hebben jaarrekeningposten met een schattingselement gecontroleerd. 	<ul style="list-style-type: none"> • Risico naar een aanvaardbaar niveau teruggebracht

KERNBOODSCHAPPEN

Analyse jaarrekening

- Inhoudsopgave
- Samenvatting
- [Analyse jaarrekening](#)
- Controleverschillen
- Organisatie
- Overig
- Bijlagen

Inhoudelijke bevindingen

De belangrijkste boodschappen voor het algemeen bestuur van GR Havenschap Groningen Seaports zijn:

Wij hebben de controle van de jaarrekening 2022 van GR Havenschap Groningen Seaports uitgevoerd en zijn voornemens een **XX** controleverklaring voor zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid te verstrekken. Dat houdt het volgende in:

- Naar ons oordeel geeft de jaarrekening 2022 van GR Havenschap Groningen Seaports een **XX** beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2022 als van de activa en passiva per 31 december 2022 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.
- Voorts zijn wij van oordeel dat de in de jaarrekening 2022 verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2022 in alle van materieel belang zijnde aspecten **XX** tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving.

→ De jaarstukken 2022 van uw gemeenschappelijke regeling bestaan uit:

- Het jaarverslag 2022 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen).
- De jaarrekening 2022 (balans met toelichting, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting).

In het onderdeel “programmaverantwoording” van het jaarverslag dient informatie te worden opgenomen met betrekking tot de vragen: wat hebben we gedaan, wat hebben we bereikt en wat heeft het gekost? De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (over o.a. weerstandsvermogen, bedrijfsvoering, etc.) het jaarverslag. Op basis van Nederlandse wetgeving en de Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden (NVCOS) 720 is de accountant verplicht bepaalde werkzaamheden uit te voeren met betrekking tot het jaarverslag en de andere informatie die in de jaarstukken is opgenomen. Als onderdeel van dit vereiste hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag de vereiste informatie bevat op basis van artikel 24 lid 2, artikel 25 en artikel 26 BBV.
- Wij hebben, voor zover wij kunnen beoordelen, vastgesteld dat de verklaringen van het dagelijks bestuur in het jaarverslag en de andere informatie zoals opgenomen in de jaarstukken verenigbaar zijn met de beweringen en verklaringen die in de jaarrekening zijn opgenomen.

- Inhoudsopgave
- Samenvatting
- [Analyse jaarrekening](#)
- Controleverschillen
- Organisatie
- Overig
- Bijlagen

- Wij hebben vastgesteld dat de verklaringen in het jaarverslag overeenstemmen met de resultaten van de uitgevoerde controlewerkzaamheden.

→ Wij hebben de in de jaarrekening 2022 van GR Havenschap Groningen Seaports opgenomen verantwoording inzake de Wet Normering Topinkomens (WNT) gecontroleerd met inachtneming van de Regeling Controleprotocol WNT 2022. Wij concluderen dat de in de jaarrekening 2022 opgenomen verantwoording met toelichting voldoet aan de daaraan te stellen eisen. Wij hebben tevens vastgesteld dat de (plaatsvervangend) secretaris terecht niet onder de definitie van topfunctionarissen valt en daarmee terecht niet is verantwoord in de WNT paragraaf in de jaarrekening.

Grondtransacties

Wij hebben specifieke aandacht besteed aan de uitgifte van gronden aan de N.V.. Vanwege de lage uitgifteprijs zijn de transacties deels niet materieel. De governance rondom de uitgifte dan wel verkoop van gronden is wel relevant. Wij hebben een deelwaarneming uitgevoerd op de uitgegeven en verkochte gronden en vastgesteld dat hier een besluit van het AB en DB onder ligt. Wij adviseren u om een interne controle op de uitgifte van gronden onderdeel te maken van uw verbijzonderde interne controle. Wij hebben begrepen dat u zich aan het oriënteren bent op de uitvoering van de rechtmatigheidscontrole 'nieuwe stijl' vanaf boekjaar 2023. De mandaatregeling is onderdeel van het normenkader. Er is alleen mandaat verleend aan de secretaris van de GR. Dat houdt in, dat alle andere beslissingen bij het AB en DB liggen. Wij adviseren u om te overwegen of beslissingen over uitgifte of verkoop van gronden ook expliciet deel uit moeten maken van het te toetsen normenkader. Wij adviseren u om dit te doen.

Staatssteuntoets

De GR verleent borgstellingen voor leningen die de N.V. afsluit. Bij de oprichting van de N.V. is een staatssteuntoets uitgevoerd op deze constructie. U heeft toen vastgelegd dat u voornemens bent om deze toets periodiek te herijken. Dit is tot op heden niet gebeurd. De borgstellingen blijven zich ontwikkelen zoals ook blijkt uit de informatievoorziening van de N.V. hierover. Wij adviseren u om de staatssteuntoets op korte termijn te actualiseren en deze actualisatie op gepaste intervallen opnieuw uit te voeren.

Aankoop woning

In de gemeenschappelijke regeling is de aankoop van een woning verantwoord voor een bedrag van € 300.000. Kadastraal ligt het eigendom bij de gemeenschappelijke regeling en het recht van erfpacht bij de N.V.. In de koopakte is de N.V. echter opgetreden als koper. Daarna is een tweede akte opgesteld tussen de GR en de N.V. waarmee de GR eigenaar is geworden en de N.V. het erfpachtrecht heeft verworven. De kadastrale verhoudingen zijn in december 2022 daarmee ook gewijzigd naar de huidige situatie. Wij hebben begrepen dat deze route is genomen vanwege een ingewikkeld aankooptraject. Wij brengen dit onder uw aandacht vanwege uw streven naar duidelijkheid in de governance rondom N.V. en GR ('wie doet wat').

- Inhoudsopgave
- Samenvatting
- [Analyse jaarrekening](#)
- Controleverschillen
- Organisatie
- Overig
- Bijlagen

Wet Open Overheid (Woo)

Op basis van deze nieuwe wet heeft u een actieve en passieve informatieplicht. U heeft in het jaarverslag 2022 hierover voor het eerst – conform de bepalingen van de wet – verantwoording afgelegd. In de komende jaren moet u deze informatieplicht verder vorm gaan geven. Daarbij is voor u een specifiek punt dat sommige van uw beraadslagingen geheim zijn of betrekking hebben op de N.V. en daarom niet openbaar zijn. Wij adviseren u om op basis van de Wet een beleid vorm te geven waarin u duidelijke richtlijnen voor uzelf vastlegt over de wijze waarop u invulling geeft aan de wet.

Nieuw rechtmatigheidsoordeel

U hebt afspraken gemaakt met een externe partij over het inrichten en uitvoeren van de verbijzonderde interne controle die de basis zal vormen voor het rechtmatigheidsoordeel 'nieuwe stijl' dat bij het dagelijks bestuur komt te liggen. De interne en externe regelgeving die op u van toepassing is, is zeer beperkt. Dat maakt het rechtmatigheidsoordeel ook overzichtelijk. U bent wel gehouden om over twee zaken vooraf te beslissen. Ten eerste de reikwijdte van het normenkader. Wij hebben u hierover al eerder in dit verslag een aanbeveling gedaan. Het normenkader omvat ook al die interne regelgeving die door het AB is vastgesteld. Wilt u aanvullende regelgeving toevoegen, dan moet dat via het AB.

Daarnaast moet u een keuze maken over de omvang van de materialiteit. U kunt deze op 1% houden of verhogen naar 2% of 3%. Door de afwezigheid van de secretaris zijn deze beslissingen nog niet genomen. Wij hebben begrepen dat de externe partij dit wel voor u aan het voorbereiden is. Wij adviseren u om deze formele stappen met de nieuwe secretaris ad interim of de vaste secretaris te completeren.

Bevindingen Europese aanbestedingen

Uit onze rechtmatigheidscontrole van uw aanbestedingen blijken geen afwijkingen uit hoofde van de Europese aanbestedingswet.

Vervanging secretaris

Uw vaste secretaris is langdurig ziek. U heeft een plaatsvervangend secretaris ad interim aangewezen. De secretaris heeft een belangrijke rol in de totstandkoming van het jaarverslag. De plaatsvervangend secretaris ad interim is echter veel minder bekend met de gemeenschappelijke regeling dan de vaste secretaris. Wij hebben met haar gesproken over het jaarverslag. In afwachting van een nieuwe secretaris of de terugkeer van de vaste secretaris is het jaarverslag zoveel mogelijk langs dezelfde lijnen als voorgaand jaar opgesteld, maar zijn geen innovaties of vernieuwingen toegepast. Het jaarverslag bevat alle verplichte informatie en is in dat opzicht volledig toereikend.

- Inhoudsopgave
- Samenvatting
- [Analyse jaarrekening](#)
- Controleverschillen
- Organisatie
- Overig
- Bijlagen

Begrotingsrechtmatigheid

U hebt als gemeenschappelijke regeling conform uw financiële verordening één programma in de begroting en de jaarrekening opgenomen. Zodoende toetsen wij het naleven van het budgetrecht van het algemeen bestuur op het niveau van het programma. Voor wat betreft begrotingsrechtmatigheid dienen de lasten beoordeeld te worden op het niveau van het genoemde programma.

Overzicht programma's (x € 1.000)

Programma	Begroting lasten	Rekening lasten	Saldo
Programma GR Havenschap Groningen Seaports	2.004	1.764	240

Wij merken op dat er voor wat betreft de lasten op het programma Programma GR Havenschap Groningen Seaports geen sprake is van een overschrijding. Daarmee concluderen wij dat het budgetrecht van het algemeen bestuur is nageleefd.

- Inhoudsopgave
- Samenvatting
- [Analyse jaarrekening](#)
- Controleverschillen
- Organisatie
- Overig
- Bijlagen

Financiële positie

In de Jaarstukken 2022 is in de 'Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing' het risicoprofiel van GR Havenschap Groningen Seaports geschetst, alsmede de wijze waarop het weerstandsvermogen is vormgegeven. In tegenstelling tot andere gemeenschappelijke regelingen is bij u het punt van aandacht niet het eigen vermogen of het weerstandsvermogen, aangezien u dit gefixeerd heeft op de boekwaarde van de deelneming en de lening. Voor uw GR gaat de discussie veel meer over welke risico's gelopen worden en hoe u deze afdekt.

De door u geïdentificeerde risico's zien op de belangrijkste uitdagingen waar uw GR voor staat. Wij merken op dat deze risico's al enige jaren hetzelfde zijn. Dat is logisch, omdat deze risico's direct voortvloeien uit de inrichting van de financiële afspraken van de GR en de N.V.. U staat echter ook bloot aan andere risico's die niet in het jaarverslag genoemd worden, namelijk het risico van claims en de risico's die voortvloeien uit een onjuiste toepassing van de governance structuur. Deze hoeft u niet te wegen in het weerstandsvermogen, dat is uiteraard aan u. Wij adviseren u om deze risico's wel onderdeel te maken van u risicomanagement en de interne (verbijzonderde) controle zoals reeds eerder aangehaald in dit verslag. U kunt naleving van de governance afspraken ook onderdeel maken van het normenkader van GR, voor zover deze afspraken een financiële impact hebben.

Controleverschillen

- Inhoudsopgave
- Samenvatting
- Analyse jaarrekening
- **Controleverschillen**
- Organisatie
- Overig
- Bijlagen

Gecorrigeerde en niet-gecorrigeerde fouten respectievelijk onzekerheden

Wij hebben de volgende gecorrigeerde en niet-gecorrigeerde fouten respectievelijk onzekerheden in de controle 2022 geconstateerd:

Gecorrigeerde controleverschillen	Bedrag in €
-	

De volgende verschillen zijn naar aanleiding van onze controle niet gecorrigeerd:

Niet gecorrigeerde controleverschillen	Bedrag in €
Nagekomen kosten over 2022 in 2023 waarvoor geen verplichting is opgenomen.	1.550

Wij hebben de resterende ongecorrigeerde controleverschillen als volgt geëvalueerd in relatie tot de door ons gehanteerde materialiteit om tot een oordeel voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid bij de jaarrekening 2022 te komen. De ongecorrigeerde fout is niet van invloed op het af te geven oordeel omdat deze niet materieel is. Wij zullen het dagelijks bestuur vragen om de ongecorrigeerde fout via de bevestiging bij de jaarrekening te accorderen.

Administratieve organisatie en interne beheersing

- Inhoudsopgave
- Samenvatting
- Analyse jaarrekening
- Controleverschillen
- **Organisatie**
- Overig
- Bijlagen

Administratieve organisatie en interne beheersing

Bevindingen interne beheersing

De gemeenschappelijke regeling is een kleine organisatie wat beperkingen in de interne beheersing met zich meebrengt.

Op basis van ons onderzoek melden wij u de volgende aandachtspunten:

- Boekingenvinden handmatig plaats, er wordt geen gebruik gemaakt van batch betalingen.
- Crediteurenstamgegevens worden niet vastgelegd in het financiële pakket (Dynamics) maar handmatig ingetoetst bij het uitvoeren van de betalingen.

Betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking

Overeenkomstig artikel 2:393, lid 4 van het Burgerlijk Wetboek zijn wij verplicht om onze bevindingen te rapporteren met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van uw geautomatiseerde gegevensverwerking. Onze controle heeft geen aangelegenheden geïdentificeerd die op dit gebied aan u gerapporteerd moeten worden, anders dan de waarnemingen zoals hiervoor besproken.

Overige onderwerpen

- Inhoudsopgave
- Samenvatting
- Analyse jaarrekening
- Controleverschillen
- Organisatie
- IT-audit
- Overig
- Bijlagen

Overige onderwerpen

Geen significante wijzigingen in de reikwijdte van de controle

De reikwijdte van onze controle staat omschreven in onze opdrachtbevestiging d.d. 1 februari 2023 en de door het algemeen bestuur vastgestelde controleverordening. Er is gedurende de controle geen sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle. Ook hebben zich geen wijzigingen voorgedaan in de reikwijdte.

Geen wijzigingen in significante verslaggevingsvoorschriften

Significante verslaggevingsgrondslagen en de toepassing hiervan zijn zeer belangrijk voor de presentatie van de financiële positie en de resultaten van de gemeenschappelijke regeling. Daarnaast vereisen zij van het management het toepassen van oordeelsvorming ten aanzien van moeilijke, subjectieve en complexe posities, vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van de gemeenschappelijke regeling zijn uiteengezet in de toelichting in de jaarrekening 2022. Wij hebben het door het management toegepaste proces met betrekking tot belangrijke verslaggevingspraktijken geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Wij zijn van mening dat de verslaggevingspraktijken en de toegepaste inschattingen redelijk zijn en consistent worden gebruikt.

Inschattingen door het management

In onze risicoanalyse en controleaanpak van de GR Havenschap Groningen Seaports hebben wij een significant risico aangemerkt dat betrekking heeft op inschattingen door het management. Conform onze controleaanpak hebben wij 'management override of controls' aangemerkt als significant risico.

Bijlagen

- Inhoudsopgave
- Samenvatting
- Analyse jaarrekening
- Controleverschillen
- Organisatie
- IT-audit
- Overig
- **Bijlagen**

Bijlage 1: Materialiteit

Controleaanpak en uitvoering controle

Wij hebben onze controlewerkzaamheden uitgevoerd in overeenstemming met de door ons voorgenomen controleaanpak. Dat houdt in dat wij onze controle voor een groot deel gegevensgericht hebben uitgevoerd.

Onze controleaanpak is onder andere gebaseerd op een adequate risicoanalyse. Wij hebben enkele gesprekken met ambtelijk medewerkers gevoerd over de binnen GR Havenschap Groningen Seaports intern toegepaste risicoanalyse, het werkprogramma en de aanpak van de te verrichten verbijzonderde interne controlewerkzaamheden.

Goedkeurings- en rapporteringstolerantie

Het algemeen bestuur bepaalt de goedkeuringstolerantie die de accountant bij zijn controle van de jaarrekening dient te hanteren. Normaliter wordt hiervoor de richtlijn op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) aangehouden, zo ook door GR Havenschap Groningen Seaports.

Op grond van de jaarrekening 2022 bedraagt de goedkeuringstolerantie voor fouten 1% van de totale lasten, inclusief dotaties aan de reserves, dat is afgerond € 18.000 en voor onzekerheden 3% van de totale lasten, inclusief dotaties aan de reserves, dat is afgerond € 54.000. Wordt deze goedkeuringstolerantie niet overschreden, dan kan een goedkeurende controleverklaring worden afgegeven. De goedkeuringstolerantie is een kwantitatieve maatstaf. De uiteindelijke oordeelsvorming is echter altijd een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen. De rapporteringstolerantie is door het algemeen bestuur bepaald op een absoluut bedrag van € 880 zowel voor fouten als voor onzekerheden.

- Inhoudsopgave
- Samenvatting
- Analyse jaarrekening
- Controleverschillen
- Organisatie
- IT-audit
- Overig
- **Bijlagen**

Bijlage 2: Onafhankelijkheid en ViO

Wij zijn onafhankelijk van GR Havenschap Groningen Seaports

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de “Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)” en vormen een belangrijk onderdeel van het ‘normenkader’ waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen de organisatie van Eshuis ingebed.

Ons zijn geen relaties bekend tussen Eshuis Registeraccountants B.V. en haar zuster- en of dochterondernemingen en de gemeenschappelijke regeling, die naar ons professionele oordeel mogelijk van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid.

Stelsel van waarborgen om onze onafhankelijke positie te waarborgen

Eshuis beschikt over een stelsel van maatregelen om haar onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Dit stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen. Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle partners en werknemers bij Eshuis.
- Procedures voor de organisatie van periodieke trainingen inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze partners en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

- Inhoudsopgave
- Samenvatting
- Analyse jaarrekening
- Controleverschillen
- Organisatie
- IT-audit
- Overig
- Bijlagen

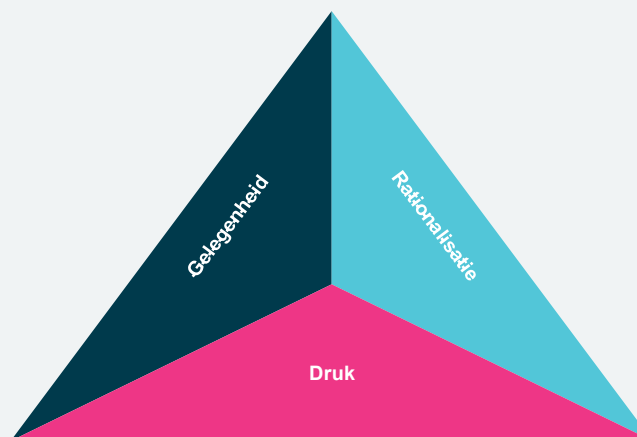
Bijlage 3: Fraude

De beoordeling door het dagelijks bestuur van het risico van materiële fouten de jaarrekening als gevolg van fraude of overtreding van wet- en regelgeving

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude en onjuistheden berust bij het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling. Het is de verantwoordelijkheid van de accountant om het risico te beoordelen dat de jaarrekening als gevolg van fraude, onjuistheden of verduistering van activa afwijkingen van materieel belang zou kunnen bevatten. Dit betreft een redelijke maar geen absolute mate van zekerheid, dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat, als gevolg van fraude of fouten. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet wordt ontdekt, groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

Indien wij bij een wettelijke controle gegevens of informatie verkrijgen die een redelijk vermoeden rechtvaardigen dat sprake is van fraude van materieel belang ten aanzien van de financiële verantwoording zijn wij, onder bepaalde omstandigheden, op grond van de WTA gehouden hiervan een melding te doen bij de KLPD.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, de ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Op basis van deze werkzaamheden zijn ons tijdens onze controle van de jaarrekening 2022 geen aanwijzingen van fraude gebleken. Bij onze bespreking van de controlebevindingen gaf u aan bewust te zijn van fraude en dat ook bij het dagelijks bestuur gedurende 2022 geen indicaties van fraude zijn gebleken.

- Inhoudsopgave
- Samenvatting
- Analyse jaarrekening
- Controleverschillen
- Organisatie
- IT-audit
- Overig
- Bijlagen

Bijlage 4: Beperking verspreidingskring

Beperkingen ten aanzien van de verspreiding

Dit verslag wordt aangeboden op basis van de veronderstelling dat het alleen bedoeld is ter informatie van de met governance belaste personen van de gemeenschappelijke regeling, dat er niet uit mag worden geciteerd en niet naar mag worden verwezen, geheel of gedeeltelijk, zonder onze voorafgaande schriftelijke toestemming en dat wij met betrekking tot het verslag geen enkele verantwoordelijkheid accepteren jegens enige daartoe.

Jaarstukken 2022

Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Groningen Seaports

Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Groningen Seaports

Handelskade Oost 1 • P.O. Box 20004 • 9930 PA Delfzijl • The Netherlands

Phone +31 (0)596 64 04 00 • a.swart@ groningen-seaports.com • www.groningen-seaports.com

Inhoudsopgave

1 Inleiding	3
2 Jaarverslag	5
2.1 Programmaverantwoording	11
2.2 Paragrafen	13
2.2.1 A. Lokale heffingen	13
2.2.2 B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	14
2.2.3 C. Onderhoud kapitaalgoederen	19
2.2.4 D. Financiering	19
2.2.5 E. Bedrijfsvoering	22
2.2.6 F. Verbonden partijen	23
2.2.7 G. Grondbeleid	27
2.2.8 H. Wet open overheid	28
3 Jaarrekening	29
3.1 Balans per 31 december 2022	29
3.2 Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het jaar 2022	31
3.3 Toelichtingen	32
3.3.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	32
3.3.2 Toelichting op de balans per 31 december 2022	36
3.3.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over 2022	45
3.3.4 Informatie Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)	47
3.3.5 Gebeurtenissen na balansdatum	50
3.3.6 Taakvelden	50

1 Inleiding

Voor u liggen de Jaarstukken 2022 van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Havenschap Groningen Seaports. De vaststelling van deze Jaarstukken is voorzien in de vergadering van het Algemeen Bestuur (AB) van 14 juli 2023.

Dit document is ingedeeld in twee delen:

- Jaarverslag (bestaande uit de programmaverantwoording en de paragrafen)
- Jaarrekening 2022

Verzelfstandiging Groningen Seaports

Per 1 januari 2013 is Groningen Seaports N.V. opgericht en zijn de activiteiten van de GR Havenschap Groningen Seaports ondergebracht in Groningen Seaports N.V. De GR Havenschap Groningen Seaports treedt op als aandeelhouder van Groningen Seaports N.V. en verstrekker van borgstellingen voor de financiering van Groningen Seaports N.V. Verder is de GR Havenschap Groningen Seaports belast met de uitvoering van de publieke taak. De uitvoering daarvan heeft de GR Havenschap Groningen Seaports neergelegd bij Groningen Seaports N.V. Afspraken over de rol en verantwoordelijkheidsverdeling tussen Groningen Seaports N.V. en de GR Havenschap Groningen Seaports zijn vastgelegd in een verzelfstandigingsovereenkomst.

Borgstelling door de GR Havenschap Groningen Seaports

Het AB heeft op 12 februari 2016 besloten dat de GR Havenschap Groningen Seaports voor een lange termijn (2033) borg staat voor de financiering van Groningen Seaports N.V. Hiertoe is een borgstellingsovereenkomst aangegaan met Groningen Seaports N.V, waarmee een 100% borgstelling wordt gerealiseerd voor de financiering van Groningen Seaports N.V. De borgstelling is nodig om zekerheden voor financiële instellingen die leningen verstrekken aan Groningen Seaports N.V. te realiseren. De maximale hoogte van de borgstelling is ten tijde van aangaan van de borgstellingsovereenkomst gebaseerd op geaccordeerde projecten, vervangingsinvesteringen en interne projecten, gezamenlijk met een maximum van € 268,1 mln en de bijstortingsverplichting van een derivaat (CSA) van € 84,5 mln¹.

Bij de verzelfstandiging zijn alle activa (gronden en infrastructuur) juridisch in eigendom gebleven van de GR Havenschap Groningen Seaports, zodat deze niet zonder tussenkomst van de GR Havenschap Groningen Seaports door Groningen Seaports N.V. kunnen worden ingezet als zekerheid.

¹ Overeenkomst houdende volledige borgstelling 12 februari 2016.

De wijze van borgstelling is getoetst op aspecten van staatssteun. Op basis van die toetsing is de conclusie getrokken dat de 100% borgstelling niet zal leiden tot ongeoorloofde staatssteun, zolang:

1. de financiering toeziet op reeds op de datum van verzelfstandiging geaccordeerde projecten en
2. hiervoor een marktconforme vergoeding wordt betaald door Groningen Seaports N.V.

De hoogte van de genoemde marktconforme vergoeding wordt in periodiek overleg tussen de GR Havenschap Groningen Seaports en Groningen Seaports N.V. (voorlopig) vastgesteld voor 1 juli van het lopende jaar. De definitieve vaststelling geschied na afloop van het boekjaar.

De GR Havenschap Groningen Seaports ontvangt voor de borgstelling een zogenaamde safe-harbour premie. Deze premie is opgebouwd uit een rentevergoeding en een vergoeding voor de beheerskosten van de GR Havenschap Groningen Seaports. De GR Havenschap Groningen Seaports is van mening dat nieuwe initiatieven van Groningen Seaports N.V. zoveel als mogelijk zelfstandig door de onderneming zelf moeten worden gefinancierd. In het geval de initiatieven een investering vragen van meer dan € 5,0 mln. is op basis van de statuten van de N.V. (art 15.3) instemming vereist van de GR Havenschap Groningen Seaports in zijn hoedanigheid van aandeelhouder van Groningen Seaports N.V. Zolang het borgstellingsplafond niet wordt overschreden kan overeen worden gekomen dat de GR Havenschap Groningen Seaports borg staat voor de lening die ten behoeve van die investering wordt aangetrokken.

Publieke taak

In de verzelfstandigingsovereenkomst is overeengekomen dat de GR Havenschap Groningen Seaports belast is met de uitvoering van de publieke taak. Daarmee wordt bedoeld het feitelijk (doen) uitvoeren van publieke taken binnen en in verband met het beheergebied van de GR Havenschap Groningen Seaports, voor zover verband houdende met nautisch beheer, de scheepvaart, de havens en vaarwegen en voor wat betreft de uitvoering van enig publiekrechtelijke taak van de GR Havenschap Groningen Seaports, de provincie Groningen, de gemeente Het Hogeland en/of de gemeente Eemsdelta. De uitvoering heeft de GR Havenschap Groningen Seaports neergelegd bij Groningen Seaports N.V. Jaarlijks betaalt de GR Havenschap Groningen Seaports hiervoor een dienstenvergoeding aan Groningen Seaports N.V.

2 Jaarverslag

Onderzoek doorontwikkeling organisatie Groningen seaports

In 2013 is de onderneming Groningen Seaports N.V. opgericht als resultaat van verzelfstandiging van taken die tot dat moment onder de verantwoordelijkheid van de GR Havenschap Groningen Seaports vielen. De rol van de GR Havenschap Groningen Seaports is daardoor gewijzigd in (onder andere) enig aandeelhouder van Groningen Seaports N.V. Om aan deze nieuwe rol goed uitvoering te kunnen geven is in 2016 een aandeelhoudersstrategie vastgesteld. Deze strategie is tot stand gekomen in samenwerking tussen de GR Havenschap Groningen Seaports, Groningen Seaports N.V. en de colleges, raden en staten die tezamen de GR Havenschap Groningen Seaports vormen. In de aandeelhoudersstrategie zijn enerzijds diverse doelen geformuleerd die de GR Havenschap Groningen Seaports met het aandeelhouderschap tracht te realiseren en anderzijds acties vastgesteld die beogen deze doelen te behalen.

De doelen uit de aandeelhouderstrategie zijn intussen vertaald in de bedrijfsstrategie van de deelneming (Groningen Seaports N.V.) en zijn bij de besluitvorming het afwegingskader voor de GR Havenschap Groningen Seaports. De activiteiten die in de aandeelhoudersstrategie zijn genoemd voor de GR Havenschap Groningen Seaports en de GR Havenschap Groningen Seaports en Groningen Seaports NV gezamenlijk, hebben vooral betrekking op het door ontwikkelen van de samenwerking tussen de deze entiteiten.

Bij het opstellen van de aandeelhoudersstrategie werd al geconstateerd dat de huidige structuur ook zijn knelpunten kent. Het AB heeft er op dat moment voor gekozen om geen directe formele wijzigingen door te voeren, maar wel open te staan voor een onderzoek naar verbetermogelijkheden in de governancestructuur Groningen Seaports. Een wezenlijke wijziging in de werkwijze vraagt een besluit van de deelnemers in de GR Havenschap Groningen Seaports, te weten de colleges, gemeenteraden en staten van de gemeenten Het Hogeland en Eemsdelta en de provincie Groningen.

In 2021 en 2022 zijn mede naar aanleiding van de eerdere aantijgingen over grondtransacties een tweetal onderzoeken uitgevoerd welke antwoord moesten geven op de volgende vragen:

- Formele regeling: hoe was sturing, controle en verantwoording voor 2013 geregeld en hoe is de governance met de oprichting van Groningen Seaports N.V. veranderd en ontwikkeld?
- Feitelijk functioneren: welke besluiten zijn op welk moment door welk orgaan genomen als het gaat over de aangehaalde grondtransacties? Op welke informatie is de besluitvorming gebaseerd? Welk deel van de besluitvorming heeft voor en welk deel heeft na de oprichting van Groningen Seaports N.V. plaatsgevonden?

- Beoordeling governance: zijn de besluiten genomen met inachtneming van de vigerende afspraken ten aanzien van sturing, controle, verantwoording en andere besluiten?

De uitkomsten van beide onderzoeken zijn inmiddels gerapporteerd. Beide rapporten bevelen zeer nadrukkelijk aan om de governance structuur te vereenvoudigen.

In het 2022 zijn verschillende stappen gezet door het AB en het DB om een beeld te krijgen van de huidige werking van de governance. Het rapport dat in juni 2022 door het bureau Necker van Naem is opgeleverd bevatte twee aanbevelingen waar het AB opvolging aan heeft gegeven. Allereerst heeft het AB de directeuren/ c.q. secretarissen van de participanten gevraagd een eerste informatieve niet-bindende schets te maken van een mogelijk toekomstige governance-structuur. Daarnaast heeft het AB de directie van de NV verzocht zich te beraden op een actualisering van de havenvisie. Naar verwachting zullen beide rapporten in 2023 een vervolg krijgen en zal het AB hierover een definitief besluit nemen.

Aandeelhoudersstrategie

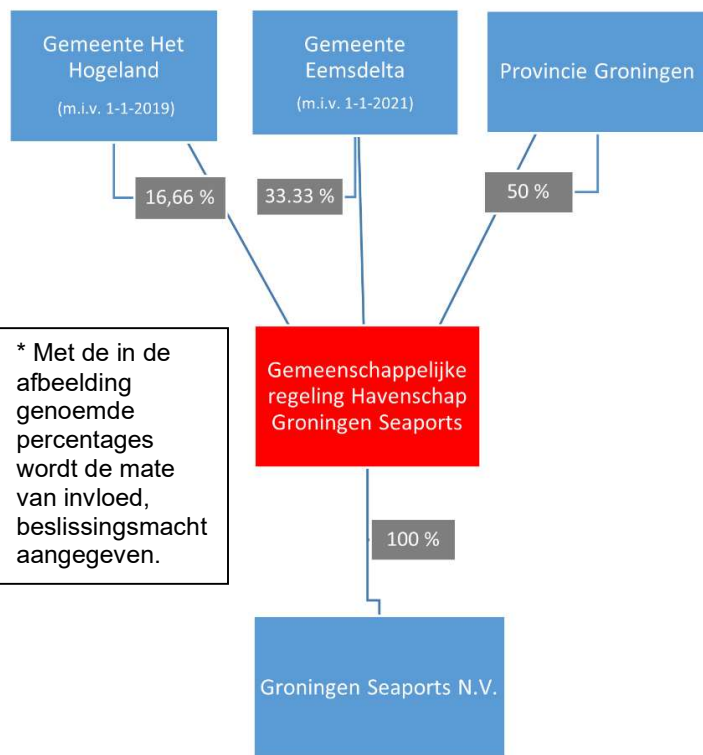
Eind 2016 heeft de GR Havenschap Groningen Seaports haar aandeelhoudersstrategie vastgesteld. Het doel van de aandeelhoudersstrategie is om ervoor te zorgen dat de beoogde effecten van de verzelfstandiging ook daadwerkelijk worden behaald. Deze strategie is in 2022 de basis geweest voor de besluitvorming van de GR Havenschap Groningen Seaports als aandeelhouder. De aandeelhoudersstrategie biedt een handvat voor de besluiten van de GR Havenschap Groningen Seaports als aandeelhouder van Groningen Seaports N.V. Het AB van de GR Havenschap Groningen Seaports is exclusief bevoegd om besluiten te nemen over de wijze waarop de stem op de aandelen wordt uitgebracht. Voorstellen die de GR Groningen Seaports heeft ontvangen als aandeelhouder zijn telkens door het AB aan de strategie getoetst alvorens een besluit wordt genomen over de wijze waarop de stem als aandeelhouder wordt uitgebracht. Dit gebeurt door middel van een vast format waarmee de voorstellen aan het AB worden aangeboden en de effecten van het besluit worden afgezet tegen de doelen uit de strategie.

Door Groningen Seaports N.V. worden bij het opstellen van rapportages, plannen en voorstellen aan de aandeelhouder, de doelen van de aandeelhoudersstrategie als uitgangspunt genomen en inzichtelijk gemaakt. De wijze waarop de N.V. invulling geeft aan de doelstellingen van de aandeelhouder is opgenomen in het bedrijfsplan van de Groningen Seaports N.V. Dit geeft de GR Havenschap Groningen Seaports extra aanknopingspunten om de koers van Groningen Seaports N.V. te blijven

toetsen. Groningen Seaports N.V. heeft de aandeelhoudersstrategie vertaald in het eigen beleid, zoals het Deelnemingenbeleid en het Gronduitgifte- en vestigingsbeleid.

Interne organisatie

De GR Havenschap Groningen Seaports is aangegaan door Provinciale Staten van Groningen,

* Met de in de afbeelding genoemde percentages wordt de mate van invloed, beslissingsmacht aangegeven.

Gedeputeerde Staten van Groningen en de colleges van burgemeester en wethouders en de gemeenteraden van de gemeenten Eemsdelta en Het Hogeland.

De gemeente Eemsdelta ontstond op 1 januari 2021 na een fusie van de gemeenten Appingedam, Delfzijl en Loppersum. De nieuwe gemeente maakt nu deel uit van de GR Havenschap Groningen Seaports zijnde de rechtsopvolger van de gemeente Delfzijl.

In de GR Havenschap Groningen Seaports vinden, behoudens het houden van de aandelen van Groningen Seaports N.V., verstrekken van financiering (langlopende lening) en borgstelling voor de financiering van Groningen Seaports N.V., geen activiteiten plaats. De GR Havenschap Groningen Seaports heeft geen personeel in dienst.

Het bestuurlijke proces en voorbereiding van de besluitvorming wordt gedaan door de secretaris van de GR Havenschap Groningen Seaports. Behalve dat de secretaris verantwoordelijk is voor de administratieve organisatie van de GR Havenschap Groningen Seaports, fungeert deze als adviseur van het bestuur en contactpersoon naar derden.

Zowel het AB, DB, als de voorzitter hebben diverse bevoegdheden gemandateerd aan de secretaris. Hierdoor kan de dagelijkse gang van zaken efficiënt verlopen.

Ook het afgelopen jaar heeft een deel van de vergaderingen van zowel de AB als het DB digitaal via het programma Microsoft Teams plaatsgevonden. Ook ambtelijke afstemming vond zo veel als mogelijk via de digitale weg plaats. De vergaderingen van het AB die digitaal hebben plaatsgevonden zijn live gestreamd via de website van de gemeente Het Hogeland. De vergaderingen moeten op grond van de Wet gemeenschappelijke regeling openbaar en toegankelijk zijn voor publiek. De Tijdelijke wet digitale beraadslaging en besluitvorming provincies, gemeenten, waterschappen en openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba schrijft voor aan welke vereisten digitale beraadslaging en besluitvorming moet voldoen. In hoofdstuk 4 van deze wet is geregeld dat tijdelijk mag worden afgeweken van de in de Wet gemeenschappelijke regelingen voorgeschreven fysiek te houden besluitvormende vergaderingen van het bestuur van een gemeenschappelijke regeling. Daarvoor in de plaats kan het bestuur in een digitale omgeving besluiten nemen, mits aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. Zo moet de openbaarheid worden geborgd door belangstellenden de mogelijkheid te bieden live mee te kijken. Ook moet elk lid van het bestuur afzonderlijk digitaal toegang hebben tot de vergadering en dienen leden zichtbaar en hoorbaar zijn, zodanig dat hun identiteit kan worden vastgesteld. Het AB heeft gebruik gemaakt van het programma Teams om te vergaderen. Bij aanvang van de vergadering heeft de voorzitter telkens de aanwezige leden opgeroepen en verzocht zich te identificeren door het uitspreken van zijn/haar naam, waarmee de identiteit kon worden vastgesteld. De secretaris hield vervolgens op basis van het aanwezigheidsoverzicht in de software bij dat ieder lid afzonderlijk was aangemeld. Daarmee werd aan de vereisten voor digitale besluitvorming voldaan.

Uitvoering publieke taak

In de statuten van Groningen Seaports N.V. is vastgelegd dat de havenmeester jaarlijks voor 1 maart verslag doet over de wijze waarop de publieke taken in het jaar daaraan voorafgaand zijn vervuld. De havenmeester is verantwoordelijk voor het toezicht op de haven en de havenwerken. Tevens is hij belast met het handhaven van de openbare orde en de veiligheid in de haven.

In april 2022 heeft het DB kennis genomen van de rapportage over 2021 van de havenmeester en deze ter informatie gezonden aan het AB.

Uit de rapportage komt naar voren dat zich een aantal incidenten hebben voorgedaan. In de Damsterhaven zijn de stoffelijke resten aangetroffen van een persoon die door de hulpdiensten is geborgen. Twee personen die per ongeluk te water raakten, raakten gewond.

In een enkel geval kon een bijna-aanvaring worden verhinderd en in andere gevallen is schade ontstaan door bijvoorbeeld te snel passeren. Ook is schade ontstaan door het breken van scheepstrossen. Oliemorsingen lijken helaas onvermijdelijk; wel is een afname te zien door de jaren heen.

Belangrijke ontwikkelingen

Holland Norway Lines

In april 2022 is de Holland Norway Lines gestart met een veerverbinding tussen de Eemshaven en Kristiansand. Een eigen ligplaats kon niet worden gerealiseerd in 2022, toch konden met behulp van het Nautisch Service Center alle geplande afvaarten doorgang vinden in 2022.

Eemshaven Energy Terminal

Door de oorlog tussen Rusland en Oekraïne, werd Groningen Seaports geconfronteerd met de komst van een LNG-terminal in de Eemshaven. Deze terminal, waarvan de realisatie maximale inspanningen van velen binnen de organisatie heeft gevraagd, is in recordtijd gebouwd. De korte doorlooptijd is mede mogelijk geweest door het gehele proces via semi permanent gemeerde schepen plaats te laten vinden. Het gas wordt in principe direct, via deze schepen, aan het openbare leidingennetwerk toegevoegd.

Zware lading kade Beatrixhaven

De zware lading kade in de Beatrixhaven blijkt in toenemende mate belangrijk te zijn voor verschillende gebruikers. Waar in eerste instantie HNL tijdelijk gebruik kon maken van deze kade, zijn met ingang van medio 2022 diverse contractpartners van Groningen Seaports N.V. meer en meer gebruik gaan maken van deze afmeerfaciliteit. Dit zal alleen maar toenemen. Het intensieve gebruik van deze kade trekt een zware wissel op de inventiviteit van de "crew" van het HCC. Naar verwachting zal de intensivering van het gebruik van deze kade in de toekomst maken dat er nauwelijks of geen ruimte is voor andere gebruikers.

Voor een meer gedetailleerde beschrijving van de werkzaamheden en resultaten van de publieke taken wordt verwezen naar de jaarlijkse rapportages van de havenmeester.

Sanctiebeleid Rusland

Door de inval van Rusland in de Oekraïne is er binnen Europa een sanctiebeleid gedefinieerd tegen dit land. Veel van de sancties hebben direct impact op de scheepvaart. Met name in het begin was het

zoeken welke maatregelen wel of niet genomen moesten of konden worden. Samen met de juridische afdeling van Groningen Seaports en regelmatig en veelvuldig overleg met collega havenmeesters en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, was het NSC in staat om op een adequate wijze invulling te geven aan het sanctiebeleid.

Havenverordening

Als gevolg van nieuwe regelgeving is de Havenverordening in december 2021 geactualiseerd en grotendeels in overeenstemming gebracht met de verordeningen van de grootste Nederlandse zeehavens (inwerkingtreding 1-1-2022). De Nederlandse zeehavens hebben in het verleden de afspraak gemaakt om de verordeningen zoveel mogelijk gelijkkluidend te laten zijn zodat schepen niet in iedere haven met andere regels geconfronteerd worden.

Consequentie van aansluiten bij de Amsterdamse/Rotterdamse verordeningen is dat een aantal niet-nautische bepalingen niet meer in de havenverordening is opgenomen. Denk hierbij aan parkeren in het beheersgebied of regels met betrekking tot het gebruik van openbare kade- en haventerreinen. Deze onderwerpen zullen zo nodig op een andere wijze worden geregeld.

De inhoud van de havenverordening is verder beperkt tot de publiekrechtelijke bevoegdheden die de GR Havenschap Groningen Seaports daadwerkelijk overgedragen heeft gekregen van haar deelnemers.

De havenverordening vervangt de havenbeheersverordening en het havenreglement uit 2014.

Verantwoording

Naast de oplevering van een jaarverslag en een jaarrekening worden er ook halfjaarlijkse tussenrapportages opgesteld. Halfjaarlijks verschijnt er een financiële rapportage van de GR Havenschap Groningen Seaports en een overzicht van de door Groningen Seaports N.V. onder de borgstelling vallende aangetrokken kasgeldleningen.

Met ingang van de controle van het boekjaar 2022 is na een aanbestedingsprocedure door het AB Eshuis Accountants en Adviseurs als accountant benoemd voor een periode van vier jaar. Boekjaar 2025 is het laatste jaar van dit contract. Wel is er een verlengingsoptie opgenomen met eenmalig een optie tot verlenging met 1 jaar (boekjaar 2026).

Situatie/oorlog in Oekraïne

Gedurende 2022 is er in Oekraïne een oorlog uitgebroken. De oorlog heeft invloed op de wereldeconomie en dus ook op de omgeving waarin de enige deelneming van de GR Groningen Seaports, Groningen Seaports N.V., opereert. Mogelijke risico's zouden bijvoorbeeld vermindering van scheepvaart(gerelateerde) opbrengsten en opbrengsten uit terreinen kunnen zijn. Groningen Seaports N.V. is zich ondanks de crisis blijven focussen op de afgesproken kerntaken. Dit betekent dat door Groningen Seaports N.V. is ingezet op het operationeel houden van de havens en havenactiviteiten, waardoor bedrijven in staat werden gesteld hun activiteiten te continueren, hetgeen dus ook gebeurde. De contacten met de bedrijven in het beheersgebied zijn ook in stand gebleven. De situatie/oorlog in Oekraïne heeft geen impact gehad op de (begrote) resultaten en liquiditeitspositie van de gemeenschappelijke regeling en haar deelneming Groningen Seaports N.V. De vooruitzichten voor de komende twaalf maanden zijn niet negatief bijgesteld door de gevolgen van de oorlog. GR Havenschap Groningen Seaports is in staat de risico's vanuit haar reguliere bedrijfsvoering op te vangen.

2.1 Programmaverantwoording

De enige activiteiten in de GR Havenschap Groningen Seaports, zijn de taken als aandeelhouder, borgsteller, financier (i.v.m. verstrekte langlopende leningen) en de uitvoering van de publieke taak. Daarom wordt één programma "Havenschap Groningen Seaports" geïdentificeerd.

Een onderverdeling in programma's met per programma de te realiseren doelstellingen en de hiervoor geraamde lasten en baten is bij de GR Havenschap Groningen Seaports niet relevant, omdat er bij de GR Havenschap Groningen Seaports geen sprake is van verschillende beleidsvelden waarvoor meetbare doelstellingen geformuleerd kunnen worden.

De voor een beleidsindicator relevante gegevens zijn gegeven de aard van de organisatie en activiteiten niet beschikbaar voor de GR Havenschap Groningen Seaports.

De Raambegroting 2022 is tijdens de vergadering van het AB van 2 juli 2021 vastgesteld. Het begrote resultaat bedraagt € 0. Het werkelijke resultaat bedraagt € 0.

Hierna wordt via de programmaverantwoording en de paragrafen verantwoording afgelegd over de realisatie van het bij de begroting 2022 voorgenomen beleid voor dat jaar.

Onderstaand is een overzicht van de baten en lasten opgenomen:

(bedragen x € 1.000,-)	Raming begrotingsjaar 2022	Realisatie begrotingsjaar 2022	Realisatie vorig begrotingsjaar
Programma GR Havenschap Groningen Seaports	Saldo	Saldo	Saldo
Baten	2.004	1.764	2.105
Lasten	2.004	1.764	2.105
Totaal saldo van baten en lasten	-	-	-

Voor de toelichting wordt verwezen naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten in paragraaf 3.3.3.

Algemene dekkingsmiddelen

Onderstaand is een overzicht van algemene dekkingsmiddelen opgenomen:

(bedragen x € 1.000,-)	Raming begrotingsjaar 2022	Realisatie begrotingsjaar 2022	Realisatie vorig begrotingsjaar
Programma GR Havenschap Groningen Seaports	Saldo	Saldo	Saldo
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	-	-	-
Algemene uitkeringen	-	-	-
Dividend	-	-	-
Saldo van de financieringsfunctie	1.344	1.104	1.445
Overige algemene dekkingsmiddelen	-	-	-
Totaal	1.344	1.104	1.445

Onvoorzien

Onderstaand is een overzicht van het gebruik van het geraamde bedrag voor onvoorzien opgenomen:

(bedragen x € 1.000,-)	Raming begrotingsjaar 2022	Realisatie begrotingsjaar 2022	Realisatie vorig begrotingsjaar
Programma GR Havenschap Groningen Seaports	Saldo	Saldo	Saldo
Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-
Totaal	-	-	-

2.2 Paragrafen

Op grond van het Besluit en Verantwoording (BBV) dient zowel in de begroting als in de jaarstukken een aantal afzonderlijke paragrafen te worden opgenomen. Hieronder zijn achtereenvolgens opgenomen de paragrafen:

- A. Lokale heffingen
- B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- C. Onderhoud kapitaalgoederen
- D. Financiering
- E. Bedrijfsvoering
- F. Verbonden partijen
- G. Grondbeleid
- H. Wet open overheid

2.2.1 A. Lokale heffingen

De GR Havenschap Groningen Seaports heeft de uitvoering van de publieke taken uitbesteed aan Groningen Seaports N.V. Voor de uitvoering van de publieke taken geldt het volgende:

Een van de taken is gericht op het vlot, veilig en efficiënt afhandelen van het scheepvaartverkeer en daardoor het waarborgen van de veiligheid van de havens in het beheergebied. Het Nautisch Service Centrum (NSC) fungeert hiertoe zowel intern als extern als opdrachtnemer. Het NSC, in casu de Havenmeester, beschikt over een zelfstandige bevoegdheid om, indien de omstandigheden dat in termen van veiligheid vereisen, op korte termijn naar eigen inzicht en volgens zelf gestelde prioriteiten te handelen. De Havenmeester dient daarbij te handelen binnen de kaders zoals vastgelegd in de door het AB van de GR Havenschap Groningen Seaports vastgestelde havenbeheersverordening. In de havenbeheersverordening worden de huisregels beschreven waar de scheepvaart zich aan moet houden in het gebied. Het belangrijkste doel is om de veiligheid te waarborgen in het gebied. De havenmeester is verantwoordelijk voor de uitvoering en de handhaving daarvan.

In de 'Algemene voorwaarden en tarieven 2022 Groningen Seaports N.V.' worden de tarieven nader toegelicht. De heffing en invordering is uitbesteed aan Groningen Seaports N.V. Op basis van artikel 9 van de dienstverleningsovereenkomst exploiteert Groningen Seaports N.V. de havens, daaronder begrepen de havenbekkens en de kades en is dientengevolge rechthebbende op de zeehavengelden en binnenhavengelden, en al de overige inkomsten in verband met de exploitatie van de havens, die van het gebruik van de havenbekkens en de kades daaronder begrepen. Thans is de verschuldigdheid en invordering daarvan ondermeer geregeld middels de Algemene Voorwaarden

2022. Zeehavengelden en binnenhavengelden, en alle andere inkomsten, hoe ook genaamd, die met de exploitatie verband houden (ontvangen kosten en rente daarover begrepen) worden voor zover deze niet rechtstreeks door Groningen Seaports N.V., maar door de GR van derden worden ontvangen, binnen 14 dagen na ontvangst daarvan door de GR aan Groningen Seaports N.V. voldaan. De GR Groningen Seaports doet daarbij verplicht afstand van eventuele verrekenings- en opschortingsrechten. De baten zijn daarmee voor rekening en risico van Groningen Seaports N.V. en niet verantwoord in de jaarstukken van de GR Havenschap Groningen Seaports.

2.2.2 B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Voor de beoordeling van de vraag of de GR Havenschap Groningen Seaports beschikt over een adequaat weerstandsvermogen moet een relatie worden gelegd tussen het risicoprofiel en de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit betreft middelen en mogelijkheden om niet begrote kosten die onverwachts en substantieel zijn te kunnen afdekken. Het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en risico's is dat de beschikbare weerstandscapaciteit minimaal gelijk is aan de boekwaarde van de deelneming en de verstrekte lening. Eventuele risico's worden ten laste van de beschikbare weerstandscapaciteit gebracht.

Risico's

Risico's bestaan voor de GR Havenschap Groningen Seaports uit:

1. Waardering van de 100%-deelneming in Groningen Seaports N.V.; dit betreft het risico dat de marktwaarde van de deelneming onder de verkrijgingsprijs en huidige boekwaarde (€ 198,1 mln.) komt te liggen. Op basis van het verschil tussen de intrinsieke waarde van het eigen vermogen van Groningen Seaports N.V. en de boekwaarde bij GR Havenschap Groningen Seaports wordt dit risico als laag ingeschat.
2. Waardering van de lening aan Groningen Seaports N.V.; dit betreft het risico dat de verstrekte lening ter hoogte van € 22,0 mln niet terugbetaald kan worden door Groningen Seaports N.V. Op basis van het verschil tussen de intrinsieke waarde van het eigen vermogen van Groningen Seaports N.V. en de boekwaarde van de deelneming in Groningen Seaports N.V. bij GR Havenschap Groningen Seaports wordt dit risico als laag ingeschat.
3. Borgstellingen voor Groningen Seaports N.V. te weten:
 - a. het risico dat aanspraak wordt gemaakt op de borgstelling (€ 268,0 mln.) die is verstrekt door de GR Havenschap Groningen Seaports aan Groningen Seaports N.V. ten behoeve van het aantrekken van vreemd vermogen, en

- b. het risico dat aanspraak wordt gemaakt op de borgstelling die is verstrekt door de GR Havenschap Groningen Seaports aan Groningen Seaports N.V. ten behoeve van het derivaat (met een nominale waarde van € 100,0 mln.) dat van de GR Havenschap Groningen Seaports is overgezet naar Groningen Seaports N.V. Bij afbouw van de borgstelling aan Groningen Seaports N.V. nemen bovenstaande risico's af. Op basis van het beschikbare weerstandsvermogen en de jaarlijks positieve kasstromen van Groningen Seaports N.V. wordt het risico als zeer laag ingeschat.
4. Naleving wet- en regelgeving; de risico's als gevolg van het eventueel niet naleven van wet- en regelgeving zijn gelet op de aard en omvang van de activiteiten van de GR Havenschap Groningen Seaports beperkt.
5. VPB-plicht; het risico dat de GR Havenschap Groningen Seaports vennootschapsbelasting verschuldigd is. Op basis van de uitgevoerde analyse is geconcludeerd dat door de GR Havenschap Groningen Seaports geen belastbare activiteiten worden uitgevoerd.

Afdekking risico's

Bovenstaande risico's worden als volgt afgedekt:

1. Ultimo 2022 bestaat de weerstandscapaciteit van de GR Havenschap Groningen Seaports uit een algemene reserve van € 219,9 mln. De weerstandscapaciteit is minimaal gelijk aan de waardering van de deelneming Groningen Seaports N.V. Dit is voldoende om een eventuele afwaardering van de deelneming te kunnen dekken.
2. Financiers zijn voor de financieringsbehoefte van Groningen Seaports N.V. niet bereid om zonder zekerheden leningen te verstrekken. Er is bij Groningen Seaports N.V. sprake van in omvang beperkte onderpanden, gezien het feit dat het juridische eigendom van de gronden in het beheersgebied bij de GR Havenschap Groningen Seaports ligt. Groningen Seaports N.V. is bij gebrek aan onderpanden niet in staat om zelfstandig voldoende zekerheden te verstrekken. Om die reden staat de GR Havenschap Groningen Seaports sinds de verzelfstandiging borg voor door Groningen Seaports N.V. aangetrokken financiering.

Op 12 februari 2016 is de herfinanciering van Groningen Seaports N.V. gerealiseerd en vastgelegd in de borgstellingsovereenkomst "overeenkomst houdende volledig geborgde financiering". De leningen die door de GR Havenschap Groningen Seaports voor de verzelfstandiging zijn aangetrokken voor de financiering van diverse projecten, zijn overgenomen door Groningen Seaports N.V. De GR Havenschap Groningen Seaports blijft borg staan voor de leningen voor zover deze betrekking hebben op projecten die geaccordeerd zijn voor de datum van verzelfstandiging. Op 15 juli 2019 heeft

Groningen Seaports N.V. de 7-jaars lening ad € 50 miljoen geherfinancierd, waarmee de borgstelling op deze lening is komen te vervallen.

Door Groningen Seaports N.V. zijn ten behoeve van de GR Havenschap Groningen Seaports zakelijke zekerheden verstrekt in de vorm van achtereenvolgens (i) het (voor)behouden van juridische eigendom (en daarmee de beschikkingsmacht) bij de levering van economische eigendom van de gronden betrekking hebbende op de onderneming aan Groningen Seaports N.V. (ii) een eerste recht van hypotheek op de aan Groningen Seaports N.V. toebehorende opstal- en erfpachtrechten, alsmede (iii) een eerste recht van pand op inkomsten uit hoofde van achtereenvolgens erfpacht, opstal en economisch eigendom.

Per 15 juli 2019 heeft Groningen Seaports N.V. de volgende zekerheden aan de BNG verstrekt:

- stil pandrecht, eerste rang, op alle bestaande en toekomstige (erfpacht) vorderingen van Groningen Seaports N.V. met alle daaraan verbonden afhankelijke rechten en nevenrechten op al haar bestaande en toekomstige debiteuren;
- het recht om hypotheek te vestigen op de thans en in de toekomst aan Groningen Seaports N.V. in eigendom toebehorende onroerende zaken en terreinen.

De waarde van de aan de GR Havenschap Groningen Seaports gegeven zekerheden bedroeg ten tijde van het opstellen van de borgstellingsovereenkomst op 12 februari 2016 bij benadering € 433 mln, terwijl de vordering van de GR Havenschap Groningen Seaports op Groningen Seaports N.V. circa € 22 mln. bedroeg.

Groningen Seaports N.V. investeert voornamelijk in duurzaam renderende ontwikkelingen in de haven, om zodoende een continue stroom aan inkomsten te genereren en zo de schuldenlast, waarvoor de GR Havenschap Groningen Seaports borg staat, te verlagen.

Gezien het investeringsprofiel van Groningen Seaports N.V. en de aard van de verstrekte zekerheden is het risico laag, dan wel nihil, dat de schuldenpositie van Groningen Seaports N.V. de door de GR Havenschap Groningen Seaports verstrekte zekerheden overstijgt.

3. Groningen Seaports N.V. rapporteert tweejaarlijks over het weerstandsvermogen van de onderneming. Het weerstandsvermogen (risicoreserve) van Groningen Seaports N.V. is de relatie tussen:
 - de waardering van de gronden en verstrekte zekerheden (weerstandscapaciteit);

- alle risico's van Groningen Seaports N.V. waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Op basis van de uitgevoerde analyse in 2021 is een benodigde weerstandscapaciteit berekend van € 23,3 mln. In 2019 was dit € 27,0 mln. Deze uitkomst kan worden gerelateerd aan het in de jaarrekening 2022 van Groningen Seaports N.V. gerapporteerde vermogen van € 283,0 mln. Het beschikbare weerstandsvermogen van Groningen Seaports N.V. is voldoende om de beschreven risico's af te dekken. Er heeft in 2022 geen hernieuwde rapportage plaatsgevonden.

In de borgstellingsovereenkomst tussen de GR Havenschap Groningen Seaports en Groningen Seaports N.V. is verder expliciet opgenomen dat sprake is van borgtocht en geen hoofdelijke verbondenheid, zodat de GR Havenschap Groningen Seaports pas aansprakelijk zal kunnen worden gehouden onder een borgtocht, indien en zodra Groningen Seaports N.V. in verzuim is met de voldoening van haar verplichtingen jegens de derde, de derde Groningen Seaports N.V. hierop heeft aangesproken en deze niet alsnog heeft voldaan casu quo heeft kunnen voldoen aan haar verplichtingen (i.e. het beginsel van subsidiariteit, ofwel 'getrapte aansprakelijkheid').

Op basis van het gevoerde beleid wordt op de langere termijn een verdere verlaging van de risico's voor de deelnemers in de GR Havenschap Groningen Seaports voorzien, waardoor het risicoprofiel voor de GR Havenschap Groningen Seaports en daarachter zijn deelnemers in de tijd verder zal afnemen.

4. Het proces van besluitvorming en afhandeling van besluiten is zodanig ingericht dat de risico's met in achtname van de beperkte activiteiten van de GR maximaal zijn geborgd

De beschikbare weerstandscapaciteit is afdoende om de bovenstaande risico's op te vangen indien deze zich allen zouden voordoen.

Kengetallen

In relatie tot de genoemde risico's zijn voor de GR Havenschap Groningen Seaports de volgende kengetallen toe te lichten:

1. Netto schuldquote
2. Solvabiliteitsratio
3. Grondexploitatie
4. Structurele exploitatieruimte
5. Belastingcapaciteit

1. Netto schuldquote

De GR Havenschap Groningen Seaports heeft een netto schuldquote van 11%.

Realisatie 2021: 9% en begroot 2022: 9%.

De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen bedraagt (per saldo een netto vordering) -/- 1.237%. Realisatie 2021: -/- 1.036% en begroot 2022: -/- 1.089%.

Berekening netto schuldquote: $(A+B+C-E-F-G) / H$

Berekening netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen: $(A+B+C-D-E-F-G) / H$

(bedragen x € 1.000,-)	2022	Begroting 2022	2021
A Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)	-	-	-
B Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	-	-	-
C Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	1.832	2.243	2.243
D Financiële activa (cf. art. 36 lid d, e en f)	22.006	22.006	22.006
E Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	1.641	2.100	2.019
F Liquide middelen (cf art. 40 BBV)	1	1	34
G Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	-	-	-
H. Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves))	1.764	2.004	2.105

2. Solvabiliteitsratio

De GR Havenschap Groningen Seaports heeft een solvabiliteit van 99,0% (EV/TV). Realisatie 2021: 98,9% De omvang van het eigen vermogen is voldoende om aan de financiële verplichtingen te voldoen.

3. Grondexploitatie

De in erfpacht uitgegeven gronden zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Gronden waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen, welke is gesteld op € 1 per hectare. Omdat de in erfpacht uitgegeven gronden niet classificeren als bouwgronden in exploitatie en de GR Havenschap Groningen Seaports eveneens niet beschikt over andere bouwgronden in exploitatie, is het kengetal grondexploitatie niet van toepassing.

4. Structurele exploitatieruimte

De GR Havenschap Groningen Seaports beschikt over voldoende structurele baten om haar structurele lasten te dekken. Er is geen sprake van incidentele baten of structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves. Het gerealiseerde totaal saldo van de baten en lasten bedraagt nihil. De realisatie 2022 en begroting 2022 vertonen hetzelfde beeld ten aanzien van de structurele exploitatieruimte.

5. Belastingcapaciteit

Het kengetal belastingcapaciteit zoals gedefinieerd voor provincies en gemeenten is niet van toepassing op de verantwoording van de GR Havenschap Groningen Seaports, daar de GR geen belastingen heft.

2.2.3 C. Onderhoud kapitaalgoederen

De gronden en de infrastructuur in het havengebied zijn het economisch eigendom van Groningen Seaports N.V. en het juridisch eigendom van de GR Havenschap Groningen Seaports. Omdat het economisch eigendom niet in handen is van de GR Havenschap Groningen Seaports, worden de activa niet op de balans van de GR Havenschap Groningen Seaports verantwoord. Het onderhoud van de kapitaalgoederen is de verantwoordelijkheid van Groningen Seaports N.V. Het gaat hierbij om het onderhoud van wegen, infrastructuur, riolering, water, groen en gebouwen. Om deze reden is de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen niet van toepassing op de GR Havenschap Groningen Seaports.

2.2.4 D. Financiering

Algemeen

De activa van de GR Havenschap Groningen Seaports van in totaal € 221,9 mln bestaan grotendeels uit een kapitaalverstrekking aan Groningen Seaports N.V. van € 198,1 mln. en uit een verstrekte lening uit hoofde van de inbreng per 1 januari 2013 aan Groningen Seaports N.V. van € 22,0 mln. Dit wordt grotendeels gefinancierd door middel van eigen vermogen.

In de verzelfstandigingsovereenkomst is afgesproken dat de financiering en derivaten zijn overgedragen aan Groningen Seaports N.V. Deze portefeuille kan niet geherfinancierd worden zonder dat garanties worden afgegeven. In een borgstelling- en dienstverleningsovereenkomst zijn afspraken hieromtrent vastgelegd. De borgstellingsovereenkomst van 12 februari 2016 vormt de basis voor de borgstelling vanuit de GR Havenschap Groningen Seaports ten behoeve van Groningen Seaports N.V. Doordat de GR Havenschap Groningen Seaports geen externe leningen heeft is voldaan aan de kasgeldlimiet en renterisiconorm.

Jaarlijkse rapportage

Groningen Seaports N.V. zal de GR Havenschap Groningen Seaports jaarlijks, uiterlijk vóór 15 mei van elk kalenderjaar en voorts telkens wanneer de GR Havenschap Groningen Seaports daarom verzoekt, aan de GR Havenschap Groningen Seaports N.V. inzicht geven in:

1. De omvang van de financieringsbehoefte respectievelijk de financieringscurve in relatie tot het borgtochtenplafond;
2. De aard en omvang van de geldleningen waarvan de looptijd eindigt in het lopende en komende boekjaar en die geherfinancierd moeten worden;
3. De omvang van de geldleningen waarvoor borgtochten zijn afgegeven in relatie tot geldleningen waarvoor de GR Havenschap Groningen Seaports geen borgtochten heeft afgegeven; en
4. De aard en omvang van zekerheden die door Groningen Seaports N.V. aan derden zijn verstrekt.

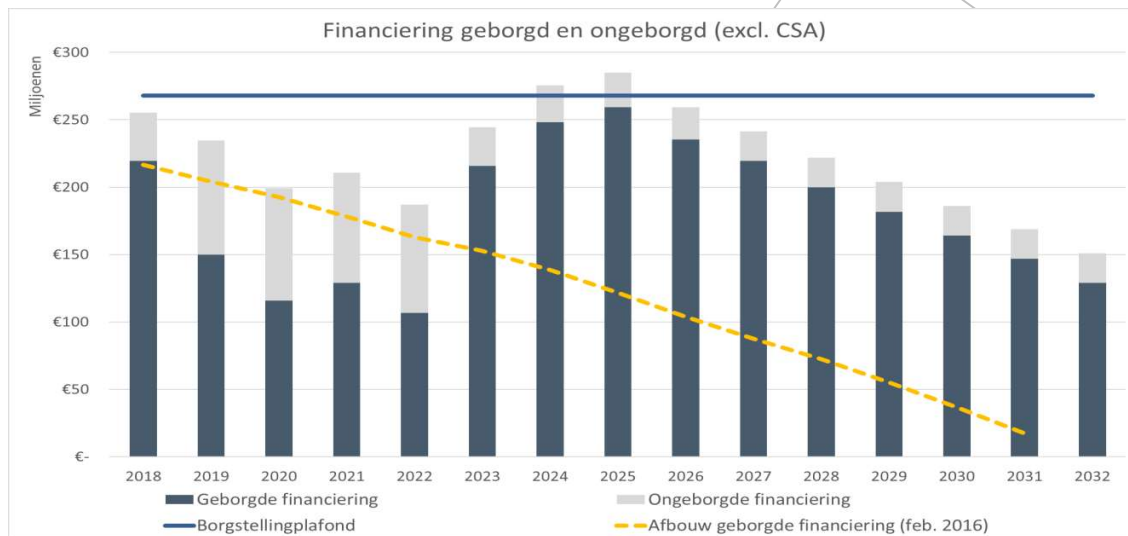
In de borgstellingsovereenkomst van 12 februari 2016 is overeengekomen dat de GR Havenschap Groningen Seaports 100% borg staat voor financiering van Groningen Seaports N.V. voor de projecten waarover voor de verzelfstandiging een besluit is genomen. Daarnaast kan de GR Groningen Seaports op verzoek borg staan voor andere door Groningen Seaports N.V. aan te trekken kredieten.

Intussen investeert Groningen Seaports N.V. ook door gebruik te maken van een financieringsfaciliteit die niet onder de borgstelling valt. Dit sluit aan op de doelstellingen van de GR Havenschap Groningen Seaports als het gaat om te streven naar zelfstandige financiering door Groningen Seaports N.V. Groningen Seaports N.V. heeft daartoe met haar financiers gewerkt aan een financieringsarrangement waarbij (een deel van) de investeringen separaat zullen worden gefinancierd buiten de geborgde financiering.

Borgstellingsplafond

De lange termijn financiering van Groningen Seaports N.V. is begin 2016 geëffectueerd.

De geborgde financiering, zoals weergegeven in onderstaande grafiek, is overgenomen uit het bedrijfsplan 2023-2027 van Groningen Seaports N.V. Dit bedrijfsplan is op 16 december 2022 vastgesteld.

Het borgstellingplafond is gesteld op € 268 miljoen, de verwachte geborgde financiering blijft ruim onder dit plafond. In 2016 is afgesproken om in de loop van de tijd de borgstelling af te bouwen, over deze afbouw zijn geen harde afspraken gemaakt en is bovenstaande geel gearceerde lijn als mogelijke afbouw geschetst. In deze voorgestelde afbouw is echter onvoldoende rekening gehouden met nieuwe investeringen en is uitgegaan van de mogelijkheid tot het aantrekken van ongeborgde financiering, terwijl de benodigde zekerheden daarvoor bij de GR Havenschap Groningen Seaports liggen.

Het gebruik van financiering onder de borgstelling is het gevolg van de oplopende financieringsbehoefte door de toegenomen verwachte investeringen in onder andere Heveskes, ontwikkeling van terreinen op Oosterhorn Zuid en de ontwikkeling van het terrein en de kade op Energypark. Ook na 2027 zijn additionele investeringen te verwachten, maar deze zullen in omvang een stuk lager liggen. De toenemende operationele kasstromen zullen voor een afbouw van de financiering zorgen, de verwachting is dat vanaf 2026 de financiering kan worden afgebouwd.

Op het moment dat in de komende jaren nieuwe langlopende financiering (naar verwachting in 2023 of 2024) zal worden aangetrokken, dienen hierover nadere afspraken tussen de GR Groningen Seaports en Groningen Seaports N.V. worden gemaakt.

Het renterisico is tot 2042 middels het derivaat afgedekt voor € 100,0 mln. Het beschikbaarheidsrisico is afgedekt met twee roll-over-faciliteiten van € 50,0 mln voor termijnen van 10 en 12 jaar. Voor het overige deel van de geborgde financiering wordt een kasgeldlening aangetrokken op basis van de voortschrijdende 12-maandsprognose. De GR Havenschap Groningen Seaports staat thans borg voor een leenarrangement van maximaal van € 215,0 mln. bij de BNG. Dit valt ruim binnen de afspraak tussen de GR Havenschap Groningen Seaports en Groningen Seaports N.V.

De leningen van Groningen Seaports N.V. welke door GR Havenschap Groningen Seaports zijn geborgd, betreffen:

(bedragen x € 1.000,-)	Aard van de borgstelling	Einddatum geldlening	Bedrag per 31-12-2022	Bedrag per 31-12-2021
Kasgeldfaciliteit (A124400.1)	Borgstelling t.b.v. financieringsbehoefte	-	-	29.000
Roll-over-faciliteit 12 jaars (A012400.5)	Borgstelling t.b.v. financieringsbehoefte	3-1-2028	50.000	50.000
Roll-over-faciliteit 10 jaars (A012402)	Borgstelling t.b.v. financieringsbehoefte	2-1-2026	50.000	50.000
Kasgeld bijstortingsverplichting derivaat (A12402)	Borgstelling t.b.v. financieringsbehoefte	3-1-2023	3.700	55.600
Totaal			103.700	184.600

De ultimo 2021 en 2022 door GR Havenschap Groningen Seaports geborgde leningen van Groningen Seaports N.V. zijn lager dan het maximum in de overeenkomsten tussen:

- GR Havenschap Groningen Seaports en Groningen Seaports N.V.:
 - o Maximum geborgde leningen van 268,1 mln.
 - o Bijstortingsverplichting van een derivaat (CSA) van € 84,5 mln
- GR Havenschap Groningen Seaports en de BNG (€ 215,0 mln).

2.2.5 E. Bedrijfsvoering

In de GR Havenschap Groningen Seaports vinden, behoudens de borgstelling, geen activiteiten plaats. De GR Havenschap Groningen Seaports heeft geen personeel in dienst.

Het bestuurlijke proces en voorbereiding van de besluitvorming wordt gedaan door de secretaris van de GR Havenschap Groningen Seaports. Behalve dat de secretaris verantwoordelijk is voor de administratieve organisatie van de GR Havenschap Groningen Seaports, fungeert deze als adviseur van het bestuur en contactpersoon naar derden.

Door de beperkte omvang van de organisatie heeft de GR Havenschap Groningen Seaports nog geen Functionaris gegevensbescherming benoemd. Op grond van artikel 37 van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) is dit een verplichting voor overheidsinstanties en publieke organisaties. Bij besluit van 27 oktober 2021 heeft het DB Gedeputeerde Staten van Groningen verzocht om hierin ondersteuning te bieden. De provincie Groningen heeft de GR in 2021 een aanbod gedaan (tijdelijke) ondersteuning te leveren in de vorm van een Functionaris Gegevensbescherming en een privacy-officer. Momenteel wordt gewerkt aan het effectueren van dit aanbod.

Vanaf boekjaar 2023 zijn gemeenschappelijke regelingen verplicht een rechtmatigheidsverantwoording op te stellen, die zal worden opgenomen in de jaarrekening. Voor de uitvoering van de interne controlewerkzaamheden van deze rechtmatigheidsverantwoording is de ondersteuning van Deloitte onder verantwoordelijkheid van het DB gevraagd. Deloitte heeft de GR in 2023 een aanbod gedaan ondersteuning te leveren bij het uitvoeren van de interne controle. Momenteel wordt gewerkt aan het effectueren van dit aanbod.

Zowel het AB, het DB, als de voorzitter hebben diverse bevoegdheden gemandateerd aan de secretaris. Hierdoor kan de dagelijkse gang van zaken efficiënt verlopen. De administratieve organisatie van de GR Havenschap Groningen Seaports staat los van de organisatie van Groningen Seaports N.V.

De coördinatie en uitvoering van de werkzaamheden door en ten behoeve van de organisatie van de GR Havenschap Groningen Seaports liggen bij de secretaris. Voor specifieke en complexe vraagstukken wordt externe deskundigheid ingehuurd. Zo wordt het opstellen van de begroting en de jaarrekening uitgevoerd door een derde partij. Administratieve ondersteuning wordt op verzoek verricht door medewerkers van Groningen Seaports N.V.

Voor de werkzaamheden die Groningen Seaports N.V. ten behoeve van de GR Havenschap Groningen Seaports uitvoert, wordt een beheervergoeding berekend.

2.2.6 F. Verbonden partijen

Verbonden partij betreft alleen Groningen Seaports N.V. waar de GR Havenschap Groningen Seaports 100% (ultimo 2021: eveneens 100%) aandeelhouder in is. De verkrijgingsprijs van de deelneming bedraagt € 198,1 mln.

De GR Havenschap Groningen Seaports staat borg voor Groningen Seaports N.V., zie paragraaf Financiering. Periodiek wordt door Groningen Seaports N.V. gerapporteerd over de ontwikkelingen in de financiële positie en de ontwikkelingen van de vreemd vermogenspositie ten opzichte van de borgstellingscurve.

Aandeelhoudersstrategie

Op 25 oktober 2016 heeft het AB de aandeelhouderstrategie vastgesteld. Hiermee zijn de uitgangspunten voor het beleid van de GR Havenschap Groningen Seaports als aandeelhouder vastgelegd. De reden voor het opstellen van de strategie is dat alle bedrijfsmatige en publieke activiteiten van de GR Havenschap Groningen Seaports zijn ondergebracht bij Groningen Seaports N.V. De GR Havenschap Groningen Seaports is enig aandeelhouder. In deze constellatie kunnen de belangen van beide partijen uiteenlopen, daarom is besloten een aandeelhouderstrategie op te stellen waarmee Groningen Seaports N.V. de ruimte heeft te ondernemen en waarmee de aandeelhoudersbelangen van de GR Havenschap Groningen Seaports (en daarmee de daarin deelnemende overheden) zijn geborgd.

De strategie is tot stand gekomen op basis van gesprekken met diverse betrokkenen. Met behulp van de door Groningen Seaports N.V. ter beschikking gestelde gegevens zijn analyses gemaakt van de bedrijfsvoering, maar ook van de economische, maatschappelijke en bestuurlijke omgeving waarin het bedrijf zich beweegt.

Het doel van de aandeelhouderstrategie is het hebben van een handvat waaraan het strategisch beleid van Groningen Seaports N.V. getoetst kan worden, zodanig dat het publieke belang van de aandeelhouder geborgd wordt. Deze publieke belangen zijn, naast de wettelijke taken van de havenmeester die bij Groningen Seaports N.V. zijn neergelegd:

1. Economische ontwikkeling en werkgelegenheid; en
2. Duurzaamheid.

Deze algemene uitgangspunten zijn in de strategie ook nader gespecificeerd, te weten:

- Ad.1. Gemiddelde groei van werkgelegenheid van 2% per jaar;
- Ad.2. 40% CO₂ reductie tussen 2015 en 2030.

Het is de bedoeling dat Groningen Seaports N.V. in zijn meerjarenbegrotingen en verantwoording rekenschap geeft van de wijze waarop zij werkt aan deze doelstellingen. De strategie biedt

hiervoor handvatten. De wijze waarop de N.V. invulling geeft aan de doelstellingen van de aandeelhouder wordt jaarlijks in het bedrijfsplan van de Groningen Seaports N.V. verwoord. Dit geeft de GR Havenschap Groningen Seaports extra handvatten om de koers van Groningen Seaports N.V. te blijven toetsen. Verder heeft Groningen Seaports N.V. invulling gegeven aan de kaderstellende aandeelhouderstrategie van de GR Havenschap Groningen Seaports door vaststelling van (bijgestelde) beleidsdocumenten:

- Deelnemingenbeleid;
- Gronduitgifte- en vestigingsbeleid.

Met de aandeelhoudersstrategie is tevens aangegeven dat de met de verzelfstandiging beoogde risicobeperking niet in gevaar mag komen. Dit wordt voor een groot deel bereikt doordat Groningen Seaports N.V. zich op basis van deze strategie alleen met haar kerntaken mag bezig houden. Om te bepalen of een activiteit een kerntaak is, zijn vijf 'toetsingscriteria' opgenomen. Bij iedere business case zou expliciet de afweging moeten worden gemaakt of een project binnen de scope past op basis van:

- De bijdrage aan doelstellingen en rendementseisen van de aandeelhouders;
- Passend in het beheersgebied van Groningen Seaports;
- Het risicoprofiel van het project bezien in het licht van de bestaande kerntaken van Groningen Seaports;
- De beschikbaarheid van benodigde competenties voor het project binnen de organisatie van Groningen Seaports;
- De vraag of marktpartijen het betreffende project ook zouden kunnen oppakken.

Deze uitgangspunten vormen de basis voor het deelnemingenbeleid dat door Groningen Seaports N.V. gevoerd moet worden.

Corporate governance

Hoewel een aandeelhouderstrategie zich primair richt op de wijze waarop de aandeelhouder sturing geeft, wordt in deze strategie nadrukkelijk ook aandacht geschonken aan de governance van zowel Groningen Seaports N.V. als de GR Havenschap Groningen Seaports; dus de aandeelhouder zelf.

Het blijft een continu aandachtspunt voor de GR Havenschap Groningen Seaports en haar deelnemers om te werken aan de best passende governance structuur. De governance moet zijn ingegeven door de wijze waarop de balans van zelfstandigheid, transparantie, slagkracht en financiële afhankelijkheid er uit ziet en komt te zien.

Net als in ieder ander bedrijf heeft de GR Havenschap Groningen Seaports in zijn hoedanigheid van aandeelhouder invloed op ingrijpende gebeurtenissen binnen de vennootschap. Daarnaast is er via de statuten een behoorlijke mate van invloed op het beleid, o.a. door middel van het vaststellen van strategische plannen, benoeming en ontslag van bestuurders en RvC en zeggenschap over investeringen en andere financiële commitments boven € 5,0 mln.

De GR Havenschap Groningen Seaports vormt een extra laag in de communicatie tussen overheden en Groningen Seaports N.V. en vervult daarbij tevens meer rollen dan uitsluitend die van aandeelhouder.

In 2021 is een opdracht tot onderzoek verstrekt om te bezien of er verbeteringen mogelijk zijn in de governance, vanzelfsprekend met inachtneming van de gestelde doelen. In het tweede kwartaal van 2022 is dit onderzoek opgeleverd. Dit rapport, het rapport over onderzoek grondtransacties en de vervolgoopdrachten die daaruit voortvloeiden zullen naar verwachting in 2023 in zijn geheel worden beschouwd en kan besloten worden over eventuele aanpassingen in de governance-structuur.

Kerngegevens:

Naam:	Groningen Seaports N.V.
Vestigingsplaats:	Delfzijl
Belang:	GR Havenschap Groningen Seaports heeft op 31 december 2021 en 2022 een 100% belang in de aandelen van Groningen Seaports N.V.
Openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt:	De vennootschap heeft als doel: <ol style="list-style-type: none"> 1. Het beheren, ontwikkelen en exploiteren van de havens te Delfzijl en de Eemshaven met bijbehorende haventerreinen; 2. Het beheren, ontwikkelen en exploiteren van niet havengebonden terreinen; 3. Het ondersteunen van de GR Havenschap Groningen Seaports bij haar taken; en 4. Het verrichten of doen verrichten van alle andere werkzaamheden op industrieel, commercieel en financieel gebied;

	5. Alles in de ruimste zin van het woord. Voorts heeft de vennootschap ten doel om door (nieuwe) vormen van financiering kansrijke ontwikkelingen in het haven- en industriegebied mogelijk te maken of te bespoedigen.
Veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de GR Havenschap Groningen Seaports in de verbonden partij heeft:	Geen.
Eigen vermogen:	31 december 2021: € 266,9 mln * 31 december 2022: € 283,0 mln *
Vreemd vermogen (incl. voorzieningen):	31 december 2021: € 284,9 mln * 31 december 2022: € 200,7 mln *
Resultaat boekjaar:	2021: € 6,1 mln * 2022: € 16,1 mln *
Risico's met betrekking tot de deelneming	Voor de risico's met betrekking tot de deelneming in Groningen Seaports N.V. wordt verwezen naar paragraaf 2.2.2 inzake het weerstandsvermogen en risicobeheersing.

(*) Cijfers zijn ontleend aan de jaarrekening 2022 van Groningen Seaports N.V.

2.2.7 G. Grondbeleid

Met de verzelfstandiging van Groningen Seaports N.V. is besloten het juridische eigendom van de gronden bij de GR Havenschap Groningen Seaports te laten berusten. Het economische eigendom is bij de verzelfstandiging door het vestigen van rechten op erfpacht op de gronden, ingebracht in Groningen Seaports N.V. Het aan- en verkoopbeleid van Groninger Seaports N.V. is de uitwerking van de kaders zoals vastgelegd in de aandeelhoudersstrategie van GR Havenschap Groningen Seaports. Voor de terreinen die door de GR Havenschap Groningen Seaports namens Groninger Seaports N.V. zijn aangekocht ná de verzelfstandiging, geldt ook dat het juridische eigendom van de gronden bij de GR Havenschap Groningen Seaports berust en het economisch eigendom is overgedragen van de GR Havenschap Groningen Seaports naar Groninger Seaports N.V. Voor het deel van de gronden waarop nog geen erfpacht recht is gevestigd, geldt dat de economische voor- en

nadelen door GR Havenschap Groningen Seaports eveneens zijn overgedragen aan Groningen Seaports NV. Deze gronden worden dientengevolge ook verantwoord in de jaarrekening van Groningen Seaports NV.

Deze gronden kunnen door Groningen Seaports N.V. in ondererfpacht worden uitgegeven dan wel worden verkocht in samenspraak met de GR Havenschap Groningen Seaports. De juridische levering geschied bij verkoop door de GR Havenschap Groningen Seaports. Dergelijke transacties kunnen niet plaatsvinden zonder goedkeuring van de GR Havenschap Groningen Seaports.

2.2.8 H. Wet open overheid

Deze paragraaf is een verplichting vanuit de Wet open overheid (Woo). In de jaarlijkse begroting besteden we in deze paragraaf aandacht aan de beleidsvoornemens voor de Woo. In deze jaarrekening doen we verslag van de uitvoering in relatie tot de beleidsvoornemens.

De Wet open overheid biedt inwoners de mogelijkheid om informatie op te vragen en vervangt de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De Woo regelt in feite het recht op informatie over alles wat de GR doet. Het doel van de Woo is om alle (semi-)overheidsinstanties transparanter te maken, dus ook de GR. De informatie is hierdoor straks beter:

- vindbaar;
- uitwisselbaar;
- te archiveren;
- en toegankelijk.

De Wob regelde vooral het op verzoek (passief) openbaar maken van informatie. Dit kan ook nog steeds via de Woo. Het verschil zit in de actieve openbaarmaking. De Woo verplicht overheden om actief - dus uit eigen beweging - bepaalde informatie openbaar te maken. Het gaat voor gemeenschappelijke regelingen om documenten in elf informatiecategorieën, namelijk: raadsstukken, wet- en regelgeving, bestuursstukken, convenanten, organisatie-informatie, jaarplannen en -verslagen, Wob-/Woo-verzoeken, adviezen, onderzoeken, beschikkingen en klachten.

Tot nu toe is door de GR het volgende aan de Woo gedaan:

- de secretaris van de GR is het contactpersoon voor de Woo;
- de agenda en stukken ten behoeve van AB-vergaderingen worden openbaar gepubliceerd op de website <https://www.groningen-seaports.com/groningen-seaports/organisatiestructuur/>;
- Woo-verzoeken worden zover mogelijk afgehandeld conform de daarvoor gestelde vereisten.

3 Jaarrekening

3.1 Balans per 31 december 2022

(bedragen x € 1.000,-)	31-12-2022	31-12-2021
ACTIVA		
Vaste activa		
Materiële vaste activa	2	2
- Investerings met een economisch nut	2	2
Financiële vaste activa	220.064	220.064
- Kapitaalverstrekkingen aan:		
- deelnemingen	198.058	198.058
- Leningen aan:		
- deelnemingen	22.006	22.006
Totaal vaste activa	220.066	220.066
Vlottende activa		
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	64	52
- Overige vorderingen	64	52
Liquide middelen	1	34
- Banksaldi	1	34
Overlopende activa	1.768	2.158
-Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	1.108	1.498
-Overige nog te ontvangen bedragen	660	660
Totaal vlottende activa	1.833	2.244
Totaal activa	221.899	222.310

(bedragen x € 1.000,-)		
PASSIVA	31-12-2022	31-12-2021
Vaste passiva		
Eigen vermogen	219.876	219.876
- Algemene reserve	219.876	219.876
- Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	-	-
Totaal vaste passiva	219.876	219.876
Vlottende passiva		
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	191	191
- Overige schulden	191	191
Overlopende passiva	1.832	2.243
- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	1.832	2.243
Totaal vlottende passiva	2.023	2.434
Totaal passiva	221.899	222.310
Gewaarborgde geldleningen	103.700	184.600

3.2 Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het jaar 2022

(bedragen x € 1.000,-)	Raming begrotingsjaar 2022	Realisatie begrotingsjaar 2022	Realisatie vorig begrotingsjaar
Programma GR Havenschap Groningen Seaports	Saldo	Saldo	Saldo
Lasten	2.004	1.764	2.105
Totaal saldo programma	2.004	1.764	2.105
Algemene dekkingsmiddelen:			
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	-	-	-
Algemene uitkeringen	-	-	-
Dividend	-	-	-
Saldo van de financieringsfunctie			
- Financiële baten	2.004	1.764	2.105
- Financiële lasten	-	-	-
Overige algemene dekkingsmiddelen	-	-	-
Totaal algemene dekkingsmiddelen	2.004	1.764	2.105
Kosten van de overhead	-	-	-
Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting	-	-	-
Totaal saldo van baten en lasten	-	-	-
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-	-	-
Het gerealiseerde resultaat	-	-	-

3.3 Toelichtingen

3.3.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

Gezien de aard van de activiteiten van de GR Havenschap Groningen Seaports zijn enkele op grond van het BBV verplichte toelichtingen niet van toepassing op de GR Havenschap Groningen Seaports.

Deze zijn daarom niet opgenomen in de jaarrekening. Het betreft de volgende toelichtingen:

- overzicht van de incidentele baten en lasten per programma, waarbij per programma ten minste de belangrijkste posten afzonderlijk worden gespecificeerd en de overige posten als een totaalbedrag kunnen worden opgenomen, daar gezien de aard van de activiteiten van GR Havenschap Groningen Seaports geen sprake is van incidentele baten en lasten;
- een overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves, daar geen sprake is van toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves.

Daarnaast is gezien de aard van de activiteiten van GR Havenschap Groningen Seaports slechts sprake van één programma: Havenschap Groningen Seaports.

Verantwoording van de financiering

Tussen de GR Havenschap Groningen Seaports en Groningen Seaports N.V. is op 12 februari 2016 een borgstellingsovereenkomst gesloten. Hierin is afgesproken dat de GR Havenschap Groningen Seaports volledig borg staat voor de betreffende kasgeldleningen alsmede de opgenomen langlopende schulden voor de geborgde projecten en de uit de afgesloten derivaten (renteswap) voortvloeiende verplichtingen.

De borgstelling van de GR Havenschap Groningen Seaports bedroeg ultimo 2022 52% van de financieringsbehoefte van Groningen Seaports N.V. en heeft betrekking op:

- geborgde projecten met een maximum van € 268,0 mln;
- bijstortingsverplichting van een derivaat (CSA) € 84,5 mln.

De financiering die onder de geborgde projecten valt bedraagt per ultimo 2022 € 103,7 mln.

De financiering die onder de borgtocht van de bijstortingsverplichting van het rentederivaat (CSA) valt bedraagt per ultimo 2022 € 3,7 mln.

De volledig gewaarborgde leningen bedragen per ultimo 2022 in totaal € 103,7 mln.

Als tegenprestatie voor de verplichtingen heeft Groningen Seaports N.V. de verplichting om haar bedrijfsvoering zodanig in te richten en uit te voeren, dat zij op zo kort mogelijke termijn financieel onafhankelijk van de GR Havenschap Groningen Seaports kan functioneren.

Incidentele baten en lasten

Er is geen sprake van incidentele baten en lasten in 2022.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend wordt vastgesteld.

Balans

Vaste activa

Materiële vaste activa met economisch nut

In erfpacht uitgegeven gronden

Met de verzelfstandiging van Groningen Seaports N.V. is besloten het juridische eigendom van de gronden bij de GR Havenschap Groningen Seaports te laten berusten. Het economische eigendom is bij de verzelfstandiging door het vestigen van rechten op erfpacht op de gronden, ingebracht in Groningen Seaports N.V. Het aan- en verkoopbeleid van Groninger Seaports N.V. is de uitwerking van de kaders zoals vastgelegd in de aandeelhoudersstrategie van GR Havenschap Groningen Seaports. Voor de terreinen die door de GR Havenschap Groningen Seaports namens Groninger Seaports N.V. zijn aangekocht ná de verzelfstandiging, geldt ook dat het juridische eigendom van de gronden bij de GR Havenschap Groningen Seaports berust en het economisch eigendom is overgedragen van de GR Havenschap Groningen Seaports naar Groninger Seaports N.V. Voor het

deel van de gronden waarop nog geen erfpacht recht is gevestigd, geldt dat de economische voor- en nadelen door GR Havenschap Groningen Seaports eveneens zijn overgedragen aan Groningen Seaports NV. Deze gronden worden dientengevolge ook verantwoord in de jaarrekening van Groningen Seaports NV.

De in erfpacht uitgegeven gronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, waarbij de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen) geldt als verkrijgingsprijs. Gronden waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen, welke is gesteld op € 1 per hectare. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Financiële vaste activa

Participaties in het aandelenkapitaal van N.V.'s en B.V.'s (kapitaalverstrekingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. Tot dusver is een dergelijke waardevermindering niet noodzakelijk gebleken.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid e BBV sprake als de GR Havenschap Groningen Seaports participeert in het aandelenkapitaal van een N.V. of B.V.

Leningen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn – tenzij hierna anders is vermeld – opgenomen tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs, verminderd met de jaarlijkse aflossingen en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Overlopende activa

De overlopende activa worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Vlottende passiva

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de GR Havenschap Groningen Seaports gewaarborgd zijn, is buiten de balansstelling om het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.

Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

3.3.2 Toelichting op de balans per 31 december 2022

Activa

Vaste activa

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

	Boekwaarde per 1-1-2022	Reclassificatie	Investerings	Desinvestering	Boekwaarde per 31-12- 2022
Investerings met economisch nut					
Gronden en terreinen					
In erfpacht uitgegeven gronden	1.362	19	5	-0	1.386
Bruto voorraad Groningen Seaports	808	-19	1	-22	768
Totaal investeringen met economisch nut	2.170	-	6	-22	2.154

De gronden en terreinen worden gewaardeerd tegen een registratiewaarde van € 1 per hectare.

De reclassificatie betreft de in het boekjaar in erfpacht uitgegeven gronden ad € 19.

In erfpacht uitgegeven gronden (deels in ondererfpacht uitgegeven door Groningen Seaports N.V.)

De in erfpacht uitgegeven gronden betreffen de gronden welke door de GR Havenschap Groningen Seaports in eeuwigdurende erfpacht aan Groningen Seaports N.V. zijn uitgegeven en welke door Groningen Seaports N.V.:

- in ondererfpacht zijn uitgegeven aan dan wel zijn teruggenomen van externe partijen;
- langdurig worden verhuurd aan externe partijen of waarvoor opstalrecht is verleend aan externe partijen;
- in gebruik zijn voor infrastructuur.

Per 31 december 2021 betroffen de totaal uitgegeven terreinen 1.362 hectare (registratiewaarde € 1.362). Per saldo bedraagt de mutatie in 2022 24 hectare (registratiewaarde € 24). Per 31 december 2022 bedragen de totaal uitgegeven gronden 1.386 hectare (registratiewaarde € 1.386).

Bruto voorraad GSP

Dit betreffen de gronden welke door de GR Havenschap Groningen Seaports in eeuwigdurende erfpacht aan Groningen Seaports N.V. zijn uitgegeven en welke tot de (bruto-)voorraad grond van Groningen Seaports N.V. behoren. Dit betekent dat het uitgeefbare gedeelte van deze gronden (dus exclusief de gronden voor kabel- en leidingstroken en gronden met een groenbestemming) door Groningen Seaports N.V. nog kunnen worden verkocht of in (onder)erfpacht kunnen worden uitgegeven.

Per 31 december 2021 betroffen deze gronden 808 hectare (registratiewaarde van € 808). Per saldo bedraagt de mutatie in 2022 +/- 40 hectare (registratiewaarde € 40) en resteert per 31 december 2022 768 hectare (registratiewaarde € 768).

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

(bedragen x € 1.000,-)	Boekwaarde per 31-12-2022	Boekwaarde per 31-12-2021
Kapitaalverstrekkingen aan:		
- deelnemingen	198.058	198.058
Leningen aan:		
- deelnemingen	22.006	22.006
Totaal	220.064	220.064

De GR Havenschap Groningen Seaports heeft per 14 juni 2013 een 100% belang verkregen in Groningen Seaports N.V. In het kader van de verzelfstandiging is de verkrijgingsprijs hiervan gesteld op € 198,1 mln. Op de deelneming Groningen Seaports N.V. vinden conform BBV geen vermogensmutaties plaats tenzij de marktwaarde lager is dan de verkrijgingsprijs. Hiervan is ultimo 2022 geen sprake.

De verstrekte lening heeft een onbepaalde looptijd en Groningen Seaports N.V. is niet verplicht om tussentijds af te lossen. De maximale aflossing bedraagt 5% per jaar. De verstrekte lening is direct opeisbaar (Hoofdstuk 4, artikel 4.1 van de akte van inbreng en vestiging rechten van erfpacht) indien:

- Groningen Seaports N.V. tekort schiet in enige betalingsverplichting jegens de GR Havenschap Groningen Seaports;
- een door een derde aan Groningen Seaports N.V. ter leen verstrekte geldsom bevoegd wordt opgeëist en Groningen Seaports N.V. dienaangaande jegens die derde in verzuim is;

- Groningen Seaports N.V. zonder voorafgaande toestemming van de GR Havenschap
- Groningen Seaports partij is of zal zijn bij een fusie of splitsing;
- Groningen Seaports N.V. als rechtspersoon wordt ontbonden, nietig wordt verklaard, in staat van faillissement is verklaard dan wel voorlopige surseance van betaling wordt verleend;
- Indien de dienstverleningsovereenkomst/erfpachten tussen de GR Havenschap Groningen Seaports en Groningen Seaports N.V. eindigen.

Bovenstaande situaties hebben zich niet voor gedaan gedurende 2022.

De GR Havenschap Groningen Seaports heeft geen zekerheden verkregen ter waarborging van de nakoming van de verplichtingen door Groningen Seaports N.V. Groningen Seaports N.V. is jaarlijks over de hoofdsom een rente van 3% per jaar verschuldigd.

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

(bedragen x € 1.000,-)	Boekwaarde per 31-12-2022	Boekwaarde per 31-12-2021
Overige vorderingen		
- Te vorderen rente	-	-
- Te vorderen borgstellingsvergoeding	-	-
- Overige vorderingen	64	52
Totaal overige vorderingen	64	52

De overige vorderingen betreft een vordering op Groningen Seaports N.V. in verband met kosten Havenschap Groningen Seaports die zijn doorbelast aan Groningen Seaports N.V.

Drempelbedrag schatkistbankieren

In principe dienen alle overtollige middelen in de schatkist te worden aangehouden. Er zijn echter een aantal uitzonderingen. Eén daarvan is het drempelbedrag. Dat is een minimumbedrag (afhankelijk van de begroting van de decentrale overheid) dat gemiddeld per kwartaal buiten de schatkist mag worden gehouden. Voor de Gemeenschappelijke Regeling is dat voor 2022 een bedrag van 1.000.000.

Het drempelbedrag is bedoeld om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen: niet elke laatste euro hoeft in de schatkist te worden aangehouden. In principe hoeven dus alleen de liquide middelen die boven het drempelbedrag uitgaan in de schatkist te worden aangehouden.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren

In de volgende tabel is te zien wat de benutting van het drempelbedrag schatkistbankieren gedurende de vier kwartalen 2022 is geweest (bedragen x € 1.000):

(bedragen x € 1.000,-)	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Op dagbasis buiten 's Rijks schatkist gehouden middelen	282	452	442	92
Drempelbedrag	1.000	1.000	1.000	1.000
Ruimte onder drempelbedrag	718	548	558	908
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

(bedragen x € 1.000,-)	Boekwaarde per 31-12-2022	Boekwaarde per 31-12-2021
Banksaldi	1	34
Totaal liquide middelen	1	34

Overlopende activa

De in de balans opgenomen overlopende activa kunnen als volgt gespecificeerd worden:

(bedragen x € 1.000,-)	Boekwaarde per 31-12-2022	Boekwaarde per 31-12-2021
Overlopende activa		
- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	1.108	1.498
- Overige nog te ontvangen bedragen	660	660
Totaal overige vorderingen	1.768	2.158

De post overige nog te ontvangen bedragen ad € 660.000 betreft de rente die Groningen Seaports N.V. verschuldigd is op de langlopende lening.

De post verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen betreft:

- de te vorderen borgstellingsvergoeding ad € 1.104.000 betreft de vergoeding over de borgstelling die door de GR Havenschap Groningen Seaports is afgegeven aan Groningen Seaports N.V.
- saldo debiteuren ad € 4.000

Passiva

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

(bedragen x € 1.000,-)	Boekwaarde per 31-12-2022	Boekwaarde per 31-12-2021
Algemene reserve	219.876	219.876
Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	-	-
Totaal	219.876	219.876

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de reserves weer gedurende het jaar 2022:

(bedragen x € 1.000,-)	Saldo per 01- 01-2022	Resultaat- bestemming 2022	Toevoegingen 2022	Onttrek- kingen 2022	Saldo per 31-12- 2022
Algemene reserve	219.876	-	-	-	219.876
Totaal algemene reserve	219.876	-	-	-	219.876

Vlottende passiva

De in de balans opgenomen vlottende passiva bestaat uit de volgende posten:

(bedragen x € 1.000,-)	Boekwaarde per 31-12-2022	Boekwaarde per 31-12-2021
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	191	191
Overlopende passiva	1.832	2.243
Totaal	2.023	2.434

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen netto-vlottende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

(bedragen x € 1.000,-)	Boekwaarde per 31-12-2022	Boekwaarde per 31-12-2021
Overige schulden		
- Rekening-courant Groningen Seaports N.V.	191	191
Totaal overige schulden	191	191

Over de rekening-courantverhouding wordt geen rente vergoed en/of in rekening gebracht.

Overlopende passiva

De in de balans opgenomen overlopende passiva bestaat uit de volgende posten:

(bedragen x € 1.000,-)	Boekwaarde per 31-12-2022	Boekwaarde per 31-12-2021
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen		
- Vergoeding diensten Groningen Seaports N.V.	1.764	2.105
- Accountantskosten	44	37
- Overige nog te betalen kosten	24	101
Totaal	1.832	2.243

De post overige nog te betalen kosten ad € 24.000 betreft openstaande facturen voor advies inzake governance ad € 19.000.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Waarborgen en garanties

Voor zover leningen door de gemeenschappelijke regeling gewaarborgd zijn, is buiten de balansstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

(bedragen x € 1.000,-)	Aard van de borgstelling	Einddatum geldlening	Bedrag per 31-12-2022	Bedrag per 31-12-2021
Kasgeldfaciliteit (A124400.1)	Borgstelling t.b.v. financieringsbehoefte	-	-	29.000
Roll-over-faciliteit 12 jaars (A012400.5)	Borgstelling t.b.v. financieringsbehoefte	3-1-2028	50.000	50.000
Roll-over-faciliteit 10 jaars (A012402)	Borgstelling t.b.v. financieringsbehoefte	2-1-2026	50.000	50.000
Kasgeld bijstortingsverplichting derivaat (A12402)	Borgstelling t.b.v. financieringsbehoefte	3-1-2023	3.700	55.600
Totaal			103.700	184.600

Het oorspronkelijke bedrag van de gewaarborgde geldleningen bedroeg € 222 mln. Begin 2022 stond hier nog een bedrag van € 184,6 mln open. Eind 2022 was dit een bedrag van € 103,7 mln.

In het kader van de verzelfstandiging is tussen de GR Havenschap Groningen Seaports en Groningen Seaports N.V. een borgstellingsovereenkomst gesloten. Hierin is opgenomen dat zolang Groningen Seaports N.V. niet financieel onafhankelijk is, de GR Havenschap Groningen Seaports zich borg zal stellen voor de verplichtingen van Groningen Seaports N.V.

De borgstelling van de GR Havenschap Groningen Seaports bedroeg ultimo 2022 52% van de financieringsbehoefte van Groningen Seaports N.V. en heeft betrekking op:

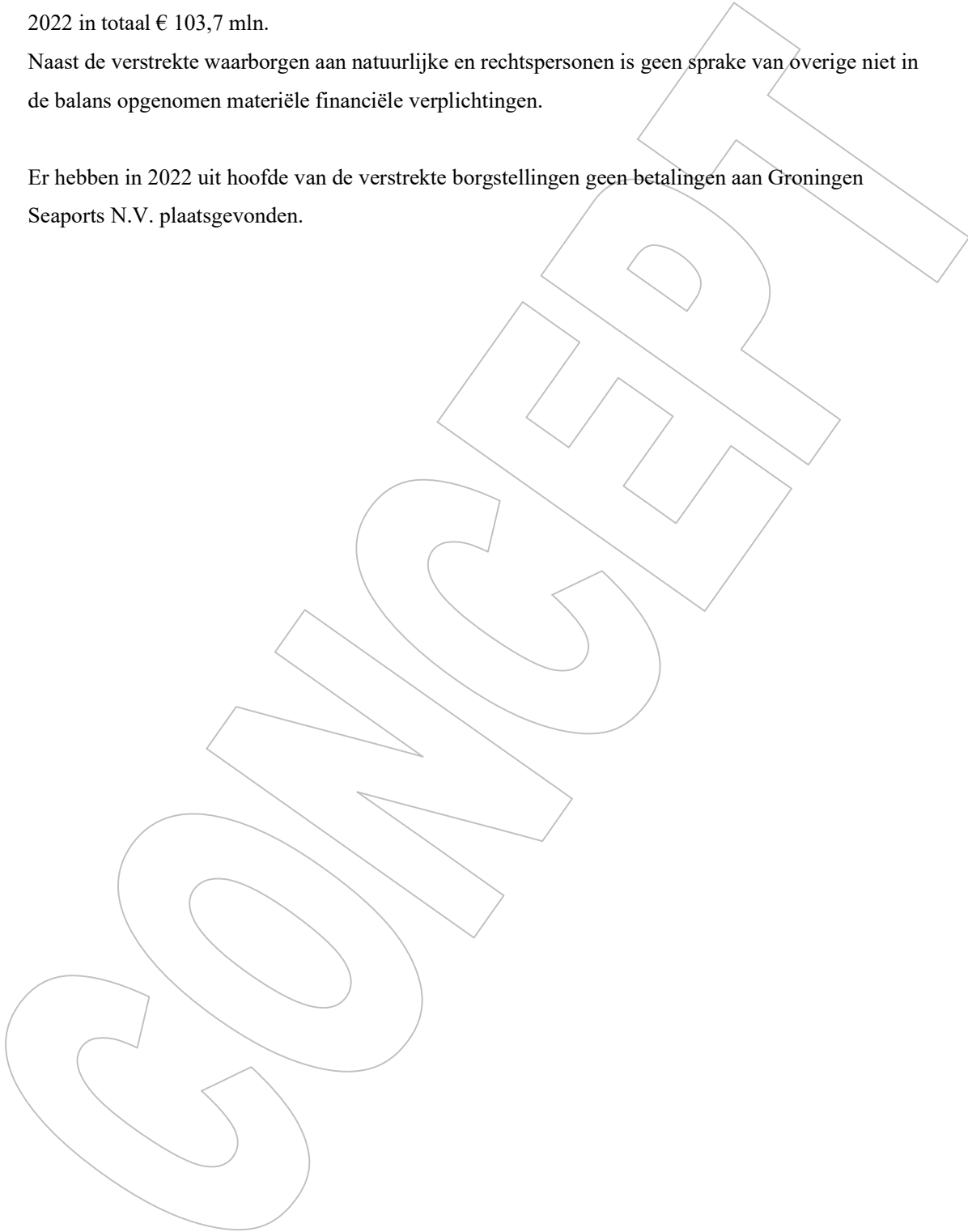
- geborgde projecten met een maximum van € 268,0 mln.
- bijstortingsverplichting van een derivaat (CSA) € 84,5 mln.

De financiering die onder de geborgde projecten valt bedraagt per ultimo 2022 € 100,0 mln.

De financiering die onder de borgtocht van de bijstortingsverplichting van het rentederivaat (CSA) valt bedraagt per ultimo 2022 € 3,7 mln. De volledig gewaarborgde leningen bedragen per ultimo 2022 in totaal € 103,7 mln.

Naast de verstrekte waarborgen aan natuurlijke en rechtspersonen is geen sprake van overige niet in de balans opgenomen materiële financiële verplichtingen.

Er hebben in 2022 uit hoofde van de verstrekte borgstellingen geen betalingen aan Groningen Seaports N.V. plaatsgevonden.

3.3.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over 2022

(bedragen x € 1.000,-)	Realisatie begrotingsjaar 2022	Raming begrotingsjaar 2022	Incidenteel gerealiseerd in boekjaar	Realisatie begrotingsjaar 2021
Programma Havenschap Groningen Seaports				
Lasten				
- Dienstenvergoeding	1.764	2.004	-	2.105
- Accountants- en administratiekosten	47	35	-	43
- Secretariaat- en beheerskosten	48	40	-	47
- Advieskosten	78	20	-	111
- Doorbelasting kosten aan Groningen Seaports N.V.	-173	-95	-	-201
Totaal saldo programma	1.764	2.004	-	2.105
Algemene dekkingsmiddelen:				
Saldo van de financieringsfunctie				
Financiële baten				
- Rente lening Groningen Seaports N.V.	660	660	-	660
- Safe harbour premie Groningen Seaports N.V.	1.104	1.344	-	1.445
Saldo totaal financiële baten	1.764	2.004	-	2.105
Financiële lasten				
- Rente deelnemers	-191	-191	-	-191
- Overige	-	-	-	-
Doorbelasting rente aan Groningen Seaports N.V.	191	191	-	191
Saldo totaal financiële lasten	-	-	--	-
Saldo van de financieringsfunctie	1.764	2.004	-	2.105
Totaal algemene dekkingsmiddelen	1.764	2.004	-	2.105
Kosten van de overhead	-	-	-	-
Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting	-	-	-	-
Totaal saldo van baten en lasten	-	-	-	-
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	-	-	-	-
Het gerealiseerde resultaat	-	-	-	-

Onderstaand is een overzicht van algemene dekkingsmiddelen opgenomen:

(bedragen x € 1.000,-)	Realisatie begrotingsjaar 2022	Raming begrotingsjaar 2022	Realisatie vorig begrotingsjaar
Programma GR Havenschap Groningen Seaports	Saldo	Saldo	Saldo
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	-	-	-
Algemene uitkeringen	-	-	-
Dividend	-	-	-
Saldo van de financieringsfunctie	1.764	2.004	2.105
Overige algemene dekkingsmiddelen	-	-	-
Totaal	1.764	2.004	2.105

Onderstaand is een overzicht van het gebruik van het geraamde bedrag voor onvoorzien opgenomen:

(bedragen x € 1.000,-)	Realisatie begrotingsjaar 2022	Raming begrotingsjaar 2022	Realisatie vorig begrotingsjaar
Programma GR Havenschap Groningen Seaports	Saldo	Saldo	Saldo
Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-
Totaal	-	-	-

De belangrijkste verschillen tussen de realisatie en de raming na wijziging zijn:

De financiële baten lager uitgevallen doordat de safe harbour premie is berekend over een lager bedrag aan gewaarborgde leningen. De advieskosten zijn, zoals aangekondigd in de vergadering van het AB op 18 maart 2022 en 14 oktober 2022, hoger uitgevallen door enerzijds het onderzoek aankoop gronden en anderzijds het advies inzake governance. De accountants- en administratiekosten en secretariaat- en beheerskosten zijn diengevolge eveneens hoger uitgevallen.

Op basis van de kadernota rechtmatigheid is hier geen sprake van een onrechtmatigheid.

Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelastingheffing

Op 1 januari 2016 is de Wet Vpb-plicht overheidsondernemingen ingevoerd, waardoor een groot aantal directe en indirecte overheidsondernemingen onder voorwaarden belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting (Vpb) zijn geworden. Provincies, gemeenten en hun gemeenschappelijke regelingen met rechtspersoonlijkheid worden belastingplichtig, voor zover zij een fiscale onderneming drijven. De regeling kent een aantal algemene en specifieke vrijstellingen op basis waarvan de Vpb-plicht mogelijk (deels) beperkt kan worden.

In 2016 en 2017 heeft de GR Havenschap Groningen Seaports de gevolgen voor de invoering van de vennootschapsbelastingplicht in kaart gebracht. Op basis van een door externe adviseurs uitgevoerde analyse stelt de GR Havenschap Groningen Seaports zich op het standpunt dat de GR niet belasting- en aangifteplichtig is voor de vennootschapsbelasting. Voornaamste reden hiervoor is dat op basis van de uitgevoerde analyse verdedigbaar is dat geen fiscale onderneming wordt gedreven.

Op basis van de in 2017 uitgevoerde analyse en de herijking hiervan ultimo 2022 is geconcludeerd dat door de GR Havenschap Groningen Seaports geen belastbare activiteiten worden uitgevoerd. Er is derhalve geen sprake van te betalen vennootschapsbelasting. In de jaarrekening 2022 is een bedrag van € nihil aan vennootschapsbelasting verantwoord.

De Belastingdienst heeft mondeling toegelicht dat er geen aanleiding is een aangifte formulier vennootschapsbelasting toe te sturen aan de GR Havenschap Groningen Seaports.

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

In 2022 hebben conform de begroting geen toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves plaatsgevonden.

3.3.4 Informatie Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingevoerd. Op basis van deze wet is de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector in dienstverband en bij ontslag wettelijk gemaximeerd. Het bezoldigingsmaximum in 2022 voor GR Havenschap Groningen Seaports is € 216.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt met ingang van 1 januari 2017 voor de eerste twaalf kalendermaanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief.

Voor de bezoldiging van topfunctionarissen geldt naast de maximering een publicatieverplichting in de jaarrekening. Dit geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen, indien zij de maximale bedragen van topfunctionarissen overschrijden.

Bezoldiging topfunctionarissen

Bij de GR Havenschap Groningen Seaports kwalificeren de leden van het AB en DB als topfunctionaris. De leden van het AB van de Gemeenschappelijke Regeling bestaat uit leden die deze

functie vervullen vanuit de rol van gemeenteraadslid, statenlid of lid van het college van Burgemeester en Wethouders of Gedeputeerde Staten. Bestuursleden ontvangen daarom geen vergoeding voor de werkzaamheden.

Het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling wordt gevormd door het AB en een uit haar midden aangewezen DB. Ook zijn er vervangers door de deelnemers aangewezen in het geval van ontstentenis van het betreffende lid. Ook het DB ontvangt geen vergoeding voor de werkzaamheden. Om deze reden gaan wij hierna niet nader in op de bezoldiging van de leden van het DB en AB, daar deze nihil bedraagt.

Leden AB:

Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.800 of minder			
Gegevens 2022:			
Gemeente/provincie	Naam topfunctionaris	Functie	Opmerking
Provincie Groningen	Gerrit Jan Steenbergen	lid	
Provincie Groningen	Hans Haze	lid	Tot 14 oktober
Provincie Groningen	Dries Swart	lid	m.i.v. 14 oktober
Provincie Groningen	Fleur Gräper-van Koolwijk	lid	
Provincie Groningen	Henk Marquart Scholtz	plv. lid	
Provincie Groningen	Ijzebrand Rijzebol	voorzitter	
Gemeente Eemsdelta	Hans Ronde	plv. voorz.	
Gemeente Eemsdelta	Jan Menninga	lid	
Gemeente Eemsdelta	Edward Stulp	lid	
Gemeente Eemsdelta	Iwan Poucki	lid	
Gemeente Eemsdelta	Pier Prins	plv.lid	
Gemeente Eemsdelta	Harold Kol	plv.lid	
Gemeente Het Hogeland	Arjen Nolles	Lid	m.i.v. 18 mei
Gemeente Het Hogeland	Stevan Keijzerswaard	plv. lid	m.i.v. 18 mei
Gemeente Het Hogeland	Janny Klei	lid	
Gemeente Het Hogeland	Bernd Jong	Lid	m.i.v. 18 mei
Gemeente Het Hogeland	Eltjo Dijkhuis	lid	
Gemeente Het Hogeland	Henk Koopmans	plv. lid	m.i.v. 18 mei
Gemeente Het Hogeland	Kristel Rutgers	lid	Tot 18 mei
Gemeente Het Hogeland	Attje Waal	lid	Tot 18 mei

Gemeente Het Hogeland	Anne Marie Smits	plv. lid	Tot 18 mei
-----------------------	------------------	----------	------------

Voor alle (plaatsvervangende) leden van het AB alsmede de voorzitter geldt dat de omvang van het dienstverband (in FTE) nihil bedraagt. Daarnaast is de beloning gesteld op nihil en zijn daarnaast geen belastbare onkostenvergoedingen alsmede beloningen betaalbaar op termijn uitgekeerd.

Dit betekent dat de bezoldiging over 2022 voor alle (plaatsvervangende) leden van het AB alsmede de voorzitter € nihil bedraagt.

Leden DB:

Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.800 of minder			
Gegevens 2021:			
Gemeente/provincie	Naam topfunctionaris	Functie	Opmerking
Provincie Groningen	Ijzebrand Rijzebol	voorzitter	
Gemeente Eemsdelta	Hans Ronde	plv. voorzitter	
Gemeente Het Hogeland	Eltjo Dijkhuis	lid	

Voor alle (plaatsvervangende) leden van het DB alsmede de voorzitter geldt dat de omvang van het dienstverband (in FTE) nihil bedraagt. Daarnaast is de beloning gesteld op nihil en zijn daarnaast geen belastbare onkostenvergoedingen alsmede beloningen betaalbaar op termijn uitgekeerd. Dit betekent dat de bezoldiging over 2022 voor alle (plaatsvervangende) leden van het DB alsmede de voorzitter € nihil bedraagt.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2022 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WNT zijn of hadden moeten worden vermeld.

De binnen onze organisatie geïdentificeerde leidinggevende topfunctionarissen met een dienstbetrekking hebben geen dienstbetrekking bij meerdere WNT-plichtige instelling(en) als leidinggevende topfunctionaris (die zijn aangegaan met ingang van 1 januari 2018).

3.3.5 Gebeurtenissen na balansdatum

Groningen Seaports N.V. is een nieuwe geborgde kasgeldfaciliteit ad € 50,0 miljoen aangegaan met de BNG Bank ter herfinanciering van de op 16 februari 2023 aflopende ongeborgde 7-jaars faciliteit ad € 50,0 miljoen. Deze nieuwe geborgde kasgeldfaciliteit start op 16 februari 2023 en heeft een maximale looptijd tot 1 mei 2024. Het AB van de GR Havenschap Groningen Seaports heeft op 16 december 2022 het besluit genomen om een borgstelling af te geven op deze nieuwe kasgeldfaciliteit van Groningen Seaports N.V. ad € 50 miljoen. Op 10 februari 2023 is door de GR Havenschap Groningen Seaports de betreffende akte van borgtocht met de BNG getekend.

3.3.6 Taakvelden

(bedragen x € 1.000,-)	Realisatie		
	Baten	Lasten	Saldo
0. Bestuur en ondersteuning			
0.4 Overhead, ondersteuning organisatie	173	-173	-
0.5 Treasury	1.955	-191	1.764
2. Verkeer, vervoer en waterstaat			
2.4 Economische havens en waterwegen	-	-1.764	-1.764

Gegeven karakter van de GR Havenschap Groningen Seaports is er geen sprake van overhead kosten. Alle kosten worden gemaakt ter uitvoering van de primaire taak van de gemeenschappelijke regeling.

Voorstel aan het Algemeen Bestuur

Datum AB- vergadering: 14 juli 2023

Nummer: 2023GR19062023

Agendapunt:

Voor akkoord

Secretaris a.i.:

H.W. Poelman

Datum

23 juni 2023

paraaf

Onderwerp: programmabegroting 2023

Inleiding:

Op grond van artikel 58b van de Wet gemeenschappelijke regelingen hebben wij (bij besluit van 14 april 2023) voor 15 april de algemene financiële en beleidsmatige kaders (programmabegroting) en de voorlopige jaarrekening aan de in de Gemeenschappelijke Regeling deelnemende raden en staten gezonden. Wij hebben daarbij verzocht om eventuele zienswijzen op de begroting voor 2 juni kenbaar te maken (art. 59 lid 3 Wgr).

Er zijn geen zienswijzen ontvangen, zodat wij u voorstellen om in te stemmen met de concept begroting 2024. De gegevens in de begroting 2024 zijn aangesloten op de meest recente versie van de jaarrekening 2022.

Bij dit voorstel treft u de definitieve ontwerpbegroting 2024 aan.

Begroting 2024

Bij het opstellen van de begroting is ervoor gekozen om vast te houden aan de opbouw zoals tot nu toe gebruikelijk was. Daarmee is de vergelijkbaarheid met voorgaande jaren goed geborgd. De begroting voldoet aan de voorgeschreven indeling van het Besluit begroting en verantwoording (BBV). In het BBV zijn wettelijke vereisten voor de verslaglegging van de GR opgenomen. De afgelopen jaren zijn er geen opmerkingen gemaakt door de toezichthouder over de inhoud of presentatie van de jaarrekening en begroting.

Voor een inhoudelijke toelichting wordt verwezen naar de bijgevoegde begroting zelf.

Vervolprocedure

Nadat het Algemeen Bestuur heeft ingestemd met voorliggende ontwerpbegroting, wordt deze aangeboden aan de toezichthouder. Binnen twee weken na de vaststelling, maar uiterlijk 1 augustus dient de definitieve begroting te zijn ontvangen door de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (art. 58 lid 2 Wgr).

Advies

Bijgevoegde begroting 2024 vaststellen

Mandaat: AB

Bijlage: Ontwerp programmabegroting 2024

Programmabegroting 2024
Gemeenschappelijke Regeling
Havenschap Groningen Seaports

Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Groningen Seaports
Handelskade Oost 1 • P.O. Box 20004 • 9930 PA Delfzijl • The Netherlands
Phone +31 (0)596 64 04 00 • a.swart@ groningen-seaports.com • www.groningen-seaports.com

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Beleidsbegroting	6
2.1 <i>Het programmaplan</i>	6
2.2 <i>Paragrafen</i>	6
2.2.1 A. Lokale heffingen	7
2.2.2 B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	8
2.2.3 C. Onderhoud kapitaalgoederen	12
2.2.4 D. Financiering	12
2.2.5 E. Bedrijfsvoering	15
2.2.6 F. Verbonden partijen	16
2.2.7 G. Grondbeleid	20
2.2.8 H. Openbaarheidsparagraaf	21
3. Financiële begroting	22
3.1 <i>Wijzigingen t.o.v. eerdere begrotingen</i>	22
3.2 <i>Begroting winst- en verliesrekening 2023</i>	22
3.3 <i>Algemene toelichting op de begroting 2023</i>	23
3.4 <i>Toelichting begroting winst- en verliesrekening 2024</i>	23
4. Meerjarenraming 2024 – 2027	25
4.1 <i>Begroting winst- en verliesrekening 2024-2027</i>	25
4.2 <i>Toelichting winst- en verliesrekening 2024-2027</i>	25
4.3 <i>Balansprognose 2024-2027</i>	26
4.4 <i>Toelichting balansprognose 2024-2027</i>	27

1. Inleiding

Voor u ligt de Programmabegroting 2024 van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Havenschap Groningen Seaports. De vaststelling van deze Programmabegroting is voorzien in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 14 juli 2023.

Groningen Seaports

De GR Havenschap Groningen Seaports treedt op als aandeelhouder van Groningen Seaports N.V. en verstrekker van borgstellingen voor de financiering. Per 1 januari 2013 is Groningen Seaports N.V. opgericht en zijn de activiteiten van de GR Havenschap Groningen Seaports ondergebracht in Groningen Seaports N.V. Verder is de GR Havenschap Groningen Seaports belast met de uitvoering van de publieke taak. Wat hieronder wordt verstaan, wordt later in dit hoofdstuk toegelicht. De uitvoering daarvan heeft de GR Havenschap Groningen Seaports neergelegd bij Groningen Seaports N.V. De GR Havenschap Groningen Seaports wordt gevormd door Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten van de Provincie Groningen en de colleges van burgemeester en wethouders en de raden van de gemeenten Eemsdelta en Het Hogeland. Het Hoogste orgaan binnen de GR Havenschap Groningen Seaports is het Algemeen Bestuur. De dagelijkse gang van zaken en de voorbereidingen van de vergaderingen van het Algemeen Bestuur zijn een verantwoordelijkheid van het Dagelijks Bestuur en de Voorzitter. De Voorzitter vertegenwoordigt de GR Havenschap Groningen Seaports in- en buiten rechte. Er is een secretaris ter ondersteuning van deze drie organen.

Borgstelling door de GR Havenschap Groningen Seaports

Het Algemeen Bestuur heeft op 12 februari 2016 besloten dat de GR Havenschap Groningen Seaports voor een lange termijn (2033) borg staat voor een aantal financieringen van Groningen Seaports N.V. (met een maximum van € 268,0 mln) en de bijstortingsverplichting van een derivaat van € 84,5 mln. Hiertoe is een overeenkomst houdende de volledige borgstelling aangegaan met Groningen Seaports N.V. Het feitelijke bedrag waarvoor de GR Groningen Seaports borg staat is maximaal € 215,0 mln. Hiervoor is een akte van borgtocht getekend jegens de BNG.

De borgstelling is nodig om zekerheden voor de financiële instellingen die leningen verstrekken aan Groningen Seaports N.V. te realiseren. Bij de verzelfstandiging zijn alle activa (gronden en infrastructuur) in juridische handen gebleven van de GR Havenschap Groningen Seaports, zodat deze niet door Groningen Seaports N.V. zonder toestemming van de GR Groningen Seaports kunnen worden ingezet als zekerheid. De wijze van borgstelling is getoetst op aspecten van staatssteun. Het resultaat van deze toets was de conclusie van partijen dat 100% borg niet zal leiden tot staatssteun, zolang:

1. de financiering toeziet op reeds op de datum van verzelfstandiging geaccordeerde projecten en

2. hiervoor een marktconforme vergoeding wordt verstrekt.

In 2019 heeft de GR Havenschap Groningen Seaports aan Groningen Seaports N.V. toestemming verleend om een rechtsverhouding ter zake van een econoom te bezwaren met een pandrecht van maximaal € 40 mln. Ook is toestemming verleend aan Groningen Seaports N.V. tot het vestigen van een eerste hypotheekrecht voor maximaal 1,5 maal de te lenen hoofdsom van € 50 mln. Binnen deze kaders kan Groningen Seaports N.V. gelden aantrekken die niet vallen onder de eerder aangehaalde borgstellingsovereenkomst.

De hoogte van de genoemde vergoeding wordt in periodiek overleg tussen de GR Havenschap Groningen Seaports en Groningen Seaports N.V. (voorlopig) vastgesteld voor 1 juli van het lopende jaar. De definitieve vaststelling geschied na afloop van het boekjaar.

De GR Havenschap Groningen Seaports ontvangt voor de borgstelling een zogenaamde safe-harbour premie. Deze premie is opgebouwd uit een rentevergoeding en een vergoeding voor de beheerskosten van de GR Havenschap Groningen Seaports. De GR Havenschap Groningen Seaports is van mening dat nieuwe initiatieven van Groningen Seaports N.V. zoveel als mogelijk zelfstandig door de onderneming zelf moeten worden gefinancierd. In het geval de initiatieven een investering vragen van meer dan € 5,0 mln. is op basis van de statuten van de N.V. (art 15.3) instemming vereist van de GR Havenschap Groningen Seaports in zijn hoedanigheid van aandeelhouder van Groningen Seaports N.V.

Publieke taak

De GR Havenschap Groningen Seaports is belast met de uitvoering van de publieke taak. Daarmee wordt bedoeld het feitelijk (doen) uitvoeren van publieke taken binnen en in verband met het beheergebied van de GR Havenschap Groningen Seaports, voor zover verband houdende met nautisch beheer, de scheepvaart, de havens en vaarwegen en voor wat betreft de uitvoering van enig publiekrechtelijke taak van de GR Havenschap Groningen Seaports, de provincie Groningen, de gemeente Het Hogeland en/of de gemeente Eemsdelta. De uitvoering heeft de GR Havenschap Groningen Seaports neergelegd bij Groningen Seaports N.V. Jaarlijks betaalt de GR Havenschap Groningen Seaports hiervoor een dienstenvergoeding aan Groningen Seaports N.V. De wijze waarop deze vergoeding tot stand komt is vastgelegd in de dienstverleningsovereenkomst.

Begroting 2024

Ingevolge Artikel 58b van de Wet gemeenschappelijke regelingen dient het Dagelijks Bestuur vóór 15 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, de algemene financiële en beleidsmatige kaders en de voorlopige jaarrekening aan de raden van de deelnemende gemeenten en

aan provinciale staten van de deelnemende provincies te zenden. In dit geval zijn deze kaders opgenomen in deze begroting. Raden en Staten kunnen hierop een zienswijze indienen als bedoeld in artikel 59 van de Wet gemeenschappelijke regelingen, waarna het Algemeen Bestuur een definitief besluit neemt en de begroting vaststelt.

Na verwerking van de opbrengsten en kosten, resteert een geprognostiseerd resultaat van naar verwachting 'nihil'.

Onderzoeken

In 2021 heeft de GR Havenschap Groningen Seaports opdracht gegeven tot het uitvoeren van twee onderzoeken. Het eerste onderzoek richt zich op de vraag of de huidige governancestructuur nog past bij de doelen van de GR Havenschap Groningen Seaports, zoals verwoord in de aandeelhoudersstrategie. De aanleiding van het tweede onderzoek waren berichten in de media over grondaankopen door Groningen Seaports. De uitkomsten van beide onderzoeken zijn inmiddels gerapporteerd. Beide rapporten bevelen zeer nadrukkelijk aan om de governance structuur te vereenvoudigen.

In het 2022 zijn verschillende stappen gezet door het AB en het DB om een beeld te krijgen van de huidige werking van de governance. Het rapport dat in juni 2022 door het bureau Necker van Naem is opgeleverd bevatte twee aanbevelingen waar het AB opvolging aan heeft gegeven. Allereerst heeft het AB de directeuren/ c.q. secretarissen van de participanten gevraagd een eerste informatieve niet-bindende schets te maken van een mogelijk toekomstige governance-structuur. Daarnaast heeft het AB de directie van de NV verzocht zich te beraden op een actualisering van de havenvisie. Naar verwachting zullen beide rapporten in 2023 een vervolg krijgen en zal het AB hierover een definitief besluit nemen.

Delfzijl, 14 april 2023,

Het Dagelijks Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Groningen Seaports

2. Beleidsbegroting

2.1 *Het programmaplan*

Behoudens de taken als aandeelhouder, borgsteller en de uitvoering van de publieke taak vinden er geen activiteiten plaats binnen de GR Havenschap Groningen Seaports. Daarom wordt één programma “Havenschap Groningen Seaports” geïdentificeerd.

Een onderverdeling in programma's, met per programma de te realiseren doelstellingen en de hiervoor geraamde lasten en baten is bij de GR Havenschap Groningen Seaports niet relevant, omdat er bij de GR Havenschap Groningen Seaports geen sprake is van verschillende beleidsvelden waarvoor meetbare doelstellingen geformuleerd kunnen worden.

De voor een beleidsindicator relevante gegevens zijn niet beschikbaar voor de GR Havenschap Groningen Seaports.

Tevens is geen overzicht van algemene dekkingsmiddelen en een uiteenzetting met betrekking tot het gebruik van het geraamde bedrag ‘onvoorzien’ opgenomen, omdat deze eveneens niet relevant en niet van toepassing zijn.

2.2 *Paragrafen*

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dient in de programmabegroting een aantal afzonderlijke paragrafen te worden opgenomen. Hieronder zijn achtereenvolgens opgenomen de paragrafen:

- A. Lokale heffingen
- B. Weerstandsvermogen en risicomanagement
- C. Onderhoud kapitaalgoederen
- D. Financiering
- E. Bedrijfsvoering
- F. Verbonden partijen
- G. Grondbeleid
- H. Wet open overheid

2.1.1 A. Lokale heffingen

De GR Havenschap Groningen Seaports heeft de uitvoering van de publieke taken uitbesteed aan Groningen Seaports N.V. Voor de uitvoering van de publieke taken geldt het volgende:

Een van deze taken is gericht op het vlot, veilig en efficiënt afhandelen van het scheepvaartverkeer en daardoor het waarborgen van de veiligheid in de havens binnen het beheersgebied van de GR Havenschap Groningen Seaports. Het Nautisch Service Centrum (NSC) fungeert hiertoe zowel intern als extern als opdrachtnemer. Het NSC, in casu de Havenmeester, beschikt over een zelfstandige bevoegdheid om, indien de omstandigheden dat in termen van veiligheid vereisen, op korte termijn naar eigen inzicht en volgens zelf gestelde prioriteiten te handelen. De Havenmeester dient daarbij te handelen binnen de kaders zoals vastgelegd in de door het Algemeen Bestuur van de GR Havenschap Groningen Seaports vastgestelde Havenverordening Groningen Seaports 2022. In de die verordening worden de huisregels beschreven waar de scheepvaart zich moet houden in het gebied. Het belangrijkste doel is om de veiligheid te waarborgen in het gebied. De havenmeester is verantwoordelijk voor de uitvoering en de handhaving daarvan.

In de 'Algemene voorwaarden en tarieven 2023' worden de tarieven nader toegelicht. De heffing en invordering is uitbesteed aan Groningen Seaports N.V. Op basis van artikel 9 van de dienstverleningsovereenkomst exploiteert Groningen Seaports N.V. de havens, daaronder begrepen de havenbekkens en de kades en is diens gevolg rechthebbende op de zeehavengelden en binnenhavengelden, en al de overige inkomsten in verband met de exploitatie van de havens, die van het gebruik van de havenbekkens en de kades daaronder begrepen. Thans is de verschuldigdheid en invordering daarvan geregeld middels de Algemene Voorwaarden en tarieven 2023. Zeehavengelden en binnenhavengelden, en alle andere inkomsten, hoe ook genaamd, die met de exploitatie verband houden (ontvangen kosten en rente daarover begrepen) worden voor zover deze niet rechtstreeks door Groningen Seaports N.V., maar door de GR van derden worden ontvangen, binnen 14 dagen na ontvangst daarvan door de GR aan Groningen Seaports N.V. voldaan. De GR Groningen Seaports doet daarbij verplicht afstand van eventuele verrekenings- en opschortingsrechten. De baten zijn daarmee voor rekening en risico van Groningen Seaports N.V.

Jaarlijks brengt de havenmeester voor 1 maart een verslag uit aan het Dagelijks Bestuur van de GR Havenschap Groningen Seaports en de bestuursorganen die hem zijn bevoegdheden hebben opgedragen. In het verslag rapporteert de havenmeester over de wijze waarop de publieke taken zijn vervuld in het daaraan voorafgaande kalenderjaar. Ook het Algemeen Bestuur van de GR Havenschap Groningen Seaports wordt met behulp van dit verslag geïnformeerd.

2.2.2 B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Voor de beoordeling van de vraag of de GR Havenschap Groningen Seaports beschikt over een adequaat weerstandsvermogen moet een relatie worden gelegd tussen de beschikbare weerstandscapaciteit, kengetallen en de daarmee af te dekken risico's.

Risico's

Risico's bestaan voor de GR Havenschap Groningen Seaports uit:

1. Waardering van de 100%-deelneming in Groningen Seaports N.V.; dit betreft het risico dat de marktwaarde van de deelneming onder de verkrijgingsprijs (€ 198,1 mln.) komt te liggen. Op basis van de waarde van de deelneming en het beschikbare weerstandsvermogen van Groningen Seaports N.V. wordt dit risico als nihil ingeschat.
2. Waardering van de lening aan Groningen Seaports N.V.; dit betreft het risico dat de verstrekte lening ter hoogte van € 22,0 mln niet terugbetaald kan worden door Groningen Seaports N.V. Op basis van de waarde van de deelneming en het beschikbare weerstandsvermogen van Groningen Seaports N.V. wordt dit risico als nihil ingeschat.
3. Borgstellingen voor Groningen Seaports N.V. te weten:
 - a. het risico dat aanspraak wordt gemaakt op de borgstelling (met een plafond tot € 268,0 mln.) die is verstrekt door de GR Havenschap Groningen Seaports aan Groningen Seaports N.V. ten behoeve van het aantrekken van vreemd vermogen, en
 - b. het risico dat aanspraak wordt gemaakt op de borgstelling die is verstrekt door de GR Havenschap Groningen Seaports aan Groningen Seaports N.V. ten behoeve van het derivaat (met een nominale waarde van € 100,0 mln.) dat van de GR Havenschap Groningen Seaports is overgezet naar Groningen Seaports N.V.

Door de ingezette afbouw van de borgstelling aan Groningen Seaports N.V. vanaf 2026, zullen bovenstaande risico's op lagere termijn afnemen. Op basis van het beschikbare weerstandsvermogen van Groningen Seaports N.V. wordt dit risico als nihil ingeschat.

4. Naleving wet- en regelgeving; de risico's als gevolg van het eventueel niet naleven van wet- en regelgeving zijn gelet op de aard en omvang van de activiteiten van de GR Havenschap Groningen Seaports beperkt.
5. VPB-plicht; het risico dat de GR Havenschap Groningen Seaports vennootschapsbelasting verschuldigd is. Op basis van de uitgevoerde analyse is geconcludeerd dat door de GR Havenschap Groningen Seaports geen belastbare activiteiten worden uitgevoerd.

Afdekking risico's

Bovenstaande risico's worden als volgt afgedekt:

1. Ultimo 2022 bestaat de weerstandscapaciteit van de GR Havenschap Groningen Seaports uit een algemene reserve van € 219,9 mln. De weerstandscapaciteit is minimaal gelijk aan de waardering van de deelneming Groningen Seaports N.V. Dit is voldoende om een eventuele afwaardering van de deelneming te kunnen dekken.
2. Financiers zijn voor de financieringsbehoefte van Groningen Seaports N.V. niet bereid om zonder zekerheden leningen te verstrekken. Er is bij Groningen Seaports N.V. sprake van in omvang beperkte onderpanden, gezien het feit dat het juridische eigendom van de gronden in het beheersgebied bij de GR Havenschap Groningen Seaports ligt. Groningen Seaports N.V. is bij gebrek aan onderpanden niet in staat om zelfstandig voldoende zekerheden te verstrekken. Om die reden staat de GR Havenschap Groningen Seaports sinds de verzelfstandiging borg voor door Groningen Seaports N.V. aangetrokken financiering.

Op 12 februari 2016 is de herfinanciering van Groningen Seaports N.V. gerealiseerd en vastgelegd in de borgstellingsovereenkomst "overeenkomst houdende volledig geborgde financiering". De leningen die door de GR Havenschap Groningen Seaports voor de verzelfstandiging zijn aangetrokken voor de financiering van diverse projecten, zijn overgenomen door Groningen Seaports N.V. De GR Havenschap Groningen Seaports blijft borg staan voor de leningen voor zover deze betrekking hebben op projecten die geaccordeerd zijn voor de datum van verzelfstandiging. Op 15 juli 2019 heeft Groningen Seaports N.V. de 7-jaars lening ad € 50 miljoen geherfinancierd, waarmee de borgstelling op deze lening is komen te vervallen.

Door Groningen Seaports N.V. zijn ten behoeve van de GR Havenschap Groningen Seaports zakelijke zekerheden verstrekt in de vorm van achtereenvolgens (i) het (voor)behouden van juridische eigendom (en daarmee de beschikkingsmacht) bij de levering van economische eigendom van de gronden betrekking hebbende op de onderneming aan Groningen Seaports N.V. (ii) een eerste recht van hypotheek op de aan Groningen Seaports N.V. toebehorende opstal- en erfpachtrechten, alsmede (iii) een eerste recht van pand op inkomsten uit hoofde van achtereenvolgens erfpacht, opstal en economisch eigendom.

Per 15 juli 2019 heeft Groningen Seaports N.V. de volgende zekerheden aan de BNG verstrekt:

- stil pandrecht, eerste rang, op alle bestaande en toekomstige (erfpacht) vorderingen van Groningen Seaports N.V. met alle daaraan verbonden afhankelijke rechten en nevenrechten op al haar bestaande en toekomstige debiteuren;
- het recht om hypotheek te vestigen op de thans en in de toekomst aan Groningen Seaports N.V. in eigendom toebehorende onroerende zaken en terreinen.

De waarde van de aan de GR Havenschap Groningen Seaports gegeven zekerheden bedroeg ten tijde van het opstellen van de borgstellingsovereenkomst op 12 februari 2016 bij benadering € 433 mln, terwijl de vordering van de GR Havenschap Groningen Seaports op Groningen Seaports N.V. circa € 22 mln. bedroeg.

Groningen Seaports N.V. investeert voornamelijk in duurzaam renderende ontwikkelingen in de haven, om zodoende een continue stroom aan inkomsten te genereren en zo de schuldenlast, waarvoor de GR Havenschap Groningen Seaports borg staat, te verlagen.

Gezien het investeringsprofiel van Groningen Seaports N.V. en de aard van de verstrekte zekerheden is het risico laag, dan wel nihil, dat de schuldenpositie van Groningen Seaports N.V. de door de GR Havenschap Groningen Seaports verstrekte zekerheden overstijgt.

3. Groningen Seaports N.V. rapporteert tweejaarlijks over het weerstandsvermogen van de onderneming. Het weerstandsvermogen (risicoreserve) van Groningen Seaports N.V. is de relatie tussen:
 - de waardering van de gronden en verstrekte zekerheden (weerstandscapaciteit);
 - alle risico's van Groningen Seaports N.V. waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Op basis van de uitgevoerde analyse in 2021 is een benodigde weerstandscapaciteit berekend van € 23,3 mln. In 2019 was dit € 27,0 mln. Deze uitkomst kan worden gerelateerd aan het in de jaarrekening 2022 van Groningen Seaports N.V. gerapporteerde vermogen van € 283,0 mln. Het beschikbare weerstandsvermogen van Groningen Seaports N.V. is voldoende om de beschreven risico's af te dekken. Er heeft in 2021 nog geen hernieuwde rapportage plaatsgevonden.

In de borgstellingsovereenkomst tussen de GR Havenschap Groningen Seaports en Groningen Seaports N.V. is verder expliciet opgenomen dat sprake is van borgtocht en geen hoofdelijke verbondenheid, zodat de GR Havenschap Groningen Seaports pas aansprakelijk zal kunnen worden gehouden onder een borgtocht, indien en zodra Groningen Seaports N.V. in verzuim is met de voldoening van haar verplichtingen jegens de derde, de derde Groningen Seaports N.V. hierop heeft

aangesproken en deze niet alsnog heeft voldaan casu quo heeft kunnen voldoen aan haar verplichtingen (i.e. het beginsel van subsidiariteit, ofwel 'getrapte aansprakelijkheid').

Op basis van het gevoerde beleid wordt op de langere termijn een verdere verlaging van de risico's voor de deelnemers in de GR Havenschap Groningen Seaports voorzien, waardoor het risicoprofiel voor de GR Havenschap Groningen Seaports en daarachter zijn deelnemers in de tijd verder zal afnemen.

4. Het proces van besluitvorming en afhandeling van besluiten is zodanig ingericht dat de risico's met in achtneming van de beperkte activiteiten van de GR maximaal zijn geborgd

De beschikbare weerstandscapaciteit is afdoende om de bovenstaande risico's op te vangen indien deze zich allen zouden voordoen.

Kengetallen

In relatie tot de genoemde risico's zijn voor de GR Havenschap Groningen Seaports de volgende kengetallen voor 2024 toe te lichten:

1. Netto schuldquote
2. Solvabiliteitsratio
3. Grondexploitatie
4. Structurele exploitatieruimte
5. Belastingcapaciteit

1. Netto schuldquote

De GR Havenschap Groningen Seaports heeft een netto schuldquote van € 18%.

De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen bedraagt (per saldo een netto vordering) -/- 787%.

Berekening netto schuldquote: $(A+B+C-E-F-G) / H$

Berekening netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen: $(A+B+C-D-E-F-G) / H$

A Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)

B Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)

C Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)

D Financiële activa (cf. art. 36 lid d, e en f)

E Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)

F Liquide middelen (cf art. 40 BBV)

G Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)

H. Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves))

2. Solvabiliteitsratio

De GR Havenschap Groningen Seaports heeft een solvabiliteit van 98,6% (EV/TV).

De omvang van het eigen vermogen is voldoende om aan financiële verplichtingen te voldoen.

3. Grondexploitatie

De in erfpacht uitgegeven gronden zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Gronden waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen, welke is gesteld op € 1 per hectare. Gezien de geringe waardering van de gronden bestaat er geen grondexploitatie-risico.

4. Structurele exploitatieruimte

De GR Havenschap Groningen Seaports beschikt over voldoende structurele baten om haar structurele lasten te dekken.

5. Belastingcapaciteit

Het kengetal belastingcapaciteit zoals gedefinieerd voor provincies en gemeenten is niet van toepassing op de verantwoording van de GR Havenschap Groningen Seaports.

2.2.3 C. Onderhoud kapitaalgoederen

De GR Havenschap Groningen Seaports heeft de uitvoering van het onderhoud kapitaalgoederen uitbesteed aan Groningen Seaports N.V. Het gaat hierbij om het onderhoud van wegen, infrastructuur, riolering, water, groen en gebouwen. Om deze reden is de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen niet van toepassing op de GR Havenschap Groningen Seaports.

2.2.4 D. Financiering

Algemeen

De activa kant van de balans van de GR Havenschap Groningen Seaports bestaat grotendeels uit een kapitaalverstrekking aan Groningen Seaports N.V. en uit een verstrekte lening uit hoofde van de inbreng per 1 januari 2013 aan Groningen Seaports N.V. Dit wordt volledig gefinancierd door middel van eigen vermogen.

In de verzelfstandigingsovereenkomst is afgesproken dat de financiering en derivaten worden overgedragen aan Groningen Seaports N.V. Deze portefeuille kan niet geherfinancierd worden zonder dat garanties worden afgegeven. In zowel een borgstelling- als een dienstverleningsovereenkomst zijn

afspraken hieromtrent vastgelegd. De borgstellingsovereenkomst vormt de basis voor de borgstelling vanuit de GR Havenschap Groningen Seaports ten behoeve van Groningen Seaports N.V.

Jaarlijkse rapportage

Groningen Seaports N.V. zal de GR Havenschap Groningen Seaports jaarlijks, uiterlijk vóór 15 mei van elk kalenderjaar en voorts telkens wanneer de GR Havenschap Groningen Seaports daarom verzoekt, aan de GR Havenschap Groningen Seaports N.V. inzicht geven in:

1. de omvang van de financieringsbehoefte respectievelijk de financieringscurve in relatie tot het borgtochtenplafond;
2. de aard en omvang van de geldleningen waarvan de looptijd eindigt in het lopende en komende boekjaar en die geherfinancierd moeten worden;
3. de omvang van de geldleningen waarvoor borgtochten zijn afgegeven in relatie tot geldleningen waarvoor de GR Havenschap Groningen Seaports geen borgtochten heeft afgegeven; en
4. de aard en omvang van zekerheden die door Groningen Seaports N.V. aan derden zijn verstrekt.

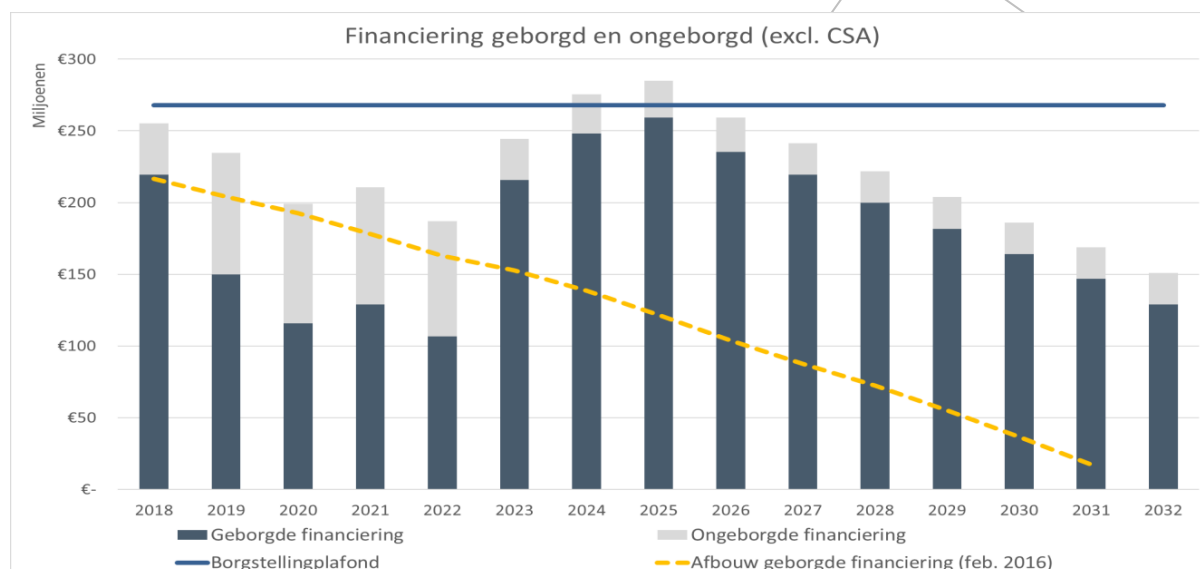
In de borgstellingsovereenkomst van 12 februari 2016 is overeengekomen dat de GR Havenschap Groningen Seaports 100% borg staat voor financiering van Groningen Seaports N.V. voor de projecten waarover voor de verzelfstandiging een besluit is genomen. Daarnaast kan de GR Groningen Seaports op verzoek borg staan voor andere door Groningen Seaports N.V. aan te trekken kredieten.

Intussen investeert Groningen Seaports N.V. ook door gebruik te maken van een financieringsfaciliteit dat niet onder de borgstelling valt. Dit sluit aan op de doelstellingen van de GR Havenschap Groningen Seaports als het gaat om te streven naar zelfstandige financiering door Groningen Seaports N.V. Groningen Seaports N.V. heeft daartoe met haar financiers gewerkt aan een financieringsarrangement waarbij (een deel van) de investeringen separaat zullen worden gefinancierd buiten de geborgde financiering. Tevens is vanaf 2019 een deel van de bestaande geborgde financiering van 50,0 mln buiten de borgstelling gebracht, deze zijn 'op het eigen boek' van Groningen Seaports N.V. geherfinancierd.

Borgstellingsplafond

De lange termijn financiering van Groningen Seaports N.V. is begin 2016 geëffectueerd.

De geborgde financiering, zoals weergegeven in onderstaande grafiek, is overgenomen uit het bedrijfsplan 2023-2027 van Groningen Seaports N.V. Dit bedrijfsplan is op 16 december 2022 vastgesteld.

Het borgstellingplafond is gesteld op € 268 miljoen, de verwachte geborgde financiering blijft ruim onder dit plafond. In 2016 is afgesproken om in de loop van de tijd de borgstelling af te bouwen, over deze afbouw zijn geen harde afspraken gemaakt en is bovenstaande geel gearceerde lijn als mogelijke afbouw geschetst. In deze voorgestelde afbouw is echter onvoldoende rekening gehouden met nieuwe investeringen en is uitgegaan van de mogelijkheid tot het aantrekken van ongeborgde financiering, terwijl de benodigde zekerheden daarvoor bij de GR Havenschap Groningen Seaports liggen.

Het gebruik van financiering onder de borgstelling is het gevolg van de oplopende financieringsbehoefte door de toegenomen verwachte investeringen in onder andere Heveskes, ontwikkeling van terreinen op Oosterhorn Zuid en de ontwikkeling van het terrein en de kade op Energypark. Ook na 2027 zijn additionele investeringen te verwachten, maar deze zullen in omvang een stuk lager liggen. De toenemende operationele kasstromen zullen voor een afbouw van de financiering zorgen, de verwachting is dat vanaf 2026 de financiering kan worden afgebouwd.

Op het moment dat in de komende jaren nieuwe langlopende financiering (naar verwachting in 2023 of 2024) zal worden aangetrokken, dienen hierover nadere afspraken tussen de GR Groningen Seaports en Groningen Seaports N.V. worden gemaakt.

Het renterisico is tot 2042 middels het derivaat afgedekt voor € 100,0 mln. Het beschikbaarheidsrisico is afgedekt met twee roll-over-faciliteiten van € 50,0 mln voor termijnen van 10 en 12 jaar. Voor het overige deel van de geborgde financiering wordt een kasgeldlening aangetrokken op basis van de

voortschrijdende 12-maandsprognose. De GR Havenschap Groningen Seaports staat thans borg voor een leenarrangement van maximaal van € 215,0 mln. bij de BNG. Dit valt ruim binnen de afspraak tussen de GR Havenschap Groningen Seaports en Groningen Seaports N.V.

2.2.5 E. Bedrijfsvoering

In de GR Havenschap Groningen Seaports vinden, behoudens de borgstelling, geen activiteiten plaats. De GR Havenschap Groningen Seaports heeft dan ook geen personeel in dienst.

Het bestuurlijke proces en voorbereiding van de besluitvorming wordt gedaan door de secretaris van de GR Havenschap Groningen Seaports. Behalve dat de secretaris verantwoordelijk is voor de administratieve organisatie van de GR Havenschap Groningen Seaports, fungeert deze als adviseur van het bestuur en contactpersoon naar derden.

Door de beperkte omvang van de organisatie heeft de GR Havenschap Groningen Seaports nog geen Functionaris gegevensbescherming benoemd. Op grond van artikel 37 van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) is dit een verplichting voor overheidsinstanties en publieke organisaties. Bij besluit van 27 oktober 2021 heeft het DB Gedeputeerde Staten van Groningen verzocht om hierin ondersteuning te bieden. De provincie Groningen heeft de GR in 2021 een aanbod gedaan (tijdelijke) ondersteuning te leveren in de vorm van een Functionaris Gegevensbescherming en een privacy-officer. Momenteel wordt gewerkt aan het effectueren van dit aanbod.

Vanaf boekjaar 2023 zijn gemeenschappelijke regelingen verplicht een rechtmatigheidsverantwoording op te stellen, die zal worden opgenomen in de jaarrekening. Voor de uitvoering van de interne controlewerkzaamheden van deze rechtmatigheidsverantwoording is de ondersteuning van Deloitte onder verantwoordelijkheid van het DB gevraagd. Deloitte heeft de GR in 2023 een aanbod gedaan ondersteuning te leveren bij het uitvoeren van de interne controle. Momenteel wordt gewerkt aan het effectueren van dit aanbod.

Zowel het Algemeen Bestuur, Dagelijks Bestuur, als de voorzitter hebben diverse bevoegdheden gemandateerd aan de secretaris. Hierdoor kan de dagelijkse gang van zaken efficiënt verlopen. De administratieve organisatie van de GR Havenschap Groningen Seaports staat los van de organisatie van Groningen Seaports N.V.

De coördinatie en uitvoering van de werkzaamheden door en ten behoeve van de organisatie van de GR Havenschap Groningen Seaports liggen bij de secretaris. Voor specifieke en complexe vraagstukken wordt externe deskundigheid ingehuurd. Zo wordt het opstellen van de begroting en de

jaarrekening uitgevoerd met ondersteuning van een derde partij. Administratieve ondersteuning wordt op verzoek verricht door medewerkers van Groningen Seaports N.V.

Voor de werkzaamheden die Groningen Seaports N.V. ten behoeve van de GR Havenschap Groningen Seaports uitvoert, wordt een beheervergoeding berekend.

2.2.6 F. Verbonden partijen

Verbonden partij betreft alleen Groningen Seaports N.V. waar de GR Havenschap Groningen Seaports 100% aandeelhouder in is. De verkrijgingsprijs van de deelneming bedraagt € 198,1 mln. De GR Havenschap Groningen Seaports staat borg voor Groningen Seaports N.V., (zie paragraaf financiering). Er is afgesproken dat periodiek door Groningen Seaports N.V. wordt gerapporteerd over de ontwikkelingen in de financiële positie en de ontwikkelingen van de vreemd vermogenspositie ten opzichte van de borgstellingscurve.

Aandeelhoudersstrategie

Op 25 oktober 2016 heeft het Algemeen Bestuur de aandeelhouderstrategie vastgesteld. Hiermee zijn de uitgangspunten voor het beleid van de GR Havenschap Groningen Seaports als aandeelhouder vastgelegd. De reden voor het opstellen van de strategie is dat alle bedrijfsmatige en publieke activiteiten van GR Havenschap Groningen Seaports zijn ondergebracht bij de Groningen Seaports N.V. De GR Havenschap Groningen Seaports is enig aandeelhouder. In deze constellatie kunnen de belangen van beide partijen uiteenlopen, daarom is besloten een aandeelhouderstrategie op te stellen waarmee Groningen Seaports N.V. de ruimte heeft te ondernemen en waarmee de aandeelhoudersbelangen van de GR Havenschap Groningen Seaports (en daarmee de daarin deelnemende overheden) zijn geborgd.

De strategie is tot stand gekomen op basis van gesprekken met diverse betrokkenen. Met behulp van de door Groningen Seaports N.V. ter beschikking gestelde gegevens zijn analyses gemaakt van de bedrijfsvoering, maar ook van de economische, maatschappelijke en bestuurlijke omgeving waarin het bedrijf zich beweegt.

Het doel van de aandeelhouderstrategie is het hebben van een handvat waaraan het strategisch beleid van Groningen Seaports N.V. getoetst kan worden, zodanig dat het publieke belang van de aandeelhouder geborgd wordt. Deze publieke belangen zijn, naast de wettelijke taken van de havenmeester die bij Groningen Seaports N.V. zijn neergelegd:

1. Economische ontwikkeling en werkgelegenheid en
2. Duurzaamheid.

Deze algemene uitgangspunten zijn in de strategie ook nader gespecificeerd, te weten:

Ad.1. Gemiddelde groei van werkgelegenheid van 2% per jaar;

Ad.2. 40% CO₂ reductie tussen 2015 en 2030.

Groningen Seaports N.V. dient in zijn meerjarenbegrotingen en verantwoording rekenschap te geven van de wijze waarop zij werkt aan deze doelstellingen. De aandeelhouderstrategie is hiervoor de basis.

In de jaarrekening 2023 zal de toetsing op de realisatie van bovenstaande 2 uitgangspunten tot uitdrukking komen.

Tegelijkertijd wordt in de aandeelhouderstrategie aangegeven dat de met de verzelfstandiging beoogde risicobeperking niet in gevaar mag komen. Dit wordt voor een groot deel bereikt doordat Groningen Seaports N.V. zich op basis van deze strategie alleen met haar kerntaken mag bezig houden. Om te bepalen of een activiteit een kerntaak is, zijn vijf 'toetsingscriteria' opgenomen. Bij iedere business case zou expliciet de afweging moeten worden gemaakt of een project binnen de scope past op basis van:

- De bijdrage aan doelstellingen en rendementseisen van de aandeelhouders
- Passend in het beheersgebied van Groningen Seaports
- Het risicoprofiel van het project gezien in het licht van de bestaande kerntaken van Groningen Seaports
- De beschikbaarheid van benodigde competenties voor het project binnen de organisatie van Groningen Seaports
- De vraag of marktpartijen het betreffende project ook zouden kunnen oppakken

Corporate governance

Hoewel een aandeelhouderstrategie zich primair richt op de wijze waarop de aandeelhouder sturing geeft, wordt in deze aandeelhouderstrategie nadrukkelijk ook aandacht geschonken aan de governance van zowel Groningen Seaports N.V. als de GR Havenschap Groningen Seaports; dus de aandeelhouder zelf.

In 2022 is een onderzoek uitgevoerd naar de vraag of het nodig en / of wenselijk is om verbeteringen aanbrengen in de bestuurlijk juridische organisatie van de GR havenschap Groningen Seaports en zijn deelnemers versus Groningen Seaports N.V., waarbij gekeken is naar de welke wijze de geformuleerde doelen op een nog efficiëntere wijze kunnen worden bereikt, zonder concessies te doen op de risicobeperkingen. Daarmee dient de democratische legitimiteit van de te nemen besluiten gewaarborgd te blijven of te verbeteren. De uitkomsten van het onderzoek is inmiddels gerapporteerd. Het rapport beveelt zeer nadrukkelijk aan om de governance structuur te vereenvoudigen.

In het 2022 zijn verschillende stappen gezet door het AB en het DB om een beeld te krijgen van de huidige werking van de governance. Het rapport dat in juni 2022 door het bureau Necker van Naem is opgeleverd bevatte twee aanbevelingen waar het AB opvolging aan heeft gegeven. Allereerst heeft het AB de directeuren/ c.q. secretarissen van de participanten gevraagd een eerste informatieve niet-bindende schets te maken van een mogelijk toekomstige governance-structuur. Daarnaast heeft het AB de directie van de NV verzocht zich te beraden op een actualisering van de havenvisie. Naar verwachting zullen beide rapporten in 2023 een vervolg krijgen en zal het AB hierover een definitief besluit nemen.

Met de verzelfstandiging is er bewust voor gekozen om Groningen Seaports N.V. meer op afstand te zetten. Dit om onder andere een beperking van risico's en transparantie in governance te bereiken. Tegelijkertijd is het noodzakelijk om voldoende invloed op Groningen Seaports N.V. te kunnen uitoefenen. In de eerste plaats is het vanwege de publieke belangen wenselijk om gepast invloed te kunnen uitoefenen op de koers van het bedrijf. Ten tweede staat Groningen Seaports N.V. nog niet geheel financieel op afstand door het bestaan van borgstelling voor de financiering en daarmee is invloed op de financiële gang van zaken gewenst.

Huidige situatie

De GR Havenschap Groningen Seaports vormt een extra laag in de communicatie tussen overheden en Groningen Seaports N.V. en vervult daarbij tevens meer rollen dan uitsluitend die van aandeelhouder. De GR Havenschap Groningen Seaports zet met het initiëren van de onderzoeken de eerste stap op basis van de in de aandeelhoudersstrategie benoemde gesprek met de stakeholders aan te gaan over de governancestructuur.

Net als in ieder ander bedrijf heeft de GR Havenschap Groningen Seaports in zijn hoedanigheid van aandeelhouder invloed op ingrijpende gebeurtenissen binnen de vennootschap. Daarnaast is er via de statuten een behoorlijke mate van invloed op het beleid, o.a. door middel van het vaststellen van strategische plannen, benoeming en ontslag van bestuurders en RvC en zeggenschap over investeringen en andere financiële commitments boven € 5,0 mln.

Overzicht verbonden partijen.

Naam:	Groningen Seaports N.V.
Vestigingsplaats:	Delfzijl
Belang:	GR Havenschap Groningen Seaports heeft op 31 december 2021 en 2022 een 100% belang in de aandelen van Groningen Seaports N.V.
Openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt:	<p>De vennootschap heeft als doel:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het beheren, ontwikkelen en exploiteren van de havens te Delfzijl en de Eemshaven met bijbehorende haventerreinen; 2. Het beheren, ontwikkelen en exploiteren van niet havengebonden terreinen; 3. Het ondersteunen van de GR Havenschap Groningen Seaports bij haar taken; en 4. Het verrichten of doen verrichten van alle andere werkzaamheden op industrieel, commercieel en financieel gebied; 5. Alles in de ruimste zin van het woord. Voorts heeft de vennootschap ten doel om door (nieuwe) vormen van financiering kansrijke ontwikkelingen in het haven- en industriegebied mogelijk te maken of te bespoedigen.
Veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de GR Havenschap Groningen Seaports in de verbonden partij heeft:	Geen.
Eigen vermogen:	31 december 2021: € 266,9 mln * 31 december 2022: € 283,0 mln *
Vreemd vermogen (incl. voorzieningen):	31 december 2021: € 284,9 mln * 31 december 2022: € 200,7 mln *
Resultaat boekjaar:	2021: € 6,1 mln * 2022: € 16,1 mln *

(*) Cijfers zijn ontleend aan de jaarrekening 2022 van Groningen Seaports N.V.

2.2.7 G. Grondbeleid

Met de verzelfstandiging van Groningen Seaports N.V. is besloten het juridische eigendom van de gronden bij de GR Havenschap Groningen Seaports te laten berusten. Het economische eigendom is bij de verzelfstandiging door het vestigen van rechten op erfpacht op de gronden, ingebracht in Groningen Seaports N.V. Het aan- en verkoopbeleid van Groninger Seaports N.V. is de uitwerking van de kaders zoals vastgelegd in de aandeelhoudersstrategie van GR Havenschap Groningen Seaports. Voor de terreinen die door de GR Havenschap Groningen Seaports namens Groninger Seaports N.V. zijn aangekocht ná de verzelfstandiging, geldt ook dat het juridische eigendom van de gronden bij de GR Havenschap Groningen Seaports berust en het economisch eigendom is overgedragen van de GR Havenschap Groningen Seaports naar Groninger Seaports N.V. Voor het deel van de gronden waarop nog geen erfpacht recht is gevestigd, geldt dat de economische voor- en nadelen door GR Havenschap Groningen Seaports eveneens zijn overgedragen aan Groningen Seaports NV. Deze gronden worden dientengevolge ook verantwoord in de jaarrekening van Groningen Seaports NV.

Deze gronden kunnen door Groningen Seaports N.V. in ondererfpacht worden uitgegeven dan wel worden verkocht in samenspraak met de GR Havenschap Groningen Seaports. De juridische levering geschied bij verkoop door de GR Havenschap Groningen Seaports. Dergelijke transacties kunnen niet plaatsvinden zonder goedkeuring van de GR Havenschap Groningen Seaports.

Het gronduitgifte beleid is door Groningen Seaports N.V. vastgelegd in de notitie gronduitgifte en vestigingsbeleid 2018-2028. Deze nota is op 28 juni 2018 besproken in het Algemeen Bestuur van de GR Havenschap Groningen Seaports en zal het toetsingskader zijn voor gronduitgifte. Op 15 maart 2019 heeft de GR Groningen Seaports kennis genomen van het aankoopbeleid van Groningen Seaports N.V.

Als hoofddoelstelling van zowel de gronduitgifte als de aankoop geldt het realiseren van economische ontwikkeling en werkgelegenheid ten behoeve van de vestiging van bedrijven die tevens bijdragen aan duurzaamheid. Afgeleide doelstelling is dat vanuit de grondexploitatie financiële middelen worden gegenereerd die worden aangewend voor:

1. Lange termijn haven- en klantcontractuele verplichtingen, waaronder eeuwigdurend groot onderhoud/ herstel, vervangingsinvesteringen en baggerwerkzaamheden
2. Afbouw van de borgstelling
3. Aflossen externe financiering door Groningen Seaports N.V.
4. Bijdrage aan de zelfstandige financierbaarheid van Groningen Seaports N.V.
5. Herinvestering in nieuwe activiteiten met een duurzaam financieel rendement (6,5%)
6. Overige toekomst vaste investeringen voor waard creatie (bijvoorbeeld haveninfrastructuur)

2.2.8 H. Wet open overheid

Deze paragraaf is een verplichting vanuit de Wet open overheid (Woo). In de jaarlijkse begroting besteden we in deze paragraaf aandacht aan de beleidsvoornemens voor de Woo. In deze jaarrekening doen we verslag van de uitvoering in relatie tot de beleidsvoornemens.

De Wet open overheid biedt inwoners de mogelijkheid om informatie op te vragen en vervangt de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De Woo regelt in feite het recht op informatie over alles wat de GR doet.

Het doel van de Woo is om alle (semi-)overheidsinstanties transparanter te maken, dus ook de GR. De informatie is hierdoor straks beter:

- vindbaar;
- uitwisselbaar;
- te archiveren;
- en toegankelijk.

De Wob regelde vooral het op verzoek (passief) openbaar maken van informatie. Dit kan ook nog steeds via de Woo. Het verschil zit in de actieve openbaarmaking. De Woo verplicht overheden om actief - dus uit eigen beweging - bepaalde informatie openbaar te maken. Het gaat voor gemeenschappelijke regelingen om documenten in elf informatiecategorieën, namelijk: raadsstukken, wet- en regelgeving, bestuursstukken, convenanten, organisatie-informatie, jaarplannen en -verslagen, Wob-/Woo-verzoeken, adviezen, onderzoeken, beschikkingen en klachten.

Tot nu toe is door de GR het volgende aan de Woo gedaan:

- de secretaris van de GR is het contactpersoon voor de Woo;
- de agenda en stukken ten behoeve van AB-vergaderingen worden openbaar gepubliceerd op de website <https://www.groningen-seaports.com/groningen-seaports/organisatiestructuur>;
- Woo-verzoeken worden zover mogelijk afgehandeld conform de daarvoor gestelde vereisten.

De uitvoering van de Woo zal verder worden geprofessionaliseerd, waaronder:

- het benoemen van een Woo deskundige, welke verantwoordelijk is voor het beoordelen, behandelen en afwickelen van Woo verzoeken;
- standaard werkprotocol ontwikkelen;
- aanstellen van een ondersteunend medewerker met toegang tot het archief van de GR; en
- deel op website reserveren voor publicatie van Woo verzoeken.

3. Financiële begroting

3.1. Wijzigingen t.o.v. eerdere begrotingen

Het gerealiseerde resultaat 2022 van de GR Havenschap Groningen Seaports komt overeen met het geprognosticeerde resultaat 2022.

Voor de lasten vindt er jaarlijks een doorbelasting plaats welke inzichtelijk is gemaakt in de jaarstukken 2022 en in de programmabegroting (zie *toelichting op overzicht baten en lasten*).

3.2 Begroting winst- en verliesrekening 2024

(bedragen x € 1,-)	Begroting 2024
	Saldo
Lasten	2.644.000
Subtotaal lasten	2.644.000
Financiële baten	2.644.000
Financiële lasten	0
Saldo financiële baten en lasten	2.644.000
Begroot resultaat	0

3.3 Algemene toelichting op de begroting 2024

Algemeen

De begroting over het boekjaar 2024 is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

Algemene grondslagen

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

3.4 Toelichting begroting winst- en verliesrekening 2024

(bedragen x € 1,-)	Begroting 2024
Lasten	
Dienstenvergoeding	2.644.000
Accountants- en administratiekosten	46.000
Secretariaat- en beheerskosten	63.000
Advieskosten	100.000
Doorbelasting kosten aan Groningen Seaports N.V.	- 209.000
Totaal lasten	2.644.000

De dienstenvergoeding die jaarlijks door de GR aan Groningen Seaports N.V. is verschuldigd voor de werkzaamheden zoals omschreven in de Dienstverleningsovereenkomst zal jaarlijks vooraf door de GR Havenschap Groningen Seaports en Groningen Seaports N.V. in onderling overleg worden vastgesteld, met als uitgangspunt dat de vergoeding gelijk zal zijn aan de integrale kostprijs van de door Groningen Seaports N.V. te verrichten diensten, vermeerderd met een jaarlijks vooraf vast te stellen winst- en risico-opslag.

In de secretariaat- en beheerskosten is opgenomen een bedrag ad € 15.000 voor het inrichten en uitvoeren van de verbijzonderde interne controle die de basis vormt voor het rechtmatigheidsoordeel in 2024.

Begroting 2024 Gemeenschappelijke regeling Havenschap Groningen Seaports

De advieskosten hebben voor € 100.000 betrekking op de uitvoering van de aanbevelingen van de uitgevoerde onderzoeken betreffende het vereenvoudigen van de governance structuur en het actualiseren van de havenvisie.

(bedragen x € 1,-)	Begroting 2024
Financiële baten	
Rente lening aan Groningen Seaports N.V.	660.000
Safe harbour premie Groningen Seaports N.V.	1.984.000
Totaal financiële baten	2.644.000

De rente baten lening aan Groningen Seaports N.V. bestaan uit 3,0% (2,2% + 0,8%) vaste rente (waarvan 80 basispunten safe harbour premie).

Groningen Seaports N.V. is aan de GR Havenschap Groningen Seaports voor de afgegeven borgstellingen jaarlijks een marktconforme vergoeding verschuldigd, oftewel een safe harbour premie. De safe harbour premie bedraagt 80 basispunten en is per jaar achteraf verschuldigd over de geborgde projecten en over de geborgde rentederivaat (bijstortings)verplichtingen, telkens uiterlijk op 31 december van het betreffende jaar.

(bedragen x € 1,-)	Begroting 2024
Financiële lasten	
Rente deelnemers	-191.000
Overige	-500
Doorbelasting rente deelnemers t.l.v. Groningen Seaports N.V.	191.500
Totaal financiële lasten	0

De rente deelnemers betreft een rentevergoeding welke jaarlijks aan de deelnemers in de GR wordt uitbetaald.

4. Meerjarenraming 2024 – 2027

4.1. Begroting winst- en verliesrekening 2024-2027

(bedragen x € 1,-)	2024	2025	2026	2027
Lasten				
Dienstenvergoeding	2.644.000	2.732.000	2.540.000	2.412.000
Accountants- en administratiekosten	46.000	46.000	46.000	46.000
Secretariaat- en beheerskosten	63.000	63.000	63.000	63.000
Advieskosten	100.000	75.000	50.000	25.000
Doorbelasting kosten aan Groningen Seaports N.V.	-209.000	-184.000	-159.000	-134.000
Saldo totaal lasten	2.644.000	2.732.000	2.540.000	2.412.000
OPERATIONEEL RESULTAAT	2.644.000	2.732.000	2.540.000	2.412.000
Financiële baten en lasten				
Rente lening aan Groningen Seaports N.V.	660.000	660.000	660.000	660.000
Rente (safe harbour) borgstelling	1.984.000	2.072.000	1.880.000	1.752.000
Rente deelnemers gemeenschappelijke regeling	-191.000	-191.000	-191.000	-191.000
Rente overige	-500	-500	-500	-500
Doorbelasting rente deelnemers en overige aan Groningen Seaports N.V.	191.500	191.500	191.500	191.500
Saldo totaal financiële baten en lasten	2.644.000	2.732.000	2.540.000	2.412.000
NETTO RESULTAAT	0	0	0	0

4.2. Toelichting winst- en verliesrekening 2024-2027

De dienstenvergoeding, de rente lening aan Groningen Seaports N.V. en de rente (safe harbour) borgstelling, zijn ingeschat op basis van de financieringsbehoefte zoals vastgelegd in het bedrijfsplan 2023-2027 van Groningen Seaports N.V.

De advieskosten hebben voor respectievelijk € 100.000, € 75.000, € 50.000 en € 25.000 betrekking op de uitvoering van de aanbevelingen van de uitgevoerde onderzoeken betreffende het vereenvoudigen van de governance structuur en het actualiseren van de havenvisie.

Begroting 2024 Gemeenschappelijke regeling Havenschap Groningen Seaports

De directie en RvC van Groningen Seaports N.V. hebben ingestemd de accountants- en administratiekosten, secretariaat- en beheerskosten, advieskosten, rente deelnemers en rente overige ten laste van Groningen Seaports N.V. te brengen.

4.3. Balansprognose 2024-2027

(bedragen x € 1.000,-)	2024	2025	2026	2027
	31-dec	31-dec	31-dec	31-dec
ACTIVA				
Materiële vaste activa	2	2	2	2
Deelneming Groningen Seaports N.V.	198.058	198.058	198.058	198.058
Leningen aan Groningen Seaports N.V.	22.006	22.006	22.006	22.006
Financiële vaste activa	220.064	220.064	220.064	220.064
Overige vorderingen	3.045	3.108	2.891	2.738
Liquide middelen	1	1	1	1
Vlottende activa	3.046	3.109	2.892	2.739
TOTAAL ACTIVA	223.112	223.175	222.958	222.805
PASSIVA				
Eigen vermogen	219.876	219.876	219.876	219.876
Overige schulden	191	191	191	191
Overlopende passiva	3.046	3.108	2.891	2.738
Vlottende passiva	3.236	3.299	3.082	2.929
TOTAAL PASSIVA	223.112	223.175	222.958	222.805

4.4. Toelichting balansprognose 2024-2027

Aangezien de deelneming in Groningen Seaports N.V. is gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs en er geen sprake is van dividendbeleid, zullen ontwikkelingen in Groningen Seaports N.V. niet direct leiden tot een wijziging in de balansprognose van de GR Havenschap Groningen Seaports.

In het bedrijfsplan 2023-2027 van deelneming Groningen Seaports N.V. is de volgende balansprognose opgenomen.

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
	31-dec	31-dec	31-dec	31-dec	31-dec	31-dec
Activa						
Materiële vaste activa	415.064	462.347	503.499	518.726	514.133	503.274
Financiële vaste activa	69.917	88.443	85.816	83.781	68.131	67.423
Vlottende activa	12.654	12.102	11.547	10.988	10.426	9.863
Totaal Activa	497.635	562.892	600.861	613.496	592.689	580.560
Passiva						
Eigen vermogen	266.934	284.940	297.984	304.601	307.569	312.501
Voorzieningen	8.174	2.810	3.204	3.408	3.542	3.676
Langlopende lening (GR)	22.006	22.006	22.006	22.006	22.006	22.006
Langlopende lening	106.850	105.350	103.700	51.950	50.000	0
Kortlopende financiering	6.621	65.698	148.156	159.269	185.146	169.403
Kortlopende schulden	69.044	69.044	19.194	69.294	19.494	56.669
Netto resultaat	18.006	13.044	6.617	2.968	4.932	5.429
Totaal Passiva	497.635	562.892	600.861	613.496	592.689	580.560

Op basis van de balansprognose van Groningen Seaports N.V. is er sprake van een stille reserve, zijnde het verschil tussen het eigen vermogen van Groningen Seaports N.V. en de balanswaardering van de deelneming in Groningen Seaports N.V.

De GR Havenschap Groningen Seaports heeft ultimo 2022 een netto schuld van € 2,0 mln., zijnde 0,9% van het balanstotaal. Van deze schuld heeft € 1,8 mln. betrekking op Groningen Seaports N.V. waar een vordering tegenover staat van € 23,8 mln. De netto vordering op Groningen Seaports N.V. bedraagt € 22,0 mln.

ALGEMENE VERGADERING VAN AANDEELHOUDERS

ONDERWERP	AKKOORD BOW GASUNIE OVER VERREKENING		
DATUM VERGADERING	14 juli 2023		
AGENDAPUNT	..	STATUS	• Ter goedkeuring
PROJECTNUMMER	nvt		
KENMERK	20230630EB0002568447		
DIRECTIEBESLUIT D.D.	27 juni 2023		

VOORSTEL	<p>De algemene vergadering wordt verzocht goedkeuring te verlenen aan het directiebesluit van 27 juni 2023 waarbij de directie besloot tot</p> <ul style="list-style-type: none"> - een bijdrage aan Gasunie van € 1,0 mln voor de verharding in het huurterrein van 15,7 ha achter de zware lading kade Beatrixhaven, te verrekenen via de havengelden van de LNG schepen in de Wilheminahaven. - de timing van de reeds afgesproken vergoeding voor de aangebrachte verharding op het huurterrein van € 8,6 mln aan te passen naar 1 oktober 2023 in plaats van de betaling aan het einde van de huurperiode (naar verwachting 31-3-2024). - Vanwege mogelijke vervolgprojecten na afloop van de huurperiode aan BOW een voorkeursrecht (right of first refusal) te gunnen tot uiterlijk 31-12-2024. <p>In aanvulling op de reeds eerder door de AvA goedgekeurde besluiten op 15 april 2022 en 7 juli 2022.</p>
AANLEIDING	<p>Voor de context van dit besluit wordt verwezen naar de eerdere door de AvA goedgekeurde besluitvorming inzake LNG-aanlanding op de vergadering van 15 april 2022 en aanvullende besluitvorming op 7 juli 2022. Onderhavig besluit is door de RvC goedgekeurd op 29-06-2023.</p> <p>De onderhandelingen tussen BOW/Gasunie/GSP hebben geleid tot een andere uitkomst dan was voorzien in de reeds eerder genomen besluiten, welke tevens zijn voorgelegd aan RvC en aandeelhouder.</p> <p>In de eerdere overeenstemming tussen BOW/Gasunie/GSP is overeengekomen dat de investering in de terreinverharding in het huurterrein van 15,7 ha achter de zware lading kade Beatrixhaven voor rekening en risico van BOW wordt uitgevoerd. De Gasunie draagt hierin circa € 4,0 miljoen bij, onder de voorwaarde van een eerste huurrecht op het terrein voor de periode ná het project Jan de Nul. Hierbij was de verwachting van Gasunie dat met BOW Vastgoed B.V. (hierna BOW) na het project een huurovereenkomst kon worden gesloten, waardoor zij in staat zou zijn haar investering geheel of gedeeltelijk terug te verdienen.</p> <p>Na vele gesprekken heeft BOW echter afgezien van het op dit moment aangaan van de verplichting het terrein ook ná afloop van het project Jan de Nul voor een langere periode te huren. Hierdoor is een blokkade in de onderhandelingen ontstaan.</p> <p>Aangezien initieel tevens is afgesproken dat GSP bij terug levering van het huurterrein € 8,6 miljoen vergoeding zal betalen aan BOW voor de door BOW aangebrachte stoffering (aanschafwaarde circa € 12 mln), is er nu onderhandeld dat GSP eenmalig € 1,0 mln aan Gasunie bijdraagt via de verrekening van de havengelden van de LNG schepen in de Wilheminahaven. De Gasunie ziet daarmee af van het eerste recht op</p>

	<p>huur en de mogelijkheid om hun bijdrage van € 4,0 miljoen terug te verdienen.</p> <p>De afwijking van de eerdere besluitvorming heeft betrekking op de hoogte van de investering die GSP voor haar rekening neemt. In eerdere besluitvorming is de investering in terreinverharding van maximaal € 8,8 miljoen goedgekeurd. In de finale afspraken valt de investering van GSP € 0,8 miljoen hoger uit, totaal € 9,6 miljoen.</p> <p>Daarnaast zijn afspraken gemaakt over de timing van de vergoeding voor de aangebrachte terreinverharding. Naar verwachting huurt BOW het terrein tot medio 2024, waardoor de huurperiode langer is dan eerder voorzien. Om die reden is een vast moment (1 oktober 2023) afgesproken voor het betalen van de vergoeding voor de aangebrachte terreinverharding. BOW krijgt daarnaast een voorkeursrecht (right of first refusal) ingeval GSP het terrein beneden een bepaalde prijs per m² aan een derde wil gaan verhuren. Dit voorkeursrecht houdt in dat het terrein eerst voor diezelfde lagere huurprijs aan BOW te huur wordt aangeboden. Het voorkeursrecht eindigt 31 december 2024. Aangezien de huurperiode tot in 2024 doorloopt, is dit recht in tijd relatief beperkt.</p>
BEOOGD EFFECT	<p><i>1.1 Vastleggen van afspraken</i> De komst van LNG in de Eemshaven heeft een grote bijdrage geleverd aan de leverzekerheid van gas voor het Europese net. Dit project is in recordtempo gerealiseerd, waarbij de lasten door alle partijen worden gedragen en verdeeld. De afspraken waren echter tot op heden nog niet finaal. GSP wenst de afspraken op hoofdlijnen tussen BOW, Gasunie en GSP in een brief te ondertekenen. Hiermee zijn de belangrijkste afspraken op basis waarvan tot nu toe is samengewerkt tevens schriftelijk vastgelegd en geformaliseerd.</p> <p>De afspraken met betrekking tot de huur van het terrein achter de zware lading kade (voorkeursrecht), zullen ook worden opgenomen in de huurovereenkomst tussen BOW en GSP.</p>
ARGUMENTEN	<p><i>2.1 Oplossing voor vastgelopen onderhandeling</i> Met deze afspraken is een oplossing gevonden voor vastgelopen onderhandelingen tussen de drie partijen.</p> <p><i>2.2 Relatief korte terugverdiëntijd</i> De extra investering kan door GSP op korte termijn worden terugverdiend, omdat het terrein na afloop van het project in de markt kan worden gezet tegen een naar verwachting hoger tarief.</p> <p><i>2.3 Totale vergoeding verharding ruim beneden aanschafwaarde</i> De totale vergoeding bedraagt € 9,6 miljoen. Ten opzichte van de totale aanschafwaarde van circa € 12 miljoen van de aangebrachte verharding op GSP terrein wordt dit acceptabel bevonden.</p>
KANTTEKENINGEN	<p><i>3.1 Niet direct een nieuwe huurder</i> Hoewel er veel belangstelling voor verhard terrein is (zware lading á 30 ton/m²) vanuit de offshore wind industrie en GSP verwacht het terrein aansluitend op het Jan de Nul project in de markt te kunnen uitgeven, bestaat er een kans dat het terrein na afloop van het project niet direct tegen de hogere marktwaarde kan worden verhuurd aan een volgende partij. Hierdoor zou de terugverdiëntijd langer kunnen worden.</p>
FINANCIËN	<p>Op 7 juli 2022 heeft de Ava een herzien besluit van 13 april 2022 goedgekeurd. Hierin was onder punt 2. opgenomen dat</p>

	<p><i>“2. bij het einde van de sub 1. bedoelde huurovereenkomst een bedrag van maximaal € 8,8 miljoen aan BOW Vastgoed B.V. te betalen als vergoeding voor de investering door BOW Vastgoed B.V. van de verharding van het gehuurde”</i></p> <p>De investering wordt nu verrekend met BOW (€ 8,6 miljoen) en de Gasunie (€ 1,0 miljoen), waarmee de totale investering op € 9,6 miljoen uit komt. De € 1,0 miljoen voor Gasunie zal worden verrekend met de in rekening gebrachte havengelden.</p>
UITVOERING	<p>Zo snel mogelijk na goedkeuring zal aan partijen de brief met afspraken op hoofdlijnen worden voorgelegd ter ondertekening.</p> <p>Nadere afspraken tussen Gasunie en GSP worden vastgelegd in een brief met afspraken tussen GSP en de Gasunie.</p> <p>In het verlengde van de afspraken op hoofdlijnen zal dan tevens met BOW het huurcontract voor het terrein van 15,7 ha worden gefinaliseerd en ondertekend.</p>
BIJLAGEN	-

GRONINGEN SEAPORTS

Kenmerk: 20220414KO0001172393

AANDEELHOUDERSBESLUIT

(inzake verhuur aan Bow Vastgoed B.V. i.h.k.v. aanlanding LNG in de Eemshaven)

Besluit van de enig aandeelhouder van de naamloze vennootschap: **Groningen Seaports N.V.**, statutair gevestigd te Delfzijl en kantoorhoudend te 9934 AR Delfzijl, Handelskade Oost 1 (postadres: Postbus 20004, 9930 PA Delfzijl), ingeschreven in het handelsregister onder nummer 58141057; hierna ook te noemen: **Vennootschap**.

DE ONDERGETEKENDE:

Havenschap Groningen Seaports, gevestigd te Delfzijl, kantoorhoudende te 9934 AR Delfzijl, Handelskade Oost 1 (postadres: Postbus 20004, 9930 PA Delfzijl), zijnde een rechtspersoonlijkheid bezittend openbaar lichaam als bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen, voorheen genaamd: Havenschap Delfzijl/Eemshaven, goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van zeven april negentienhonderdneuentachtig, nummer 89.008542, en in werking getreden op één januari negentienhonderdneuentig; hierna ook te noemen: **Aandeelhouder**;

NEEMT HET VOLGENDE IN AANMERKING:

- A. de Aandeelhouder is de houder van alle aandelen op naam in het geplaatste kapitaal van de Vennootschap;
- B. de Vennootschap heeft geen aandelen aan toonder uitgegeven;
- C. met medewerking van de Vennootschap zijn geen certificaten van aandelen uitgegeven en is geen recht van vruchtgebruik of pandrecht op de aandelen van de Vennootschap gevestigd ten gevolge waarvan de vruchtgebruiker of pandhouder de rechten heeft die de wet toekent aan de houders van met medewerking van de Vennootschap uitgegeven certificaten;

GRONINGEN SEAPORTS

Kenmerk: 20220414KO0001172393

- D. de directie van de Vennootschap heeft op 13 april 2022 besloten:
1. tot een verhuur aan BOW Vastgoed B.V. van een perceel van 14,7 ha gelegen achter de zware lading kade in de Beatrixhaven voor de duur van 10 maanden met een totale opbrengst van ca. € 900.000,= (NCW € 875.000,=), met als ingangsdatum 1 januari 2023; en als onderdeel daarvan
 2. bij het einde van de sub 1. bedoelde huurovereenkomst een bedrag van maximaal € 4,9 miljoen aan BOW Vastgoed B.V. te betalen als vergoeding voor de investering door BOW Vastgoed B.V. van de verharding van het gehuurde; en
 3. tot de aanleg van een zgn. by-pass tussen de Julianahaven en de zware ladingkade in de Beatrixhaven voor een bedrag van ca. € 400.000,=;
- hierna ook te noemen: **Besluit**;
- E. de Raad van Commissarissen van de Vennootschap heeft het Besluit in zijn vergadering van 13 april 2022 goedgekeurd;
- F. op grond van artikel 15.3 sub 7. van de statuten van de Vennootschap dient de algemene vergadering goedkeuring te verlenen aan besluiten van de directie van de Vennootschap tot ondermeer het in verhuren van onroerende zaken vanaf een minimum bedrag van vijf miljoen euro (EUR 5.000.000,--) per handeling, zijnde de totale huurprijs, zodat de directie het Besluit hierbij ter goedkeuring voorlegt aan de Aandeelhouder;
- G. op grond van artikel 20.5 van de statuten van de Vennootschap kan de algemene vergadering buiten vergadering rechtsgeldige besluiten nemen;

EN BESLUIT HIERBIJ BUITEN VERGADERING:

tot goedkeuring van het besluit van de directie van 13 april 2022 betreffende:

1. de verhuur aan BOW Vastgoed B.V. van een perceel van 14,7 ha gelegen achter de zware lading kade in de Beatrixhaven voor de duur van 10 maanden met een totale opbrengst van ca. € 900.000,= (NCW € 875.000,=), met als ingangsdatum 1 januari 2023; en als onderdeel daarvan

GRONINGEN SEAPORTS

Kenmerk: 20220414KO0001172393

2. het bij het einde van de sub 1. Bedoelde huurovereenkomst betalen van een vergoeding aan BOW Vastgoed B.V. van maximaal € 4,9 miljoen voor de investering door BOW Vastgoed B.V. van de verharding van het gehuurde; en
3. de aanleg van een zgn. by-pass tussen de Julianahaven en de zware ladingkade in de Beatrixhaven voor een bedrag van ca. € 400.000,=.

ONDERTEKENING:

Dit besluit is ondertekend in de plaats en op de datum zoals hieronder bij de handtekening is vermeld.

.....
naam I.J. Rijzebol
functie : voorzitter van het Algemeen Bestuur
plaats : Delfzijl
datum : 15 april 2022

Kenmerk:

AANDEELHOUDERSBESLUIT

(inzake verhuur 15,7 ha aan Bow Vastgoed B.V. i.h.k.v. aanlanding LNG in de Eemshaven)

Besluit van de enig aandeelhouder van de naamloze vennootschap: **Groningen Seaports N.V.**, statutair gevestigd te Delfzijl en kantoorhoudend te 9934 AR Delfzijl, Handelskade Oost 1 (postadres: Postbus 20004, 9930 PA Delfzijl), ingeschreven in het handelsregister onder nummer 58141057; hierna ook te noemen: **Vennootschap**.

DE ONDERGETEKENDE:

Havenschap Groningen Seaports, gevestigd te Delfzijl, kantoorhoudende te 9934 AR Delfzijl, Handelskade Oost 1 (postadres: Postbus 20004, 9930 PA Delfzijl), zijnde een rechtspersoonlijkheid bezittend openbaar lichaam als bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen, voorheen genaamd: Havenschap Delfzijl/Eemshaven, goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van zeven april negentienhonderdnegenentachtig, nummer 89.008542, en in werking getreden op één januari negentienhonderdnegentig; hierna ook te noemen: **Aandeelhouder**;

NEEMT HET VOLGENDE IN AANMERKING:

- A. de Aandeelhouder is de houder van alle aandelen op naam in het geplaatste kapitaal van de Vennootschap;
- B. de Vennootschap heeft geen aandelen aan toonder uitgegeven;
- C. met medewerking van de Vennootschap zijn geen certificaten van aandelen uitgegeven en is geen recht van vruchtgebruik of pandrecht op de aandelen van de Vennootschap gevestigd ten gevolge waarvan de vruchtgebruiker of pandhouder de rechten heeft die de wet toekent aan de houders van met medewerking van de Vennootschap uitgegeven certificaten;

Kenmerk:

- D. de directie van de Vennootschap heeft op 7 juli 2022 besloten:
1. tot een verhuur aan BOW Vastgoed B.V. van een perceel van 15,7 ha gelegen achter de zware lading kade in de Beatrixhaven voor de duur van 10 maanden met een totale opbrengst van ca. € 900.000,= (NCW € 875.000,=), met als ingangsdatum 1 januari 2023; en als onderdeel daarvan
 2. bij het einde van de sub 1. bedoelde huurovereenkomst een bedrag van maximaal € 8,8 miljoen aan BOW Vastgoed B.V. te betalen als vergoeding voor de investering door BOW Vastgoed B.V. van de verharding van het gehuurde; en
 3. tot de aanleg van een zgn. by-pass tussen de Julianahaven en de zware ladingkade in de Beatrixhaven voor een bedrag van ca. € 400.000,=;
- hierna ook te noemen: **Besluit**;
- E. de Raad van Commissarissen van de Vennootschap heeft het Besluit op 7 juli 2022 goedgekeurd;
- F. op grond van artikel 15.3 sub 7. van de statuten van de Vennootschap dient de algemene vergadering goedkeuring te verlenen aan besluiten van de directie van de Vennootschap tot ondermeer het verhuren van onroerende zaken vanaf een minimum bedrag van vijf miljoen euro (EUR 5.000.000,-) per handeling, zijnde de totale huurprijs, zodat de directie het Besluit hierbij ter goedkeuring voorlegt aan de Aandeelhouder;
- G. op grond van artikel 20.5 van de statuten van de Vennootschap kan de algemene vergadering buiten vergadering rechtsgeldige besluiten nemen;

EN BESLUIT HIERBIJ BUITEN VERGADERING:

tot goedkeuring van het besluit van de directie van 7 juli 2022 betreffende:

1. de verhuur aan BOW Vastgoed B.V. van een perceel van 15,7 ha gelegen achter de zware lading kade in de Beatrixhaven voor de duur van 10 maanden met een totale opbrengst van ca. € 900.000,= (NCW € 875.000,=), met als ingangsdatum 1 januari 2023; en als onderdeel daarvan

GRONINGEN SEAPORTS

Kenmerk:

2. het bij het einde van de sub 1. bedoelde huurovereenkomst betalen van een vergoeding aan BOW Vastgoed B.V. van maximaal € 8,8 miljoen voor de investering door BOW Vastgoed B.V. van de verharding van het gehuurde; en
3. de aanleg van een zgn. by-pass tussen de Julianahaven en de zware ladingkade in de Beatrixhaven voor een bedrag van ca. € 400.000,=.

ONDERTEKENING:

Dit besluit is ondertekend in de plaats en op de datum zoals hieronder bij de handtekening is vermeld.

naam : IJ. Rijzebol
functie : voorzitter van het Algemeen Bestuur
plaats : Delfzijl
datum : 8 juli 2022